

DE IMMIGRATIE IN BELGIË: AANTALLEN, STROMEN EN ARBEIDSMARKT

Rapport 2006

Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt

Deze brochure is gratis te verkrijgen:

- telefonisch op het nummer 02 233 42 11
- door rechtstreekse bestelling op de website van de FOD:
<http://www.meta.fgov.be>
- schriftelijk bij de Cel Publicaties van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Ernest Blerotstraat 1
1070 Brussel
Fax: 02 233 42 36
E-mail: publi@meta.fgov.be

Deze brochure is eveneens raadpleegbaar op de website van de FOD:
<http://www.meta.fgov.be>

Cette brochure peut être également obtenue en français.

Volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van de teksten uit deze brochure mag alleen met bronvermelding.

De redactie van deze brochure werd afgesloten op 30 april 2006

Coördinatie: Directie van de communicatie

Redactie: Afdeling van de studie van de arbeidsmarkt; Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt

Omslag en grafische leiding:
Hilde Vandekerckhove

Lay-out: Sylvie Peeters

Omslagachtergrond: Isabelle Rozenbaum

Druk: Drukkerij Bietlot

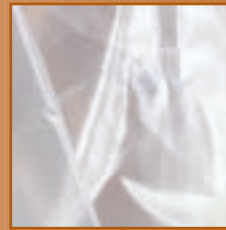
Verspreiding: Cel Publicaties

Verantwoordelijke uitgever: Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

Wettelijk depot: D/2006/1205/29

M/V

De termen “werknemers”, “adviseurs” en “werkgevers” verwijzen in deze brochure naar personen van beide geslachten.

Inleiding

Elk jaar publiceert de OESO een rapport van het Systeem voor permanente observatie van de migraties¹ (Système d'observation permanente des migrations (SOPEMI)). Dat rapport is grotendeels gebaseerd op de bijdragen van een dertigtal nationale correspondenten. Dit document is het Belgisch rapport waarvan het grootste deel eind 2005 aan de OESO werd overgemaakt met het oog op de opmaak van hun internationaal rapport voor 2006. Er wordt een overzicht in gegeven van de recente migratietrends en van de evolutie inzake het migratie- en inburgeringsbeleid in België sedert 2000.

Het eerste gedeelte geeft een beschrijving van de op het Belgisch grondgebied verblijvende populaties van Belgen en vreemdelingen en van de evolutie in de periode 1983 tot eind 2004. In dat eerste hoofdstuk worden ook de recentste evolutie van de natuurlijke aangroei (de geboorten min de overlijdens), de inwijking en de uitwijking en de naturalisaties tot 2004 geanalyseerd.

Het tweede gedeelte is toegespitst op de asielzoekers en de vluchtelingen. Er worden vragen in behandeld zoals: Hoeveel asielaanvragen werden er tot 2004 ingediend? Welk traject moet een asielzoeker doorlopen? Hoeveel asielzoekers worden erkend als vluchteling?

In een derde hoofdstuk worden de vreemdelingen belicht vanuit de invalshoek van de werkgelegenheid en werkloosheid. Na te hebben toegelicht aan welke voorwaarden ze moeten voldoen om toegang te krijgen tot de Belgische arbeidsmarkt, onderzoeken wij de evolutie van het aantal instromende buitenlandse werknemers die in België

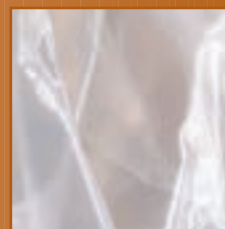
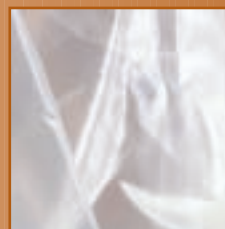
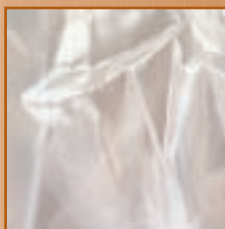
¹ "Tendances des migrations internationales" er zijn al 29 degelijke rapporten verschenen tot 2004.

werden geregistreerd in de loop van de jaren 1990 en tot 2004. Vervolgens volgt een raming van de totale – Belgische en buitenlandse – beroepsbevolking tot 2004 en een vergelijking van hun werkzaamheids- en werkloosheidsgraad.

Het vierde hoofdstuk beschrijft het inburgeringsbeleid ten behoeve van de vreemdelingen. Het bevat de recente wijzigingen van de wet ter bestrijding van racisme en discriminatie, alsook de diverse maatregelen, met name van de gewesten, op het vlak van inburgering.

Het vijfde hoofdstuk tenslotte is gewijd aan de illegale immigratie en aan illegale vreemdelingenarbeid in België. De beschikbare gegevens in dat verband worden voorgesteld en er wordt aandacht besteed aan het door de Belgische overheid gevoerde beleid ter bestrijding van die twee verschijnselen.

Inhoudstafel

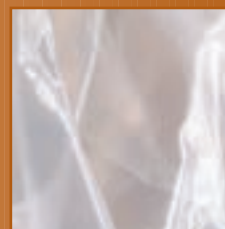
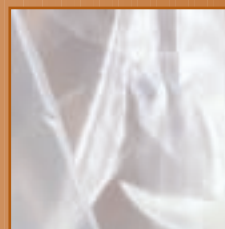
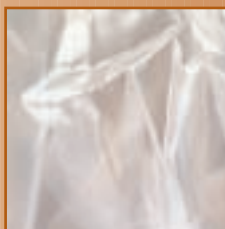
Inleiding	3
Inhoudstafel	5
Lijst van afkortingen	7
1 De Belgische en buitenlandse bevolking: aantallen en evolutie	9
1.1 Evolutie van het buitenlandse en Belgische bevolkingsaantal van 1983 tot nu	9
1.1.1 De belangrijkste nationaliteiten van de buitenlanders in België	10
1.2 De bevolkingsaangroei	11
1.2.1 De natuurlijke aangroei	12
1.2.2 Het migratiesaldo: immigraties en emigraties	13
1.2.3 Naturalisaties	15
1.3 Wetgevende en politieke actualiteit betreffende de instroom en het verblijf van buitenlanders	17
2 De asielzoekers en de vluchtelingen	19
2.1 Het aantal ingediende asielaanvragen	19
2.2 De procedure en het aantal erkende vluchtelingen	20
2.2.1 Wegwerking van de achterstand	21
2.2.2 Regularisatie van de langdurige asielprocedures	21
2.2.3 Aangekondigde hervorming van de asielprocedure	22
2.3 Opvang van asielzoekers	22
2.4 Niet begeleide buitenlandse minderjarigen (NBBM)	23
2.5 De tijdelijke bescherming	24
3 Werkgelegenheid en werkloosheid bij buitenlandse werknemers ..	25
3.1 Toegang tot de arbeidsmarkt	25
3.1.1 Niet –Europese werknemers	25
3.1.2 Europese werknemers: beginsel van het vrij verkeer	26
3.1.3 Werknemers uit de nieuwe EU-Lidstaten: overgangstermijn	26
3.2 De instroom van buitenlandse werknemers	28
3.2.2 De arbeidskaarten C	29
3.2.3 De instroom van hooggeschoolde werknemers	29
3.2.4 De instroom van zelfstandigen	30
3.3 Schatting van de buitenlandse beroepsbevolking	30
3.3.1 Bronnen en referentieperiodes	30
3.3.2 Definities	31
3.3.3 De beroepsbevolking	32
3.3.4 De binnenlandse werkgelegenheid en de werkzaamheidsgraad	33
3.3.5 Werkloosheid	35
3.3.6 Besluit: de alloctonen op de Belgische arbeidsmarkt	37
4 Integratiebeleid ten behoeve van de buitenlandse werknemers ..	39
4.1 Discriminatiebestrijding	39
4.1.1 Aanpassing van de Belgische wetgeving aan het Europees recht	39
4.1.2 Actieplan tegen het racisme	42

4.2	Initiatieven van de overheid ter verbetering van de inburgering van vreemdelingen	42
4.2.1	Op federaal vlak	42
4.2.2	De Vlaamse Gemeenschap	44
4.2.3	Het Waals Gewest	46
4.2.4	Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	47
5.	De onregelmatige migratie en de illegale arbeid van vreemdelingen	49
5.1	Gegevens en ramingen	49
5.1.1	Raming van het aantal hier illegaal verblijvende migranten	49
5.1.2	Illegale arbeid door vreemdelingen	50
5.2	Bestrijding van de onregelmatige migratie en de illegale arbeid	52
5.2.1	De regularisatiecampagne van 2000	52
5.2.2	De terugkeer van de afgewezen asielzoekers en van de illegale vreemdelingen	53
5.2.3	Politieke en wetgevende actualiteit	56
	Bibliografie	58
	Bijlagen	59

Lijst van tabellen en grafieken

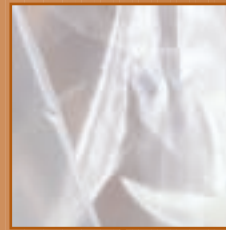
Tabel 1:	De 15 belangrijkste buitenlandse nationaliteiten in België op 31.12.2004	10
Tabel 2:	Bijdrage (%) van de natuurlijke aangroei en het migratiesaldo in de totale aangroei van de België verblijvende bevolking	11
Tabel 3:	De 15 voornaamste landen van oorsprong	14
Tabel 4:	Emigraties en migratiesaldo van de voornaamste nationaliteiten	15
Tabel 5:	Verwerving van de Belgische nationaliteit volgens land van de vorige nationaliteit	16
Tabel 6:	Beslissingen ten gronde door het CGVS	21
Tabel 7:	Afgegeven eerste arbeidskaarten A en B	28
Tabel 8:	Arbidskaart B voor hooggeschoolde werknemers en directiefuncties van de 8 meest voorkomende nationaliteiten	29
Tabel 9:	Startende zelfstandigen en helpers in de loop van het jaar	30
Tabel 10:	Beroepsbevolking volgens de voornaamste nationaliteiten	33
Tabel 11:	Binnenlandse niet-loontrekkende werkgelegenheid volgens de voornaamste nationaliteiten	35
Tabel 12:	Werkloosheid volgens de voornaamste nationaliteiten	36
Tabel 13:	Aantal opgepakte clandestiene migranten van 1994 tot 2004	50
Tabel 14:	Mini-protocol 2004 – illegale werknemers per sector	51
Grafiek 1:	Buitenlandse bevolkingsstructuur op 31.12.2004	9
Grafiek 1bis:	Belgische bevolkingsstructuur op 31.12.2004	9
Grafiek 2:	Evolutie van het migratiesaldo	13
Grafiek 3:	Migratiebewegingen van de buitenlanders	13
Grafiek 4:	Aantal netto verwervingen van de Belgische nationaliteit	16
Grafiek 5:	Jaarlijkse evolutie van het aantal asielaanvragen	19
Grafiek 6:	Activiteitsgraad van de Belgen en de buitenlanders naar geslacht	32
Grafiek 7:	Werkzaamheidsgraad van de Belgen en de buitenlanders naar geslacht	33
Grafiek 8:	Werkloosheidsgraad van de Belgen en de buitenlanders naar geslacht	36
Grafiek 9:	Aantal vreemde werknemers in 2004 gecontroleerd per nationaliteit	51
Grafiek 10:	Aantal personen die in 2004 terugkeerden	53

Lijst van afkortingen

BGDA:	Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling
BGV:	Bevel om het grondgebied te verlaten
CIMIRe:	Compte Individuel Multisectoriel – Multisectoriële Individuele Rekening
CGKR:	Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding
CGVS:	Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen
COLUTRIL:	Federaal Coördinatiecomité voor de Strijd tegen Illegale Arbeid en de Sociale Fraude
DVZ:	Dienst Vreemdelingenzaken
EER:	Europese Economische Ruimte
EAK:	enquête naar de arbeidskrachten
EU:	Europese Unie
FOD:	Federale Overheidsdienst
FOD WASO:	De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
FOREM:	Office communautaire et régional de la formation professionnelle et de l'emploi (Waalse publieke werkgelegenheidsdienst)
IAMM:	Informatie- en Analysecentrum Mensensmokkel en Mensenhandel
IOM:	Internationale Organisatie voor de Migratie
KMO:	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
KUL:	Katholieke Universiteit Leuven
MH:	Mensenhandel
NBB:	Nationale Bank van België
NBBM:	Niet begeleide buitenlandse minderjarigen
NGO:	niet-gouvernementele organisatie
NIS:	Nationaal Instituut voor de Statistiek
OCMW:	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO:	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
REAB:	Return of asylum seekers ex Belgium
RSVZ:	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
RVA:	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SOPEMI:	Système d'observation permanente des migrations (Systeem voor permanente observatie van de migraties)
UCL:	Université catholique de Louvain
ULB:	Université libre de Bruxelles
UNHCR:	Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties
VBV:	Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen
VDAB:	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VUB:	Vrije Universiteit Brussel

1 De Belgische en buitenlandse bevolking: aantallen en evolutie

1.1 Evolutie van het buitenlandse en Belgische bevolkingsaantal van 1983 tot nu

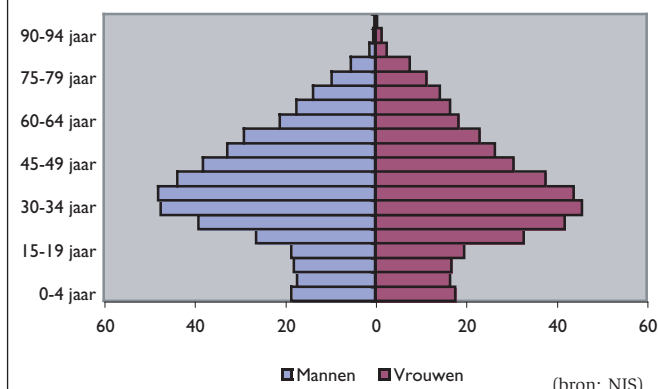
Op 31 december 2004 telde België 10.445.852 inwoners², onder wie 870.862 personen met een vreemde nationaliteit, ofwel 8,34% van de totale bevolking. Het aandeel van de buitenlanders is kleiner dan in de jaren '90, toen het ongeveer 9% bedroeg. Het aantal buitenlanders en hun aandeel in de totale bevolking vertoont een dalende trend sinds 1995, en bereikte zijn laagste niveau in 2001 (8,21% van de totale bevolking, 846.764 personen). Sindsdien is er weer sprake van een omgekeerde tendens en vertoont het aantal buitenlanders in België een lichte stijging sinds 2002.

Tussen 1999 en 2004 bleef het aandeel van de vrouwen in de buitenlandse bevolking onder de 50%, terwijl het vrouwelijk aandeel in de Belgische bevolking ongeveer 51,3% bedroeg. Niettemin werd het evenwicht tussen beide geslachten geleidelijk hersteld, waarbij het vrouwelijk aandeel in de buitenlandse bevolking van 46% in 1989 gestegen is tot 48,8% in 2004.

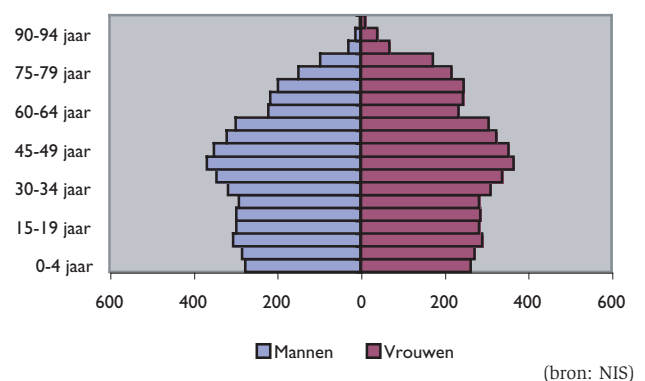
De leeftijdsstructuur van de buitenlandse bevolking verschilt eveneens van de Belgische. Onderstaande grafieken (leeftijdspiramiden) laten zien dat de buitenlandse bevolking vooral in de leeftijdscategorieën van 25 tot 50 jaar geconcentreerd is, meer dan dat het geval is bij de Belgische bevolking. In vergelijking met de Belgische bevolking telt de buitenlandse bevolking verhoudingsgewijs minder jongeren en ouderen.

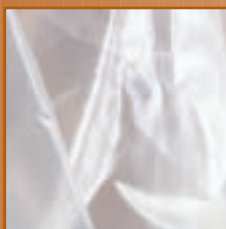
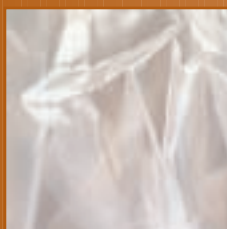
2 Bijlage 1. Belgische en buitenlandse bevolkingsstroom.

Grafiek 1: Buitenlandse bevolkingsstructuur op 31.12.2004 (aantal binnen leeftijdscategorieën in duizenden)

Grafiek 1bis: Belgische bevolkingsstructuur op 31.12.2004 (aantal binnen leeftijdscategorieën in duizenden)

1.1.1 De belangrijkste nationaliteiten van buitenlanders in België

Eind 2004 vertegenwoordigden 15 nationaliteiten samen 84% van de buitenlandse bevolking in België (tabel 1 infra³). De landen die deel uitmaken van de groep van 15 zijn onveranderd gebleven sinds 1990, ook al is de volgorde gewijzigd: zo vormden de Marokkanen van 1990 tot 1999 de op één na grootste gemeenschap van het land, terwijl ze nu nog slechts een 4de plaats bekleden.

Het aandeel van de EU-onderdanen⁴ in de buitenlandse bevolking bedroeg eind 2004 66%, ofwel 571.624 personen. De Italianen vormen nog steeds de grootste gemeenschap, hoewel haar omvang sinds de jaren '90 systematisch is afgenomen: 179.015 in 2004 tegenover 214.175 in 1990. Dan volgen de Fransen (117.349) en de Nederlanders (104.978), wier aandeel nog steeds groeit. Het aantal Poolse onderdanen (13.996) kende eveneens een sterke stijging, met 183% sinds 1990. De Marokkaanse en Turkse gemeenschap zijn de grootste gemeenschappen onder de niet-Europese bevolking met respectievelijk 81.279 en 39.885 personen, gevolgd door de Congolese gemeenschap met 13.171 onderdanen in België. Niettemin is de Marokkaanse en Turkse bevolkingsgroep sterk in aantal afgenomen sinds 1999 (respectievelijk met 33% en 42,3%), een daling die voornamelijk te verklaren valt door de inwerkingtreding van de nieuwe naturalisatiewet (zie punt 1.2.3. Naturalisaties) in 2000, waarbij het bekomen van de Belgische nationaliteit voor buitenlanders werd vergemakkelijkt.

Tabel 1: De 15 belangrijkste buitenlandse nationaliteiten in België op 31.12.2004

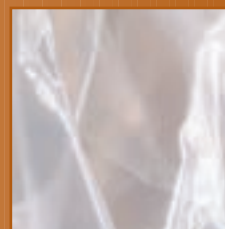
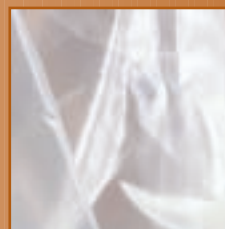
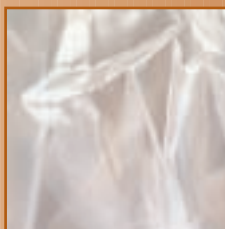
	Mannen	Vrouwen	Totaal	% Vrouwen
Italië	97.517	81.498	179.015	45,5
Frankrijk	56.405	60.944	117.349	51,9
Nederland	57.166	47.812	104.978	45,5
Marokko	42.617	38.662	81.279	47,6
Spanje	21.646	21.554	43.200	49,9
Turkije	19.835	20.050	39.885	50,3
Duitsland	18.126	18.198	36.324	50,1
Portugal	13.796	13.577	27.373	49,6
Verenigd Koninkrijk	14.388	11.594	25.982	44,6
Griekenland	8.661	7.927	16.588	47,8
Polen	5.877	8.119	13.996	58,0
Congo (DR)	6.626	6.545	13.171	49,7
Verenigde Staten	5.685	5.791	11.476	50,5
Ex-Joegoslavië	5.746	5.394	11.140	48,4
Algerije	4.230	3.133	7.363	42,6
Totaal der 15	378.321	350.798	729.119	48,1
Totaal buitenlanders	445.710	425.152	870.862	48,8

Bron: NIS (Bijlage 2)

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen de nationaliteiten op het vlak van de verhouding man/vrouw: zo telt de Algerijnse bevolkingsgroep slechts 42,6% vrouwen tegenover 58% vrouwen bij de Poolse bevolkingsgroep.

3 Bijlage 2 geeft een gedetailleerd beeld van de buitenlandse bevolking in België per nationaliteit, van 1990 tot 2004.

4 Hoewel in 2004 10 nieuwe Lidstaten tot de Europese Unie zijn toegetreden, bevat het totaal van de inwoners van de EU in 2004 de inwoners van deze landen nog niet (deze opmerking geldt voor alle gegevens over 2004 in dit rapport).

1.2 De bevolkingsaangroei

De aangroei van de totale bevolking tussen eind 2003 en eind 2004 bedroeg 0,48%.

De aangroei van de totale bevolking en deze van de Belgische en buitenlandse bevolking hangen af van drie factoren:

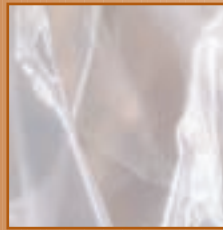
- De natuurlijke aangroei stemt overeen met de evolutie van de geboortes en sterfgevallen die opgetekend zijn in het desbetreffende jaar onder de Belgische en buitenlandse bevolking, of dus met het geboortecijfer min het sterftcijfer.
- Het migratiesaldo stemt overeen met de jaarlijkse evolutie van de immigraties en emigraties (meer bepaald het immigratiecijfer min het emigratiecijfer).
- Een andere factor beïnvloedt eveneens de evolutie van het respectieve aandeel van de Belgische en buitenlandse bevolking, met name het aantal naturalisaties.

Onderstaande tabel 2 toont de impact van de natuurlijke aangroei en het migratiesaldo van de Belgen en de buitenlanders op de jaarlijkse aangroei van de totale bevolking die in België verbleef tussen 1990 en 1994. De bijdragen zijn berekend op basis van de gegevens vermeld in bijlage 1. De niet te verwaarlozen statistische aanpassing omvat de laatsttijdig geregistreerde wijzigingen (na de maand maart van het daaropvolgende jaar) en vooral de “registerwijzigingen”, de personen die reeds in België verbleven zonder dat ze opgenomen waren in het bevolkingsregister: asielzoekers zijn bijvoorbeeld opgenomen in een wachtregister en worden pas opgenomen in het bevolkingsregister zodra ze erkend vluchteling zijn.

Tabel 2: Bijdrage (%) van de natuurlijke aangroei en het migratiesaldo in de totale aangroei van de in België verblijvende bevolking

	Totale aangroei	Natuurlijke aangroei		Migratiesaldo		Statistische aanpassing
		Belgen	Buitenlanders	Belgen	Buitenlanders	
1990	100	28,12	20,38	-9,55	59,77	1,28
1991	100	38,11	22,39	-13,34	53,73	-0,89
1992	100	32,28	11,85	-3,34	58,15	1,06
1993	100	24,14	16,80	-9,00	67,61	0,45
1994	100	22,55	16,84	-14,16	73,05	1,72
1995	-	-	-	-	-	-
1996	100	26,46	14,29	-24,82	71,60	12,48
1997	100	36,72	18,01	-39,21	66,62	17,86
1998	100	28,95	16,16	-35,82	67,18	23,52
1999	100	21,50	12,31	-35,87	84,24	17,83
2000	100	30,10	10,93	-39,42	89,30	9,09
2001	100	17,99	5,17	-21,35	75,09	23,10
2002	100	9,12	2,98	-17,55	84,96	20,48
2003	100	8,50	4,09	-17,47	85,96	18,92
2004	100	23,18	4,47	-15,54	70,24	17,65

Bron: NIS (Bijlage 1)

We stellen vast dat vooral de migratiebewegingen bijdragen tot de aangroei van de totale bevolking in België. De grootste bijdrage in die aangroei vloeit met name voort uit het migratiesaldo van de buitenlanders: 70% in 2004. Daarna volgen de natuurlijke aangroei van de Belgen en de statistische aanpassing. Van 2001 tot 2003 was er sprake van een omgekeerde situatie, waarbij de bijdrage van de natuurlijke aangroei van de Belgen lager was dan de statistische aanpassing (hetgeen voornamelijk toe te schrijven was aan de "registerwijziging"⁵). In 2004 is de situatie opnieuw gewijzigd, met een sterke stijging van de natuurlijke aangroei van de Belgen (zie 1.2.1. De natuurlijke aangroei). De natuurlijke aangroei van de buitenlanders verliest steeds meer aan belang: terwijl de bijdrage ervan in 1990 nog 20,4% bedroeg, was dit nog slechts 4,5% in 2004. Ten slotte dient nog te worden opgemerkt dat de bijdrage van het migratiesaldo van de Belgen steeds negatief was (-15,54% in 2004).

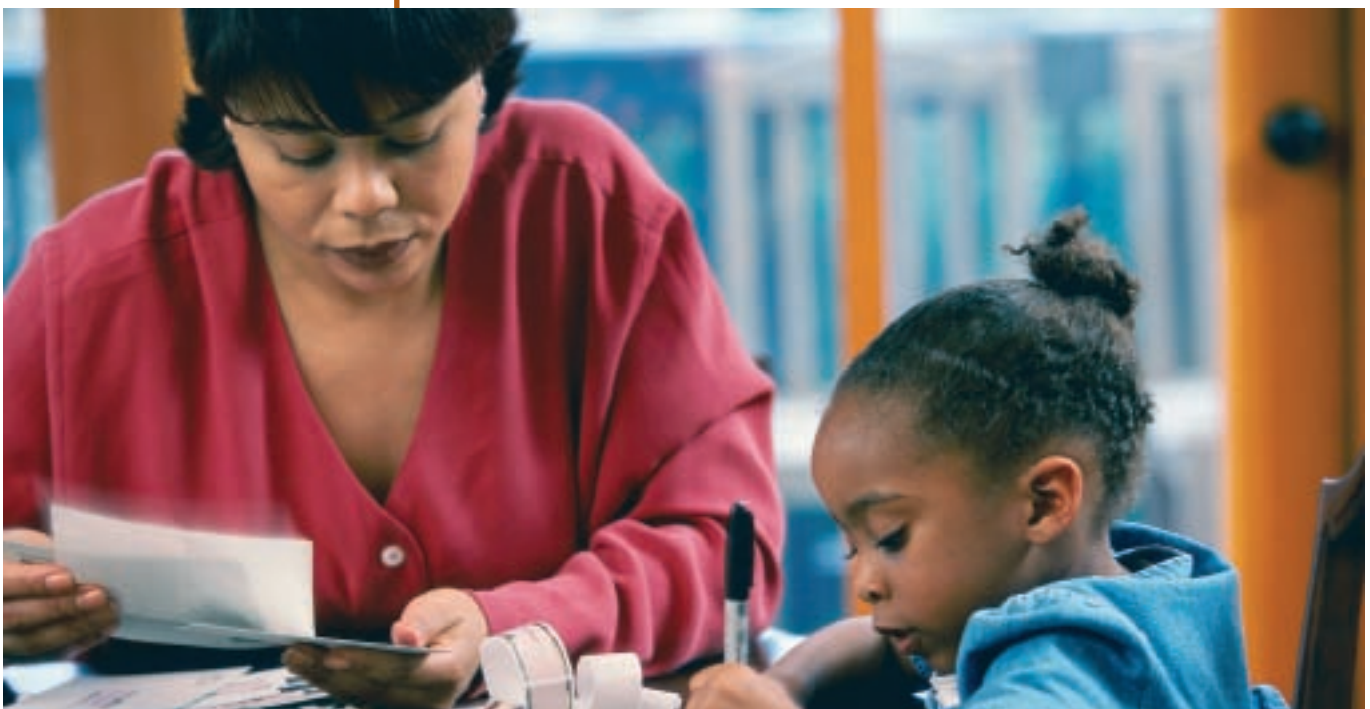
1.2.1 De natuurlijke aangroei

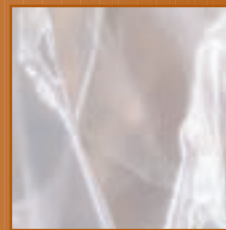
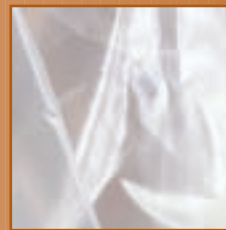
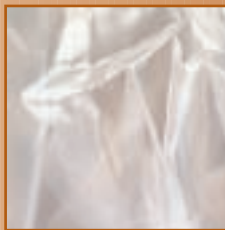
De totale natuurlijke aangroei, die begin jaren '80 nog vrij gering was (+2.581 in 1983), is eind jaren '80 sterk toegenomen en bereikte een piek van 21.189 netto geboortes in 1991. Vervolgens ging dit cijfer omlaag, en bedroeg het netto aantal geboortes nog slechts 5.110 in 2003. In 2004 steeg het opnieuw tot 13.672 netto geboortes.

De natuurlijke aangroei van de Belgische bevolking heeft duidelijk dezelfde trend gevolgd: deze ging van negatief in 1983 (-10.506) naar positief in 1987, vertoonde vervolgens een stijging tot 1992 (+14.952) en schommelde tot 2003. In dat jaar werd een daling tot +3.449 netto geboortes opgetekend om opnieuw te stijgen tot +11.460 in 2004. Deze trend hing vooral samen met het geboortecijfer, dat na een stijging en een piek van 113.823 in 1992 een dalende trend vertoonde, vervolgens tussen 104.000 en 106.000 schommelde tot in 2003, met ten slotte een stijging tot 107.895⁶ in 2004. De natuurlijke aangroei van de buitenlanders is daarentegen sterk gedaald sinds de jaren '80: van 13.087 netto geboortes in 1983 tot 2.212 in 2004. Dit is niet alleen het gevolg van een daling van het aantal geboortes onder de buitenlanders, maar ook van een stijging van het aantal sterftegevallen. Het aandeel van de geboortes binnen de buitenlandse bevolkingsgroep in het totale aantal geboortes is aldus gedaald van 15,5 % in 1981 tot 6,7% in 2004.

5 Deze verhoging was het gevolg van de regularisatieprocedure die in 2000 was opgestart.

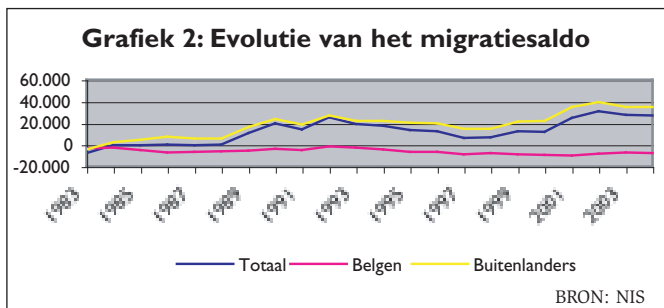
6 Bijlage 3. Aantal geboortes van Belgen en buitenlanders.

1.2.2 Het migratiesaldo: immigraties en emigraties

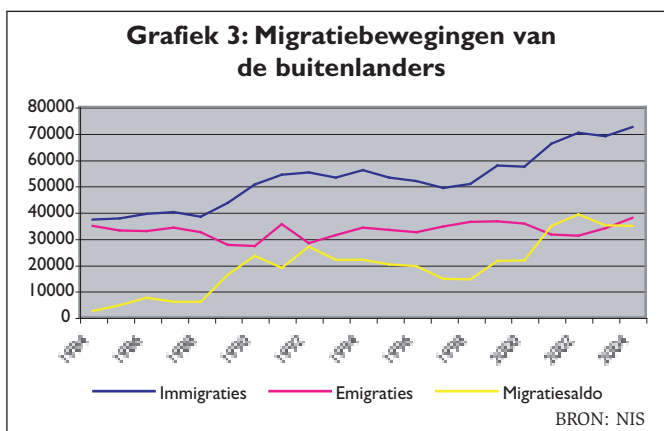
Sinds 1984 is het migratiesaldo van de buitenlanders steeds positief geweest. In de jaren '80 bleef het saldo nog vrij laag (tussen 2.000 en 7.500), waarna het in 1989 een sterke

stijging vertoonde (16.084) en op ongeveer 20.000 bleef steken in de jaren '90. Vanaf 2000 was er opnieuw sprake van een stijging en in 2002 werd een piek bereikt met 39.184 netto immigraties. In 2004 bedroeg het saldo nog 34.718 eenheden⁷.

Het migratiesaldo van de Belgen is daarentegen negatief sinds 1983. Tot in 1988 was het totale migratiesaldo nog negatief omdat de netto instroom van duizenden buitenlanders niet volstond om de netto uitstroom van Belgen te compenseren. Door de sterk gestegen netto instroom van buitenlanders in de jaren '90 en 2000 werd het totaal migratiesaldo duidelijk positief.

Vooraf de buitenlanders zijn dus verantwoordelijk voor de migratiebewegingen in België: in 2004 bezat 85% van de immigranten en 65% van de emigranten een vreemde nationaliteit.

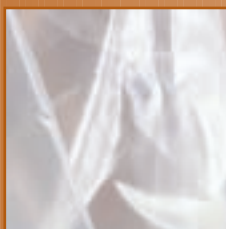
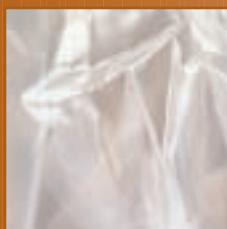
Daarom zullen we voornamelijk de migratiebewegingen van de buitenlanders bekijken. Zoals uit het voorgaande blijkt, is het migratiesaldo van de buitenlanders sterk gestegen vanaf eind jaren '80. Het aantal emigraties vertoonde een licht dalende trend in bepaalde jaren, maar die daling op zich vol-

staat niet om de sterke stijging van het migratiesaldo te verklaren. In feite hangt het gestegen migratiesaldo vooral samen met een toename van het aantal immigraties vanaf 1989 (zie grafiek 3 infra). Aldus evolueerde de instroom van buitenlanders van 38.200 in 1988, naar 43.549 in 1989 tot 57.784 in 1999, en bereikte deze een hoogtepunt van 72.446 in 2004.

A. Asielzoekers en het wachtregister

Sinds 1994 staan aangekomen asielzoekers in België ingeschreven op een wachtlijst en is hun aantal niet langer opgenomen in de immigratiegegevens, zoals vroeger wel het geval was. Tussen 1994 en 2004 zijn 226.000 asielaanvragen ingediend, die aldus geen deel uitmaken van het immigratiecijfer. Eenmaal asielzoekers erkend zijn als vluchteling worden ze ingeschreven in het bevolkingsregister. Ze worden dus ondergebracht onder de rubriek "statistische aanpassing" en staan niet geboekstaafd als migrant.

⁷ Nadere toelichting bij het saldo en de migratiebewegingen per nationaliteit wordt in het volgende hoofdstuk gegeven.

B. De immigraties per nationaliteit

Tussen 1989 en 1999 was een aanzienlijk deel van de migratiebewegingen toe te schrijven aan Europese onderdanen: in 1989 was 52% van de immigranten EU-onderdaan, in 1999 was dat 48,5%⁸. Tussen 2000 en 2004 trad een lichte daling op van het aandeel van de EU-onderdanen in het totale immigrantenaantal: van 51,7% naar 44,7% (tabel 3). De meeste immigranten uit de Europese Unie komen uit Frankrijk en Nederland: respectievelijk 9.521 en 8.789 immigranten in 2004.

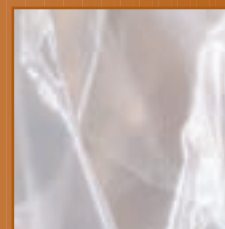
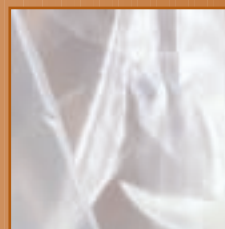
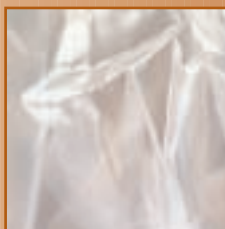
Tabel 3: De 15 voornaamste landen van oorsprong

	2000	2004	% vrouwen	
			2000	2004
Frankrijk	8.108	9.521	50,2	51,1
Nederland	7.178	8.789	46,4	45,9
Marokko	5.667	8.014	46,8	54,7
Polen	1.134	3.481	65,6	52,6
Duitsland	3.037	3.308	50,0	51,3
Turkije	2.812	3.234	50,8	50,7
Verenigde Staten	2.794	2.603	53,4	52,8
Verenigd Koninkrijk	3.225	2.366	45,7	43,9
Italië	2.600	2.301	45,9	45,8
Portugal	1.324	1.907	43,1	50,2
Spanje	1.355	1.591	55,6	56,2
Roemenië	650	1.438	62,0	59,9
China	815	1.393	56,4	53,0
India	662	1.213	41,7	40,1
Congo (DR)	813	1.139	50,9	54,4
Andere landen	15.121	20.148	55,8	57,1
Totaal buitenlanders	57.295	72.446	51,0	52,4
Waarvan EU	29.604	32.356	48,7	49,3
België	11.321	12.932	46,7	47,9
Aandeel EU / buitenlanders (%)	51,7	44,7		

Bron: NIS

De Marokkanen, Amerikanen en Turken vormden in de jaren '90 het merendeel van de immigranten van buiten de Europese Unie, met een gemiddeld aandeel van respectievelijk 7,6 en 5% van het totaal van de buitenlandse immigranten. Dit drietal behoudt deze positie in de jaren 2000, waarbij het aantal Marokkaanse en Turkse immigranten stijgt terwijl het aantal Amerikaanse immigranten stabiel bleef: in 2004 bedroeg het Marokkaanse aandeel in het totale immigrantenaantal 11% en dat van de Turken 4,5%, terwijl het aandeel van de Amerikanen nog slechts 3,6% bedroeg. Daarna volgen de Congolese immigranten, maar hun instroom vertoonde wel een daling na 1994 (als gevolg van de overgang van de asielzoekers in het wachtregister, omdat sommige Congolezen in België onder dat statuut arriveren). Ten slotte wordt een opmerkelijke stijging van het aantal Poolse immigranten vastgesteld (3.481 in 2004 tegenover 1.134 in 2000).

Het aandeel van de vrouwen in de buitenlandse immigrantenstroom bedroeg in 2004 52,4% tegenover 51% in 2000. Net als bij de aantallen varieert dit aandeel in de tijd en volgens nationaliteit. Aldus vertoont het vrouwelijke aandeel in de Marokkaanse immigratiestroom een stijgende tendens (van 46,8% in 2000 naar 54,7% in 2004) terwijl het aandeel van de Poolse vrouwen daalt (van 65,6% in 2000 naar 52,6% in 2004).

C. De emigraties en het migratiesaldo per nationaliteit

De EU-onderdanen maken het grootste aandeel van de buitenlandse emigraties⁹ uit en tekenen voor meer dan 60% ervan sinds 1995, tot zelfs 70% in 2002. Ook hier bezetten de Fransen en Nederlanders de eerste plaatsen (tabel 4 infra).

	Emigraties		Migratiesaldo	
	2000	2004	2000	2004
Frankrijk	5.315	6.270	2.793	3.250
Nederland	3.736	4.134	3.442	4.655
Verenigde Staten	3.316	2.549	-522	54
Verenigd Koninkrijk	2.802	2.458	-423	-94
Duitsland	2.591	2.438	446	869
..				
Polen	474	801	660	2.680
..				
Marokko	573	737	5.094	7.277
Turkije	419	683	2.393	2.551
India	291	659	371	554
..				
Congo (DR)	209	214	604	925
Andere landen	15.842	16.785	6.023	11.993
Totaal buitenlanders	35.568	37.728	21.727	34.718
<i>Waarvan EU</i>	21.753	23.525	7.851	8.831
België	17.965	20.614	-6.644	-7.674
<i>Aandeel-EU/buitenlanders (%)</i>	61,2	62,4	36,1	25,4

Bron: NIS

Het migratiesaldo van de Europeanen toont een ruimschoots positief resultaat, met 8.831 netto immigraties in 2004; hun aandeel in het migratiesaldo van de buitenlanders is niettemin gering: ze vertegenwoordigden slechts 25,4% van de buitenlandse netto immigraties in 2004. Het migratiesaldo van de buitenlanders is dan ook vooral toe te schrijven aan de niet-Europese burgers (in hoofdzaak Marokkanen en Turken) die in veel mindere mate emigreren dan de Europeanen: slechts 737 Marokkanen en 683 Turken tegenover 6.270 Fransen en 4.134 Nederlanders.

1.2.3 Naturalisaties

De evolutie van de Belgische en buitenlandse bevolking hangt eveneens af van het aantal personen dat van nationaliteit wil veranderen. Op die manier stijgt de Belgische bevolking met het aantal buitenlanders dat de Belgische nationaliteit verworven heeft, verminderd met het aantal Belgen dat een buitenlandse nationaliteit heeft verworven¹⁰ (netto verwerving van de Belgische nationaliteit) terwijl de buitenlandse bevolking met hetzelfde aantal afneemt.

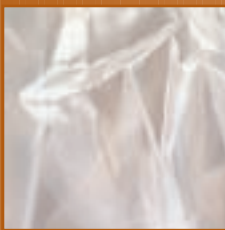
Sedert 1984 heeft België een wetboek van de Belgische nationaliteit¹¹ ingevoerd, dat in 1985 van kracht werd. Sindsdien werd dit wetboek driemaal gewijzigd (in 1991, 1995 en 2000), waarbij de verwerving van de Belgische nationaliteit telkens versoepeld werd¹². De cijfers illustreren deze versoepeling: voor 1985, 1992, 2000 en 2001 werd een opmerkelijk hoog aantal netto verwervingen van de nationaliteit vastgesteld. Ook hebben de wijzigingen in het wetboek van de Belgische nationaliteit een duurzaam effect teweeggebracht, waarbij het aantal naturalisaties sinds 1993 op meer dan 20.000 per jaar komt terwijl dit aantal in de jaren '80 ongeveer 8.000 bedroeg (uitgezonderd in

9 Bijlage 6. Emigraties per nationaliteit.

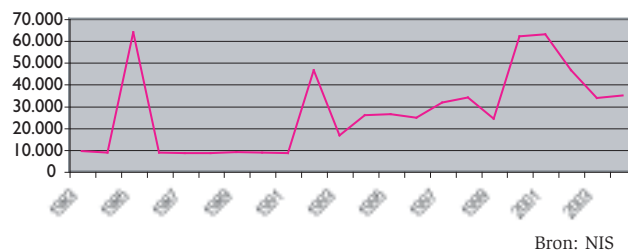
10 Het aantal Belgen dat een andere nationaliteit aanneemt is zeer beperkt (enkele tientallen per jaar).

11 28 JUNI 1984. Wetboek van de Belgische nationaliteit.

12 Voor verdere toelichting bij de wijzigingen, zie "De immigratie in België. Aantallen, stromen en arbeidsmarkt. Rapport 2001", FOD WASO, 2003, blz 14 en 15.

Grafiek 4: Aantal netto verwervingen van de Belgische nationaliteit

1985). De wet van 1 maart 2000 heeft geleid tot de grootste stijging van het aantal naturalisaties: respectievelijk 61.878 en 62.881 naturalisaties in 2000 en 2001. Nadien is dit cijfer weliswaar gedaald, maar toch waren er nog steeds 34.659 naturalisaties in 2004.

In de piekjaren (1985, 1992 en 2000, 2001) daalt de buitenlandse bevolking terwijl de Belgische bevolking in verhouding toeneemt. De naturalisaties verklaren aldus grotendeels de gestage vermindering van het aandeel van de buitenlanders in de totale bevolking. Als men het aantal personen neemt dat in het buitenland geboren is (van buitenlandse en Belgische nationaliteit) en in België verblijft¹³, stelt men vast dat die in 2003 11,4% van de totale bevolking vertegenwoordigt (1.185.456) tegenover 10,32% in 2000: er is dus sprake van een constante toename.

A. Verwerving van de Belgische nationaliteit volgens vorige nationaliteit

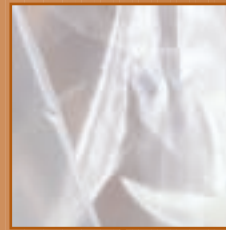
Onderstaande tabel toont de voornaamste landen van de vorige nationaliteit vóór verwerving van de Belgische nationaliteit tussen 1999 en 2004. Zoals reeds bleek uit onze vaststellingen omtrent de aantallen, zijn Marokko en Turkije de twee voornaamste landen van oorsprong van de genaturaliseerde Belgen: Marokkanen en Turken waren op zich goed voor 63,1% van de personen die geopteerd hadden voor de Belgische nationaliteit in 2000, hun aandeel bedroeg 37,9% in 2004. We stellen daarentegen vast dat de Europese onderdanen (uit Italië, Frankrijk en Nederland) minder vaak opteren voor de Belgische nationaliteit, hoewel ze groter in aantal zijn.

Tabel 5: Verwerving van de Belgische nationaliteit volgens land van vorige nationaliteit

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Marokko	9.133	21.917	24.018	15.832	10.565	8.704
Turkije	4.402	17.282	14.401	7.805	5.186	4.467
Italië	1.187	3.650	3.451	2.341	2.646	2.585
Congo (DR)	1.890	2.993	2.991	2.809	1.796	2.271
Ex-Joegoslavië	756	2.187	2.487	2.678	1.593	2.155
Algerije	520	1.071	1.281	926	826	830
Frankrijk	363	948	1.025	856	698	780
Nederland	234	492	601	646	522	665
Ruanda	794	1.012	557	571
Polen	253	551	677	630	460	465
Andere	5.234	10.132	11.321	11.373	9.034	11.726
Totaal	24.273	62.082	62.982	46.417	33.709	34.754

Bron: NIS (Bijlage 2)

¹³ Bijlage 4. Verdeling van de bevolking geboren in het buitenland volgens geboorteland.

1.3 Wetgevende en politieke actualiteit betreffende de instroom en het verblijf van buitenlanders

Sinds juli 2002 vallen Zwitserse onderdanen onder gunstiger bepalingen inzake toegang tot en verblijf in België ingevolge een akkoord tussen de Europese Unie en de Zwitserse Bondsstaat over het vrije verkeer van personen¹⁴. Het merendeel van die bepalingen zijn vergelijkbaar met de bepalingen die gelden voor de Europese onderdanen.

Op 1 mei 2004 werd de Europese Unie uitgebreid met 10 nieuwe lidstaten (Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië). Sindsdien vallen de onderdanen van die landen onder het principe van het vrij verkeer van personen binnen de EU. De uitzondering hierop betreft de toegang tot de arbeidsmarkt, waarbij een overgangperiode is voorzien: de oude lidstaten konden bepaalde beperkingen handhaven (in België via de arbeidskaart) om hun arbeidsmarkt te beschermen¹⁵. Sinds 1 mei 2004 kan aldus – met uitzondering van de werknemers – een onderdaan van een nieuwe lidstaat net als elke andere Europese burger naar België afreizen en er zich vestigen op vertoon van zijn identiteitskaart of paspoort¹⁶. Voor een toeristisch verblijf van minder dan 3 maanden dient men zich echter wel in te schrijven bij de verblijfsgemeente en dit binnen de acht dagen die volgen op de aankomst in België. Voor een verblijf van meer dan 3 maanden (of om andere redenen) dient men de gemeente op de hoogte te brengen van het doel van het verblijf (werk, studie...) en te bewijzen dat men over voldoende bestaansmiddelen beschikt en aangesloten is bij een ziekteverzekering.

Ten slotte werd eind januari 2006 een nieuwe bepaling ingevoegd in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van buitenlanders¹⁷, met het oog op de bestraffing van schijnhuwelijken. Voortaan riskeren personen die een schijnhuwelijk aangaan een gevangenisstraf van acht dagen tot 3 maanden en een geldboete van 26 tot 100 euro. De straffen worden verzwaaard in geval het oogmerk van één van de partners is om financiële winst uit het huwelijk te puren, of in geval van geweldpleging of dwang.

14 11 JULI 2002. Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van. Omzendbrief betreffende de verblijfsvoorwaarden van de Zwitserse onderdanen en hun gezinsleden.

15 Die beperkingen gelden slechts voor de werknemers in loondienst, ze gelden niet voor de onderdanen uit Malta en Cyprus. Hierop zal dieper worden ingegaan in hoofdstuk 3. Tewerkstelling en werkloosheid onder buitenlandse werknemers.

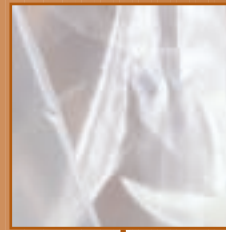
16 25 APRIL 2004. Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en verwijdering van buitenlanders.

30 APRIL 2004. Omzendbrief betreffende het verblijf en vestiging van de inwoners van de nieuwe lidstaten van de Europese Unie, met name Cyprus, Malta, de Tsjechische Republiek, Slowakije, Letland, Slovenië, Polen, Hongarije, Litouwen en Estland, en hun gezinsleden, vanaf 1 mei 2004 en met name gedurende de overgangperiode zoals vastgesteld in het Toetredingsverdrag.

17 12 JANUARI 2006. Wet tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van buitenlanders.

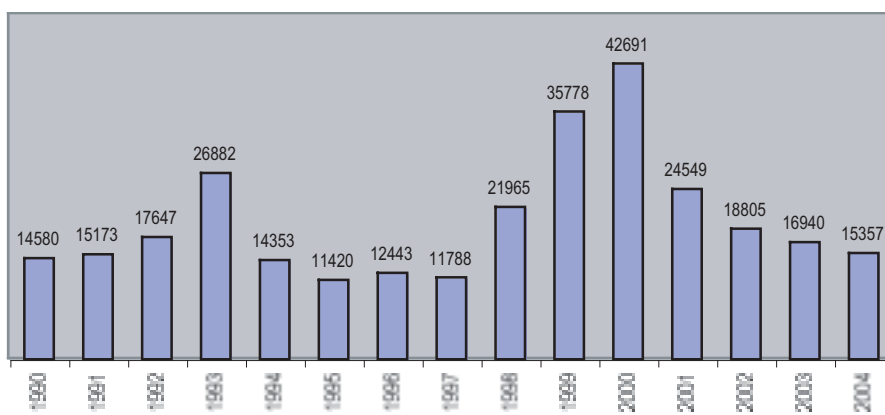

2 De asielzoekers en de vluchtelingen

2.1 Het aantal ingediende asielaanvragen

Sedert 2000, jaar waarin een recordaantal van 42.691 asielaanvragen werd ingediend, is de toestroom van kandidaat-vluchtelingen voortdurend blijven afnemen tot in 2004, toen 15.357 asielaanvragen werden geregistreerd (wat neerkomt op 20.175 personen¹⁸). Die neerwaartse trend is voelbaar in de hele geïndustrialiseerde wereld. Wat het aantal geregistreerde asielaanvragen betreft, blijft België op de 6de plaats in de Europese Unie en op de 8ste plaats op mondiaal niveau¹⁹.

Grafiek 5: Jaarlijkse evolutie van het aantal asielaanvragen

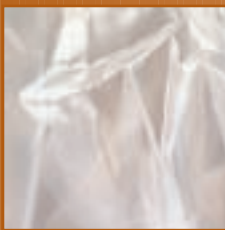
Bron: Dienst Vreemdelingenzaken

In 2004 kwamen de meeste asielaanvragen uit de Democratische Republiek Congo: zowat 1.471 wat overeenstemt met 9,5% van het totaal aantal ingediende aanvragen. Volgden Rusland (inclusief Tsjetsjenië) met 1.361 asielaanvragen en Servië-Montenegro (1.294 aanvragen, inclusief Kosovo)²⁰. In 2004 werd een derde van de asielaanvragen ingediend door vrouwen.

18 Een asielaanvraag kan betrekking hebben op meerdere personen (bijvoorbeeld 4 leden van een gezin), het cijfer dat gewoonlijk door de betrokken instanties wordt vermeld, verwijst naar de ingediende asielaanvragen en niet naar de aantallen personen die bij die aanvragen zijn betrokken. De schatting van het aantal betrokken personen in 2004 werd verstrekt door de DVZ.

19 Na Frankrijk (61.600 asielaanvragen), de Verenigde Staten (52.360), Groot-Brittannië (40.200), Duitsland (35.610), Canada (25.500), Oostenrijk (24.680) en Zweden (23.160). Bron: UNHCR (Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties).

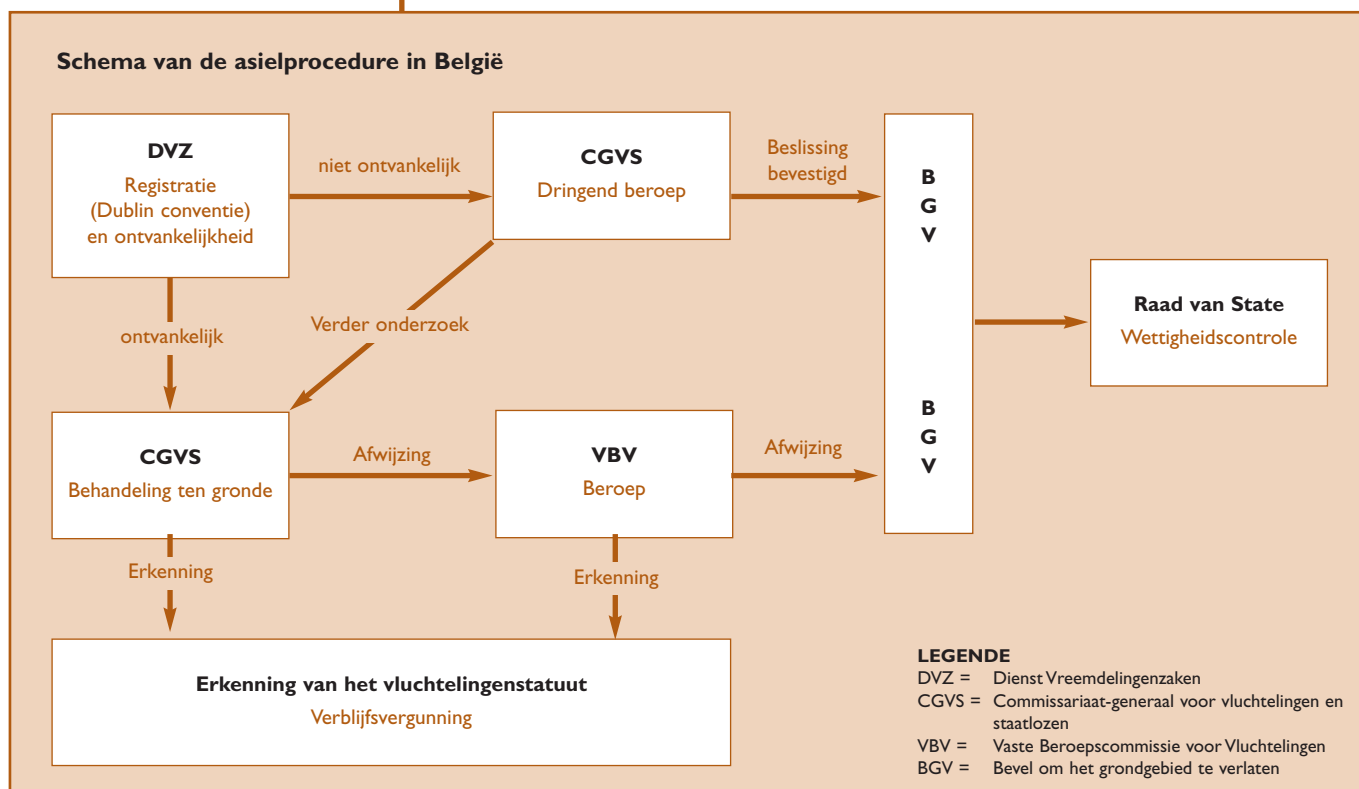
20 Voor meer details zie bijlage 7. Asielaanvragen ingediend in België.

2.2 De procedure en het aantal erkende vluchtelingen

Bij de asielprocedure zijn verschillende instanties betrokken: de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), het Commissariaat-generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen (CGVS) en de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen (VBV). In laatste instantie kan ook de Raad van State optreden.

Bij zijn aankomst in België moet de kandidaat-vluchteling bij de Dienst Vreemdelingenzaken een asielaanvraag indienen. Nadat deze Dienst bepaald heeft of België in het licht van het Verdrag van Dublin²¹ wel degelijk verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag, omvat de procedure tot erkenning als vluchteling twee fases: de ontvankelijkheidsfase (Dienst Vreemdelingenzaken en eventueel bij beroep het Commissariaat-generaal voor vluchtelingen en staatlozen) en het onderzoek ten gronde (Commissariaat-generaal voor vluchtelingen en staatlozen en eventueel bij beroep de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen).

21 Het Verdrag van Dublin regelt de bevoegdheden op asielgebied voor elk land van de EU. Het bepaalt criteria om vast te leggen welk land een asielaanvraag moet behandelen (Staat waarmee de aanvrager het nauwst verbonden is of eerste Europese Lidstaat waar hij aangekomen is) en zorgt ervoor dat een afgewezen asielzoeker geen aanvraag indient in een andere EU-Lidstaat.

Tijdens de eerste procedurefase m.b.t. de ontvankelijkheid, gaat de DVZ na of de aanvraag m.b.t. het vluchtelingenstatuut gegrond is. Indien de aanvraag ontvankelijk wordt verklaard, krijgt de kandidaat-vluchteling toegang tot het Belgisch grondgebied en een voorlopig asielrecht. Vanaf dat ogenblik kan de asielzoeker ook werken. Bij een negatieve beslissing moet de asielzoeker het grondgebied verlaten maar kan hij een dringende beroep aantekenen bij het CGVS (binnen een termijn van drie dagen). Dit beroep werkt schorsend, dit betekent dat de beslissing van de DVZ om het grondgebied te verlaten geschorst wordt. Indien de beslissing van de DVZ wordt bevestigd, kan hij binnen de dertig dagen beroep (niet schorsend) tot nietigverklaring indienen bij de Raad van State.

De tweede fase is het onderzoek ten gronde. Het betreft een diepgaand onderzoek door het CGVS dat bepaalt of de aanvraag m.b.t. het vluchtelingenstatuut ontvankelijk is volgens de normen van de Conventie van Genève²². Na afloop van deze fase krijgt de kandidaat het vluchtelingenstatuut, wat het recht op asiel opent of wordt hem het statuut geweigerd en krijgt hij een bevelschrift om het grondgebied te verlaten. Bij weigering kan de asielzoeker een schorsend beroep aantekenen bij de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen. Indien deze commissie de beslissing van het CGVS vernietigt, wordt de asielzoeker als vluchteling erkend. Is dat niet het geval dan krijgt hij een bevelschrift om het grondgebied te verlaten. Dan nog kan hij een (niet schorsend) beroep tot nietigverklaring indienen bij de Raad van State.

In 2004 heeft het CGVS 2.275²³ aanvragen m.b.t. het vluchtelingenstatuut erkend tegenover 1.201 in 2003. Die stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het toegenomen aantal beslissingen ten gronde (8.371 in 2004 tegenover 6.165 in 2003) en aan de vermindering van de achterstand m.b.t. de landen waarvan het aantal erkenningen relatief hoog ligt.

Tabel 6: Beslissingen ten gronde door het CGVS

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Erkenningen	1.293	1.559	1.707	1.446	1.238	1.198	897	1.166	1.201	2.275
Afwijzingen	2.747	4.068	4.059	2.268	1.826	3.262	1.890	4.446	4.964	6.096
Intrekking van het statuut	6	23	51	38	23	15	10	19		
Totaal	4.046	5.650	5.817	3.752	3.087	4.475	2.797	5.631	6.165	8.371

Bron: CGVS

2.2.1 Wegwerking van de achterstand

Het groot aantal asielaanvragen in België in de laatste tien jaar heeft gezorgd voor een belangrijke achterstand in de behandeling ervan. Als oplossing en om te vermijden dat asielzoekers maanden of zelfs jaren moeten wachten op een uitspraak, werd vanaf 1 januari 2001 het "last in, first out" (LIFO) principe ingevoerd (via een interne richtlijn van het CGVS). Voortaan worden de meest recente asielaanvragen prioritair behandeld opdat de procedure voor de nieuwe asielzoekers zo snel mogelijk zou verlopen.

2.2.2 Regularisatie van de langdurige asielpcedures

Ondanks het teruglopend aantal asielaanvragen hebben de asielinstanties de achterstand nog niet volledig kunnen wegwerken en een deel van de aanvragen van vóór 2001 zijn nog steeds niet behandeld.

Om hieraan te verhelpen werd de regularisatieprocedure opgestart voor de buitenlanders die verwickeld waren in langdurige asielpcedures²⁴. De situatie van asielzoekers wier procedure (beroep bij de Raad van State niet inbegrepen) na drie jaar (voor gezinnen met kinderen) of vier jaar (voor alleenstaanden of koppels zonder kinderen) nog niet afgehandeld is, wordt quasi-automatisch geregulariseerd. Het volstaat om een aanvraag in te dienen volgens de procedure die is vastgesteld bij de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen: volgens artikel 9§3 van deze wet kan een verblijfsvergunning in uitzonderlijke omstandigheden (in dit geval de wachttijd en het daaraan verbonden integratieproces) worden aangevraagd bij de burgemeester van de gemeente waar de buitenlander verblijft²⁵. In dit geval volstaat de lange wachttijd dus als enig criterium om de regularisatie toe te kennen. Ook de asielzoekers van wie de aanvraag is verwor-

22 De Conventie van Genève, officieel het « Internationaal Verdrag betreffende de status van de vluchtelingen » werd door de lidstaten van de Verenigde Naties aangenomen in juli 1951. De Conventie erkent het statuut van vluchteling, definieert het en legt de rechten van de vluchtelingen vast. Volgens de Conventie is een vluchteling een persoon "die, uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil invoeren, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren.»

23 Bijlage 8 geeft een overzicht van de opsplitsing per nationaliteit van de erkende aanvragen in 2004.

24 Dit beleid werd niet openbaar gemaakt middels een omzendbrief of een regelgevende tekst.

25 Normaal dient een verblijfsvergunning, om geldig te zijn, te worden aangevraagd in de Belgische diplomatieke post in het land van oorsprong van de vreemdeling.

pen, maar na een procedure 3 of 4 jaar in beslag heeft genomen, kunnen een aanvraag indienen. Zij moeten dan het bewijs leveren dat ze daadwerkelijk geïntegreerd zijn.

Zodoende hebben in 2005 10.000 asielzoekers die wachtten op resultaat van een procedure die vóór 1 januari 2001 (betreffende 10.000 dossiers) was opgestart, een regularisatieaanvraag ingediend die hen sowieso werd toegekend, behalve wanneer ze een gevaar voor de openbare orde vormden.

2.2.3 Aangekondigde hervorming van de asielprocedure

Op 23 december 2005 heeft de Ministerraad een voorstel goedgekeurd tot hervorming van de wetgeving betreffende asiel en immigratie. Deze hervorming voorziet ondermeer in een wijziging van de asielprocedure met het oog op vereenvoudiging en snellere afhandeling²⁶. Voortaan onderzoekt het CGVS de asielaanvragen onmiddellijk (zowel naar de vorm als naar de grond). Bij weigering is beroep mogelijk voor een nieuwe onafhankelijke rechtbank, namelijk de “Raad voor Vreemdelingenbetwistingen”. Deze instantie kan een nieuw onderzoek ten gronde van de aanvraag uitvoeren. Eens de nieuwe procedure is ingesteld, zou een asielzoeker na maximum één jaar uitsluitel over zijn of haar situatie moeten hebben.

2.3 Opvang van asielzoekers

Sedert 2001 krijgen de asielzoekers tijdens de ontvankelijkheidsfase²⁷ sociale bijstand in de vorm van materiële hulp (en niet langer financiële). Die materiële hulp wordt verstrekt in een opvangstructuur en omvat logies, voedsel, medische hulp en sociale en administratieve begeleiding. Indien een asielzoeker verkiest niet in het aangewezen opvangcentrum te verblijven, ontvangt zij of hij uitsluitend medische hulp.

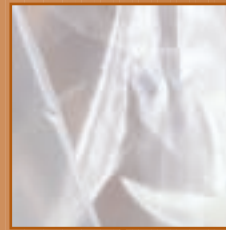
Zodra een aanvraag ontvankelijk is verklaard, kan de asielzoeker financiële bijstand krijgen die wordt verstrekt door een OCMW (Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn). Die steun wordt stopgezet zodra de weigering m.b.t. de verblijfsvergunning door de asielinstanties wordt betekend (tenzij de asielzoeker een beroep indient bij de Raad van State); de afgewezen asielzoeker moet vervolgens de opvangstructuur en het grondgebied verlaten. Bovendien kunnen asielzoekers wier aanvraag ontvankelijk wordt verklaard sedert 2003 in België werken op basis van de arbeidskaart type C. Die kaart wordt afgeleverd voor een periode van één jaar en geeft toegang tot alle beroepen (voor meer details zie het volgende hoofdstuk).

Deze maatregel, die financiële hulp vervangt door materiële bijstand, bracht met zich mee dat de opvangstructuur voor asielzoekers moest worden uitgebreid en beter georganiseerd. Daarom heeft de federale regering in 2001 het “Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers” (Fedasil) opgericht. In mei 2002 ging het agentschap aan de slag. Het staat in voor de “organisatie en het beheer van de verschillende opvangmodaliteiten voor asielzoekers alsook voor de coördinatie van de vrijwillige terugkeer²⁸. De voornaamste taken van Fedasil zijn: het beheer van de 18 opvangcentra, de coördinatie van de verschillende opvangstructuren (Rode Kruis, Lokale Opvanginitiatieven van de OCMW's, opvangplaatsen die door NGO's worden beheerd, ...), de verdeling van de asielzoekers en het verstrekken van materiële, medische en psychosociale bijstand aan de asielzoekers en oriëntatie, informatie en begeleiding.

26 Het voorstel tot hervorming voorziet tevens in een strengere aanpak van de misbruiken inzake gezinshereniging, een betere bescherming van de slachtoffers van mensenhandel en de invoering van het beginsel inzake subsidiaire bescherming (verlenen van bescherming aan de personen wier aanvraag niet valt onder de Conventie van Genève).

27 2 JANUARI 2001. Wet houdende sociale, budgettaire en diverse maatregelen.

28 19 JULI 2001. Programmawet.

Eind 2004 bedroeg de totale opvangcapaciteit in België 15.637 plaatsen (noodopvang inbegrepen) terwijl er in 2000 nog maar 8.246 plaatsen beschikbaar waren. Eind 2004 was in totaal aan 14.302 asielzoekers opvang verleend (exclusief de noodopvang). Gespreid over 2004 werden in de betreffende structuren meer dan 20.000 personen opgevangen. In het totaal van 14.302 voor 2004 zijn niet alle asielzoekers in België meegerekend: zowat 1.400 asielzoekers hebben geen beroep gedaan op de materiële bijstand in de loop van de fase m.b.t. de ontvankelijkheid. Daarentegen genoten ongeveer 31.000 asielzoekers van wie de aanvraag ontvankelijk was verklaard sociale bijstand. Het aantal asielzoekers dat eind 2004 op Belgische bodem verbleef kan dus worden geschat op 47.000 (de personen die hun aanvraag indienden vanuit een gevangenis of een gesloten centrum zijn hier niet inbegrepen).

2.4 Niet begeleide buitenlandse minderjarigen²⁹ (NBBM)

Er wordt van uitgegaan dat er elk jaar tussen 1.000 en 2.000 niet begeleide minderjarigen in België aankomen. Slechts een deel van hen dient een asielaanvraag in. In 2004 dienden 679 minderjarigen een asielaanvraag in als “alleenstaande minderjarige”. Na medische tests werd die minderjarigheid voor 80 onder hen betwist.

In weerwil van de specifieke cellen voor NBBM bij de asielinstanties, werden deze niet begeleide minderjarigen die een asielaanvraag indienen tot voor kort als volwassenen behandeld. Sedert een paar jaar werden maatregelen getroffen opdat die personen zouden worden opgevangen in een kader dat beantwoordt aan hun jonge leeftijd. Via een

²⁹ Een niet begeleide buitenlandse minderjarig is een illegale vreemdeling uit een derde land jonger dan 18 die niet begeleid is door een wettelijke vertegenwoordiger.

interne nota van maart 2002 heeft de Dienst Vreemdelingenzaken specifieke voorschriften ingevoerd voor de behandelingen van de dossiers van alleenstaande minderjarige asielzoekers. Er werd voorzien om hen een tijdelijke verblijfsvergunning toe te kennen zolang hun familie niet is opgespoord. Sedert 1 mei 2004 (inwerkingtreding van de wet van 2002 betreffende de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen³⁰) wordt daarnaast aan iedere niet-begeleide minderjarige een voogd toegewezen die de minderjarige bijstaat, vertegenwoordigt en zijn rechten verdedigt. Bij deze wet uit 2002 wordt op het Ministerie van Justitie een voogddienst opgericht die instaat voor de coördinatie en het toezicht op de materiële organisatie en het werk van de voogden. Deze dienst is bovendien verantwoordelijk voor de identificatie van minderjarigen, de contacten met de Belgische autoriteiten die instaan voor de opvang, de huisvesting en de asielpcedure alsook voor de contacten met de autoriteiten van het land van oorsprong en dit binnen de kortst mogelijke termijnen. De dienst is ook belast met het benoemen en het opleiden van de voogden. Er moet evenwel worden op gewezen dat het aantal voogden ontoereikend blijft en dit ondanks de campagnes van de Minister van Justitie. Daardoor loopt de asielpcedure, die niet kan opstarten zonder een voogd, vertraging op.

Met het oog op de eerste opvang van alleenstaande minderjarige asielzoekers zijn in de buurt van Brussel twee centra geopend met 90 plaatsen die worden beheerd door Fedasil, namelijk in Neder-Over-Heembeek (geopend in augustus 2004) en in Steenokkerzeel (geopend in juni 2005).

2.5 De tijdelijke bescherming

In 2003 werd de Europese richtlijn 2001/55/EU³¹ betreffende de tijdelijke bescherming omgezet in de Belgische wet van 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen³². Deze richtlijn voorziet in minimumnormen in het kader van het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en het verdelen van de inspanningen qua opvang tussen de lidstaten. De tijdelijke bescherming heeft een duur van één jaar (één maal hernieuwbaar) en de massale toestroom van ontheemden moet worden vastgesteld bij een beslissing van de Europese Raad. De tijdelijke bescherming eindigt na twee jaar of wanneer de situatie in het land van oorsprong is verbeterd en een veilige en duurzame terugkeer mogelijk maakt. De Europese lidstaten die de gerechtigden inzake tijdelijke bescherming opvangen hebben verplichtingen ten aanzien van die personen: afleveren van een verblijfsvergunning, snelle afwikkeling van de procedure, toegang tot de arbeidsmarkt, huisvesting, ...

Tot op heden heeft de Raad nog nooit een beslissing genomen waarbij een massale toestroom van personen wordt vastgesteld.

30 24 DECEMBER 2002. Programmawet (I) (art. 479) – Titel XIII – Hoofdstuk VI: Voogdij over niet-beleide minderjarige vreemdelingen.

31 20 JULI 2001. Richtlijn 2001/55/EU van de Raad Richtl_n 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van t_del_ke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen.

32 18 FEBRUARI 2003. Wet tot wijziging van artikel 71 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

3 Werkgelegenheid en werkloosheid bij buitenlandse werknemers

3.1 Toegang tot de arbeidsmarkt

3.1.1 Niet –Europese werknemers

Niet-Europese werknemers (van buiten de EER³³) die in België wens te werken hebben een arbeidskaart nodig om tot arbeid in loondienst te worden toegelaten, of een beroepskaart om toegang te krijgen tot arbeid als niet-loontrekkende. Voor statutaire ambten bij de overheid komen zij niet in aanmerking, behalve, sedert kort, bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest³⁴ en bij de diensten van de Franstalige Gemeenschapscommissie³⁵.

A. Arbeid in loondienst

Om toegang te krijgen tot arbeid in loondienst heeft een niet –Europees werknemer een arbeidskaart nodig. Het koninklijk besluit van 9 juni 1999³⁶ omschrijft de diverse bestaande arbeidskaarten alsook de afgiftevoorwaarden daarvan. Er bestaan drie types arbeidskaarten:

- De arbeidskaart A geldt voor onbepaalde tijd en voor alle werkgevers, sectoren en beroepen. Zij wordt uitgereikt aan buitenlandse werknemers die reeds verschillende jaren in België verblijven en werken met arbeidskaart B³⁷.
- De arbeidskaart B geldt voor een bepaalde tijd (ten hoogste twaalf maanden, verlengbaar). Zij wordt uitgereikt aan vreemdelingen die gaan werken bij werkgevers die vooraf een arbeidsvergunning hebben gekregen. Een arbeidsvergunning wordt slechts verleend indien na een arbeidsmarktonderzoek is komen vast te staan dat voor de job geen Belgische of Europese werknemers beschikbaar zijn. Bovendien wordt die vergunning slechts afgegeven voor werknemers uit landen waarmee België een internationale overeenkomst heeft gesloten³⁸. In tegenstelling tot de arbeidskaarten A en C, is de arbeidskaart B dus beperkt tot één baan bij één werkgever.
- In 2003 is een derde soort arbeidskaarten ingevoerd (de arbeidskaarten C). Zij hebben een beperkte geldigheidsduur (maximum één jaar, verlengbaar) en gelden voor om het even welke werkgever, sector of beroep. Zij worden afgegeven aan wettelijk en tijdelijk in België verblijvende vreemdelingen, van wie het verblijfsrecht op een andere reden dan hun baan is gebaseerd (bijvoorbeeld kandidaat-vluchtelingen van wie het verzoek ontvankelijk is verklaard of studenten).

33 D.w.z. de onderdanen van de landen van buiten de EER (Europese Economische Ruimte = de Europese Unie, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland).

34 11 JULI 2002. Ordonnantie tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarden voor de toegang tot betrekkingen in het gewestelijk openbaar ambt.

35 19 MAART 2004. - Decreet tot verruiming van de nationaliteitsvoorwaarden voor de toegang tot betrekkingen van het Openbaar Ambt in de schoot van de diensten van de Franse Gemeenschapscommissie.

36 9 JUNI 1999. - Koninklijk besluit houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

37 Het gaat hierbij om vier jaar tijdens een periode van tien jaar wettelijk en ononderbroken verblijf. Deze periode wordt teruggebracht tot drie jaar voor wie uit een land komt waarmee België een overeenkomst heeft (zie hieronder) of voor de werknemer waarvan de partner of de kinderen legaal in België verblijven.

38 Algerije, ex-Joegoslavië, Marokko, Tunesië, Turkije en de nieuwe EU-Lidstaten (via aansluitingsakkoorden), waarbij deze laatste voorrang hebben.

Sommige categorieën vreemdelingen genieten een vrijstelling van arbeidskaart. Dat geldt bijvoorbeeld voor vluchtelingen of voor wie met een Belg gehuwd is (zie artikel 2 van het KB van 9 juni 1999). Eind 2005 heeft de Regering aangekondigd die bepalingen te willen uitbreiden tot de onderzoekers, de managers van multinationals en de experts die in België een korte opdracht uitvoeren.

De arbeidskaarten worden afgegeven door de drie Gewesten van het land en door de Duitse Gemeenschap. Concreet moeten de formulieren voor het aanvragen van de arbeidskaarten en van de arbeidsvergunningen worden aangevraagd en ingediend bij de gewestelijke bemiddelingsdiensten: de VDAB in Vlaanderen, de BGDA in Brussel, de FOREM in Wallonië en het Arbeitsamt in de Duitstalige Gemeenschap. De aanvragen voor een arbeidskaart A en C worden door de werknemer ingediend terwijl een arbeidskaart B wordt aangevraagd door de werkgever. Wordt de aanvraag ingewilligd, dan geeft het gemeentebestuur van de verblijfplaats van de werknemer (of van de werkgever indien de werknemer nog niet in België verblijft) de arbeidskaart af. Bij weigering kan tegen die beslissing binnen één maand bij de bevoegde gewestminister een met redenen omkleed beroep worden ingediend.

B. Arbeid als niet-loontrekkende

Elke vreemdeling (van buiten de EER) die op het Belgisch grondgebied een beroepsactiviteit uitoefent als zelfstandige moet houder zijn van een beroepskaart³⁹. Een beroepskaart wordt afgegeven door de FOD Economie, KMO's, Middenstand en Energie voor een maximumduur van vijf jaar (verlengbaar). Zij is persoonlijk en er staat precies op omschreven welke activiteit door de houder ervan mag worden uitgeoefend. Er bestaan categorieën vreemdelingen die van de verplichting tot het hebben van een arbeidskaart zijn vrijgesteld, bijvoorbeeld de vluchtelingen of de vreemdelingen die gemachtigd zijn voor onbepaalde tijd in België te verblijven⁴⁰.

Een beroepskaart wordt aangevraagd, verlengd of hernieuwd bij het gemeentebestuur van de verblijfplaats of bij een diplomatieke post voor de vreemdelingen die nog niet in België verblijven (gelijktijdig wordt dan een verblijfsvergunning gevraagd). De beslissing wordt genomen door de Dienst Economische Vergunningen van de FOD Economie, KMO's, Middenstand en Energie en wordt aan de aanvrager medegedeeld via het gemeentebestuur of de diplomatieke post. Bij weigering kan binnen 60 dagen bij de Raad van State een beroep worden ingediend.

3.1.2 Europese werknemers: beginsel van het vrij verkeer

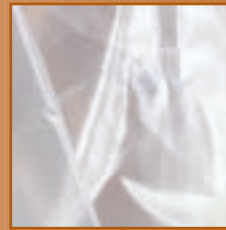
Onderdanen van landen behorend tot de Europese Economische Ruimte hebben vrij toegang tot de arbeidsmarkt. Zij kunnen dan ook onvoorwaardelijk arbeid als loontrekkende of als niet-loontrekkende uitoefenen. Voor de onderdanen van de nieuwe EU-Lidstaten geldt tijdelijk een uitzondering m.b.t. arbeid als loontrekkende:

3.1.3 Werknemers uit de nieuwe EU-Lidstaten: overgangstermijn

Op 1 mei 2004 is de Europese Unie verruimd met 10 nieuwe lidstaten (Estland, Cyprus, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Tsjechische republiek, Slowakije en Slovenië). De bevolking van de Unie is daardoor met 19,4% gestegen: bij de 383 miljoen burgers die de EU al telde, zijn er aldus 74 miljoen mensen bijgekomen. Bij die toetreding is overeengekomen dat de oude lidstaten overgangsmaatregelen zouden mogen hanteren

39 19 FEBRUARI 1965. Wet betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen.

40 3 FEBRUARI 2003. Koninklijk besluit tot vrijstelling van bepaalde categorieën vreemdelingen van de verplichting houder te zijn van een beroepskaart voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit.

waardoor het aantal onderdanen van de nieuwe lidstaten⁴¹ dat toegang kreeg tot hun arbeidsmarkt werd beperkt. Die overgangsbepalingen mogen echter maximaal 7 jaar (2+3+2 jaar) van kracht blijven. De eerste fase van die overgangstermijn is op 30 april 2006 afgelopen en vóór die tijd moesten de landen beslissen of zij de beperkingen handhaafden of niet en zulks aan de Europese Commissie mededelen.

Van 1 mei 2004 tot 30 april 2006 behoorde België tot de landen die ervoor gekozen hadden beperkingen inzake toegang tot hun arbeidsmarkt te handhaven. Tijdens die eerste periode hadden slechts drie Europese landen hun arbeidsmarkt helemaal opengegooid: Ierland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Om in België een verblijfsvergunning te krijgen voor het uitoefenen op het Belgische grondgebied van een economische activiteit als loontrekkende moesten de onderdanen van de nieuwe lidstaten (behalve die van Cyprus en Malta) nog steeds houder zijn van arbeidskaart⁴².

Op 1 mei 2006 is de tweede fase van de overgangstermijn ingegaan. België heeft ervoor gekozen een overgangsregeling te handhaven, maar gelijktijdig voor een aantal knelpuntberoepen de procedure te versoepelen: de onderdanen van de nieuwe lidstaten hebben dus nog steeds een arbeidskaart nodig om hier arbeid in loondienst te verrichten. Sedert 1 juni gebeurt de afgifte van die arbeidskaart aan onderdanen van de EU-8 landen echter automatisch en veel sneller (maximum 5 dagen) voor activiteiten die op de lijst staan van de knelpuntberoepen. België kan er op om het even welk moment toe beslissen die bepalingen te schrappen, maar het zal voor de eventuele verlenging ervan (voor maximum 2 jaar) op 1 mei 2009 alleszins moeten bewijzen dat er een gevaar bestaat voor een ernstige verstoring van de arbeidsmarkt.

Begin 2006 werd in twee Belgische rapporten⁴³ en in een mededeling van de Europese Commissie⁴⁴ een stand van zaken opgemaakt over de toestand van de onderdanen van de nieuwe Lidstaten op de Belgische arbeidsmarkt en op die van de overige EU-landen en over de weerslag van het eventueel volledig openen van de grenzen. In de besluiten van die rapporten worden de positieve aspecten van de afschaffing van de overgangsbepalingen naar voren gebracht. Niet enkel omdat het vrij verkeer een EU-grondbeginsel is maar ook omdat uit de feiten is gebleken dat migratiestromen vanuit de nieuwe lidstaten beperkt zijn gebleven en algemeen een positief effect hebben gehad. Ook blijkt dat de onderdanen van de nieuwe lidstaten vooral de schaarste aan arbeidskrachten helpen opvullen en dat ze dus de economische groei bevorderen.

De twee Belgische rapporten beklemtonen ook dat het handhaven van het stelsel van de arbeidskaarten er de buitenlandse werknemers niet van weerhoudt België binnen te komen, maar dat zij dat anders aan boord gaan leggen, zoals via detachering of als zelfstandige in het kader van de vrije dienstverlening (met alle problemen van dien in verband met het toezicht op de niet-naleving van de Belgische normen), door zich hier te vestigen als zelfstandige of nog via illegale arbeid. Die “sluipwegen” belemmeren de goede werking van de arbeidsmarkt en houden risico's in op het vlak van de oneerlijke mededinging en van de uitbuiting van de werknemers uit de nieuwe lidstaten. Het werk van de Inspectiediensten wordt erdoor bemoeilijkt. De opheffing van de overgangsregelingen, een betere registratie van de werknemers en meer samenwerking tussen de inspectiediensten op Europees niveau zou die problemen kunnen beperken.

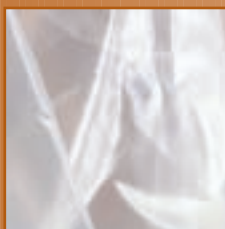
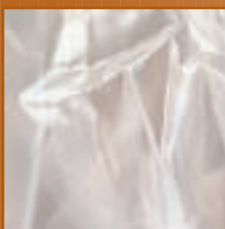
41 Of veeleer van 8 van die nieuwe Lidstaten (Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, de Tsjechische Republiek, Slowakije, Slovenië). Voor Cyprioten en Maltezen geldt geen overgangspriode.

42 12 APRIL 2004. - Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers naar aanleiding van de toetreding tot de Europese Unie van nieuwe Lidstaten.

43 “Migratiestromen vanuit de nieuwe Lidstaten van de Europese Unie naar België, trends en vooruitzichten” van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding, 2006. Kan worden geraadpleegd op de site www.antiracisme.be.

De toegang tot de Belgische arbeidsmarkt voor onderdanen van de nieuwe EU-Lidstaten: advies”, Hoge Raad voor de Werkgelegenheid. Kan worden geraadpleegd op de site www.meta.fgov.

44 COM (2006) 48: “Verslag over het functioneren van de overgangsregelingen als vastgesteld in het Toetredingsverdrag van 2003 (periode 1 mei 2004 - 30 april 2006)”, Commissie Europese Gemeenschappen, 2006.

3.2 De instroom van buitenlandse werknemers

3.2.1 De instroom van loontrekkenden

De enige beschikbare informatie over de instroom van buitenlandse loontrekkenden komt uit de statistiek over de eerste aan vreemdelingen afgegeven arbeidskaarten A en B⁴⁵ – en die heeft enkel betrekking op de niet-Europese werknemers en op werknemers uit de 8 nieuwe Lidstaten tijdens de overgangperiode.

In 2004 werden 4.312 eerste arbeidskaarten B afgegeven aan buitenlandse werknemers (zie onderstaande tabel 7) waarvan 1.123 aan vrouwen (26%). Haast 25% van het totaal aantal eerste arbeidskaarten werden afgegeven aan Poolse werknemers, aangezien zij alleen reeds goed zijn voor 1.046 arbeidskaarten (waarvan 346 voor vrouwen). Nadien volgen de Indiërs (666 arbeidskaarten), de Amerikanen (504) en Japanners (405) met het meeste aantal eerste arbeidskaarten. Het valt ook op dat het aantal afgegeven eerste arbeidskaarten sedert 1991 (16.276 eerste arbeidskaarten afgegeven) is blijven dalen en dat toentertijd de meeste eerste arbeidskaarten werden afgegeven aan werknemers afkomstig uit andere landen; in 1991 waren de Marokkanen en de Turken daarbij ruimschoots in de meerderheid.

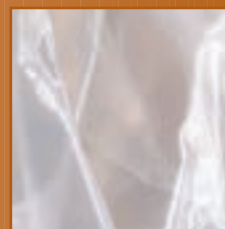
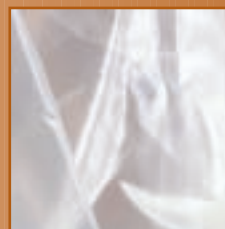
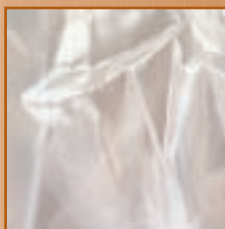
Tabel 7: Afgegeven⁴⁶ eerste arbeidskaarten A en B

	Mannen en vrouwen				Vrouwen			
	1991	1995	2000	2004	1991	1995	2000	2004
Polen	329	125	296	1.046	109	87	62	346
India	413	666	54	74
VSA	659	481	686	504	162	116	177	106
Japan	392	282	350	405	52	24	31	29
China	266	131	71	40
Canada	118	62	222	107	41	12	49	35
Roemenië	..	182	165	105	..	75	64	61
Turkije	2.946	1.612	336	95	1.228	706	104	29
Hongarije	43	28	107	91	11	14	32	26
Ex-Joegoslavië	516	114	743	89	92	45	213	15
Rusland	..	53	191	71	..	20	57	24
Marokko	4.963	2.531	639	55	2.123	875	161	22
Andere	6.310	2.736	3.053	947	2.349	1.013	1.026	316
Totaal	16.276	8.206	7.467	4.312	6.167	2.987	2.101	1.123

Bron: FOD WASO

45 Er zij op gewezen dat sedert 1997 geen onderscheid meer kan gemaakt worden tussen een eerste arbeidskaart ten gevolge van migratie of niet. Het kan dus best zijn dat reeds voor het verkrijgen van een arbeidskaart in België verblijvende vreemdelingen worden opgenomen in de statistieken over het totaal aantal afgegeven eerste arbeidskaarten.

46 Tot 1 april 2003 kon een arbeidskaart A een eerste arbeidskaart zijn aangezien zij kon worden afgegeven aan een vreemdeling die nooit in België had gewerkt maar die ,bij voorbeeld, wel al sedert 5 jaar in België verbleef. Sedert 1 april 2003 echter mag een arbeidskaart A geen eerste arbeidskaart meer zijn aangezien zij slechts wordt afgegeven aan vreemdelingen die reeds in België sedert 3 of 4 jaar hebben gewerkt met een arbeidskaart B (terwijl de overige categorieën vreemdelingen die voor een arbeidskaart A in aanmerking kwamen op grond van hun verblijf, hun verwantschapsbanden, ...thans zijn vrijgesteld van welke arbeidskaart ook).

3.2.2 De arbeidskaarten C

Sedert 2003 bestaat er een nieuwe arbeidskaart C die wordt afgegeven aan vreemdelingen aan wie een voorlopige verblijfsvergunning is afgegeven omwille van andere reden dan arbeid. Een dergelijke arbeidskaart wordt bijvoorbeeld uitgereikt aan asielzoekers van wie de aanvraag ontvankelijk is verklaard of aan studenten die tijdens het schooljaar wensen te werken⁴⁷. Het aantal afgegeven arbeidskaarten C geeft echter geen aanwijzing omtrent het aantal houders van een dergelijke kaart die ook daadwerkelijk werken, aangezien de arbeidskaarten C aan de vreemdelingen voor ongeacht welk soort arbeid worden afgegeven, maar geen verplichting inhoudt ook daadwerkelijk te werken. Het is dus best mogelijk dat veel vreemdelingen de kaart aanvragen “voor het geval dat” maar dat slechts een klein gedeelte van hen ze ook echt gebruikt. In 2004 werden er 29.550 arbeidskaarten C afgegeven, waarvan 11.106 aan vrouwen⁴⁸.

3.2.3 De instroom van hooggeschoolde werknemers

Zoals al gesteld kan een arbeidsvergunning die voorafgaandelijk vereist is voor het afgeven van een arbeidskaart B slechts worden toegekend wanneer er op de lokale arbeidsmarkt een schaarste is aan arbeidskrachten, waarbij de werknemers uit de nieuwe EU-lidstaten of uit landen waarmee België een overeenkomst heeft gesloten voorrang genieten. Er bestaan evenwel uitzonderingen, en voor diverse categorieën werknemers wordt geen rekening gehouden met de arbeidsmarkttoestand noch met het land van oorsprong van de werknemers in kwestie. Die afwijking⁴⁹ geldt dus ook voor hooggeschoolde werknemers.

In 2003 zijn er 5.489 arbeidskaarten (1ste arbeidskaart en verlengingen) afgegeven aan hooggeschoolde werknemers die een directiefunctie bekleedden. Voor alle in 2004 afgegeven arbeidskaarten betekent dit dat haast 60% ervan is afgegeven aan hooggeschoolde werknemers. Zowat de helft daarvan ging naar Japanners, Indiërs en Amerikanen (zie onderstaande tabel 8).

Tabel 8: Arbeidskaart B voor hooggeschoolde werknemers en directiefuncties van de 8 meest voorkomende nationaliteiten

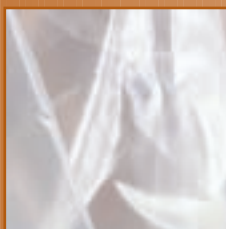
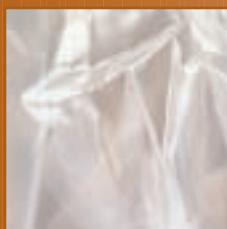
	2000	2001	2002	2003
Japan	835	588	897	876
India	459	508	678	795
VSA	1.307	795	1.005	750
Canada	303	205	256	208
Rusland	145	167	198	181
China	149	169	170	169
Turkije	137	138	153	167
Roemenië	107	153	148	152
Andere	1.917	1.774	1.740	2.191
Totaal	5.359	4.497	5.245	5.489

Bron: FOD WASO

47 Buitenlandse studenten die tijdens de schoolvakantie willen werken zijn van het bezitten van een arbeidskaart vrijgesteld.

48 Detailtabel als bijlage 10.

49 Bij voorbeeld voor stagiairs, onderzoekers, gespecialiseerde technici ...

3.2.4 De instroom van zelfstandigen

Het aantal in België instromende zelfstandigen wordt berekend op basis van de gegevens verstrekt door het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ). Het gaat eigenlijk om het aantal vreemdelingen dat in de loop van het jaar met een zelfstandige beroepsactiviteit is begonnen⁵⁰.

Uit tabel 9 blijkt dat in 2004 8.716 vreemdelingen en 51.522 Belgen in België met een niet-loontrekkende beroepsactiviteit zijn gestart. Onder de nationaliteiten die het meest voorkomen vindt men de onderdanen van de EU-landen. Zo zijn de Nederlanders het talrijkst in 2004 (1.258). Zij werden in 1995 en 2000 op de voet gevolgd door de Fransen en de Italianen, maar die zijn daar in 2004 verdrongen door de Polen. Dat jaar zijn 1.206 Polen gestart met een zelfstandige beroepsactiviteit. Tot slot valt het op dat het aantal startende zelfstandigen, zowel Belgen als vreemdelingen, rond 2000 is afgenomen (in 2000, 5.749 vreemdelingen en 48.358 Belgen). De trend slaat daarna om, wat resulteert in een forse stijging van het aantal startende zelfstandige vreemdelingen: stijging van 51,6% tussen 2000 en 2004 bij de vreemdelingen tegen 6,5% bij de Belgen.

	1995	2000	2004
Nederland	1.563	990	1.258
Polen	55	200	1.206
Frankrijk	1.291	819	911
Italië	1.703	825	802
Marokko	357	315	447
Roemenië	0	44	423
Turkije	393	330	383
Portugal	369	142	336
Verenigd Koninkrijk	344	306	313
Duitsland	328	203	275
Overige	2.185	1.575	2.362
Totaal vreemdelingen	8.588	5.749	8.716
België	62.816	48.358	51.522
Algemeen totaal	71.404	54.107	60.238

Bron: RSVZ (bijlage 11)

3.3 Schatting van de buitenlandse beroepsbevolking

3.3.1 Bronnen en referentieperiodes

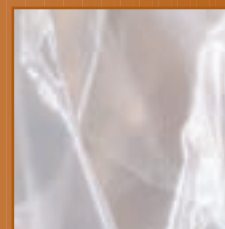
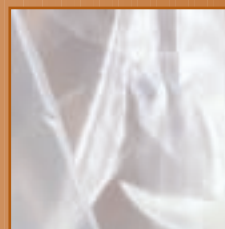
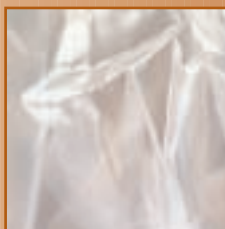
Er moesten verschillende bronnen worden geraadpleegd om een beeld te krijgen van de buitenlandse beroepsbevolking per nationaliteit. De twee bronnen die cijfers opleveren met betrekking tot de beroepsbevolking, namelijk de algemene socio-economische enquête en de enquête naar de arbeidskrachten, verstrekken momenteel immers geen recente en gedetailleerde informatie⁵¹.

Met het oog op een schatting van de buitenlandse beroepsbevolking heeft de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg berekeningen verricht op basis van drie bronnen:

- de statistieken betreffende de loontrekkenden zijn gebaseerd op de individuele pensioenrekeningen van de CIMIRe en hebben betrekking op alle personen die arbeid in loondienst hebben verricht tussen 1 januari en 31 december;
- de gegevens betreffende de werkzoekenden op 30 juni zijn afkomstig van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en hebben betrekking op de werkzoekenden die zijn ingeschreven bij een van de gewestelijke arbeidsbemiddelingsbureaus;
- de statistieken betreffende de arbeid als niet-loontrekkende worden geleverd door het RSVZ (het Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen). Tot 1993 was 30 juni de referentiedatum maar sedert 1995 worden de gegevens gepubliceerd op 31 december.

50 Weeral is het onmogelijk uit te maken of de zelfstandige beroepsactiviteit onmiddellijk aansluit op de migratie of dateert van geruime tijd later.

51 De gegevens van de algemene socio-economische enquête uit 2001 zijn nog niet gepubliceerd en de enquête naar de arbeidskrachten (EAK) verstrekt geen opsplitsing van de vreemdelingen per nationaliteit.

3.3.2 Definities⁵²

Binnenlandse werkgelegenheid: « Het concept binnenlandse werkgelegenheid omvat alle personen van 15 tot 64 jaar die minstens 1 uur per week tewerkgesteld zijn in een in België gevestigde productie-eenheid. Twee grote groepen kunnen onderscheiden worden: de loontrekkende werkgelegenheid en de niet-loontrekkende werkgelegenheid. »

Loontrekkende werkgelegenheid: « Onder loontrekkende werkgelegenheid wordt verstaan alle personen die in dienst staan van een werkgever uit de publieke of privé-sector en die hiervoor een vergoeding ontvangen onder de vorm van een wedde of loon, een commissie, een betaling per stuk of een betaling in natura. »

De niet-loontrekkende werkgelegenheid: « Het begrip niet loontrekkende werkgelegenheid omvat alle personen die in winstgevende beroepsbezigheid uitoefenen uit hoofde waarvan zij niet door arbeidsovereenkomst of een statuut verbonden zijn. » De bezoldigde helpers en de zelfstandigen zijn opgenomen in de categorie der loontrekkenden.

Werkloosheid: « Worden als werklozen beschouwd alle personen van 15 tot 64 jaar, die geen werk hebben, beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en actief naar werk zoeken. In de praktijk komt dit er op neer dat volgende groepen niet-werkende werkzoekende worden opgenomen: de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, de niet-werkende vrij ingeschreven werkzoekenden die geen uitkering ontvangen en de verplicht ingeschreven werkzoekende. »

Beroepsbevolking: « De beroepsbevolking omvat alle personen van 15 tot 64 jaar die zich op 30 juni van het referentiejaar op de arbeidsmarkt aanbieden (werkenden) of willen aanbieden (werklozen). Het begrip beroepsbevolking beperkt zich enkel tot de in België gevestigde bevolking ongeacht of zij tewerkgesteld is (in eigen land of in het buitenland) of werkloos. De in het buitenland woonachtige werknemers tewerkgesteld in Belgische productie-eenheden worden bijgevolg uitgesloten uit het begrip. » In de praktijk omvat de beroepsbevolking de werklozen en de binnenlandse tewerkstelling waaraan het saldo van de grensarbeid⁵³ wordt toegevoegd.

Saldo van de grensarbeid: is gelijk aan het aantal Belgische grensarbeiders die in het buitenland zijn tewerkgesteld, waarvan men het aantal grensarbeiders aftrekt die in andere landen verblijven en in België werken.

De activiteitsgraad: « geeft aan in welke mate een bevolking aan het actieve leven wenst deel te nemen. Hij wordt bekomen door de verhouding tussen de totale beroepsbevolking en de bevolking van 15 tot 64 jaar. »

Werkzaamheidsgraad: « geeft het aandeel aan van de tewerkgestelde bevolking tegenover de bevolking van 15 tot 64 jaar. »

Werkloosheidsgraad: « geeft het aandeel weer van het aantal niet-werkende werkzoekenden tegenover de totale beroepsbevolking. »

52 De definities zijn overgenomen uit de publicatie "De beroepsbevolking in België. Het land: situatie op 30 juni 1999", Federaal Ministerie van Werkgelegenheid en arbeid, 2001.

53 In de statistieken van de FOD WASO wordt het saldo van de grensarbeid niet opgenomen in de beroepsbevolking aangezien dit saldo niet beschikbaar is per nationaliteit. De beroepsbevolking (en alle afgeleide percentages) omvat dus de binnenlandse tewerkstellingsgraad en de werklozen.

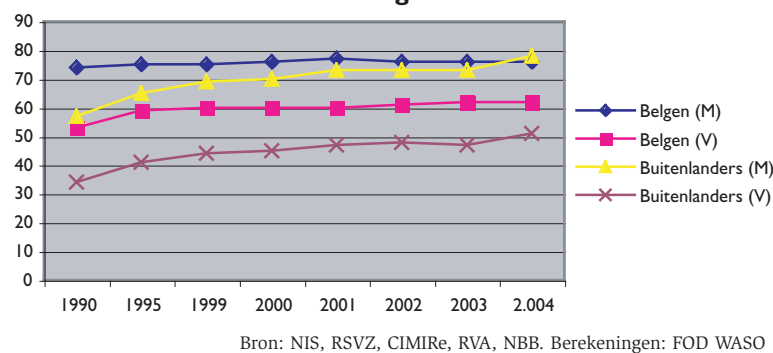

3.3.3 De beroepsbevolking

In 2004 telt de totale beroepsbevolking⁵⁴ 4.711.624 personen van wie 3.488.000 loon-trekkenden, 681.000 personen die arbeid als niet-loontrekkende verrichten en 542.722 werklozen. De buitenlandse beroepsbevolking telt 427.729 personen, of 9% van de totale beroepsbevolking⁵⁵. Daar waar de totale en de Belgische beroepsbevolking sedert 1990 constant toenemen, daalt de buitenlandse beroepsbevolking lichtjes in 1999 (vermindering van 3% ten opzichte van 1998, die te verklaren is door de naturalisaties); sedert 1999 neemt ze elk jaar toe. In 2004 kent ze zelfs een stijging van 8% ten opzichte van 2003. In 2004 vertegenwoordigen de vrouwen 44,1% van de totale beroepsbevolking, 44,8% van de Belgische beroepsbevolking maar slechts 37,7% van de buitenlandse beroepsbevolking.

In 2004 bedraagt de activiteitsgraad⁵⁶ van de Belgen 69% tegenover 65% bij de buitenlanders. Hoewel beide cijfers sedert 1990 zijn toegenomen, gaat de activiteitsgraad van de buitenlanders er sterker op vooruit: van 47% in 1990 naar 65% in 2002. In dezelfde periode stijgt de Belgische activiteitsgraad slechts met 6%. Zowel bij de Belgen als bij de buitenlanders blijft de vrouwelijke activiteitsgraad lager dan de mannelijke, maar het verschil is groter bij de buitenlandse bevolking, met een kloof van 27% (tegenover 14% bij de Belgen). Daar waar het verschil met de tijd afneemt bij de Belgische beroepsbevolking, stellen we vast dat het verschil bij de buitenlanders onveranderd blijft of tijdens bepaalde jaren zelfs toeneemt (zie grafiek 6 hieronder). Tenslotte stellen we vast dat de mannelijke activiteitsgraad bij de vreemdelingen sterk stijgt terwijl hij zich bij de Belgen stabiliseert: in 2004 is de mannelijke activiteitsgraad bij de vreemdelingen gelijk aan die van de Belgische mannen (76%) daar waar in 1990 de buitenlandse activiteitsgraad nog 17% lager lag.

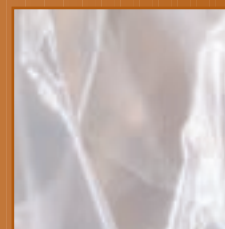
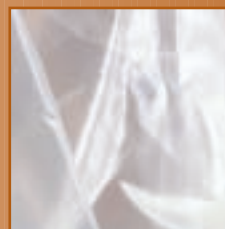
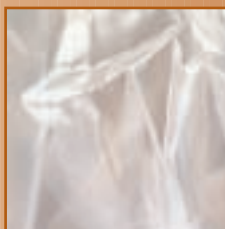
Grafiek 6: Activiteitsgraad van de Belgen en de buitenlanders naar geslacht

54 Ter herinnering, de beroepsbevolking waarnaar wij verwijzen wordt berekend op de binnenlandse tewerkstelling en houdt dus geen rekening met het saldo van de grensarbeid.

55 Bijlage 12 bevat een tabel betreffende de beroepsbevolking per nationaliteit van 1990 tot 2002.

56 Bijlage 13 vermeldt de verschillende graden (activiteit, werkzaamheid, werkloosheid).

Wanneer we de buitenlandse beroepsbevolking uitsplitsen naar nationaliteit, stellen we vast dat zij voor 63,3% bestaat uit Europeanen (zie tabel 10 hieronder). De Italianen, Fransen en Nederlanders zijn in België het sterkst vertegenwoordigd. Niettemin daalt het aantal actieve Italianen met de tijd, in tegenstelling tot het aantal actieve Fransen en Nederlanders dat constant toeneemt. Onder de niet-Europese actieven zijn de Marokkanen en de Turken het talrijkst, ook al daalde hun aantal tot in 2003 (steeds omwille van de naturalisatiebewegingen). In 2004 neemt het aandeel van beide nationaliteiten in het aantal loontrekkenden evenwel toe.

Tabel 10: Beroepsbevolking volgens de voornaamste nationaliteiten

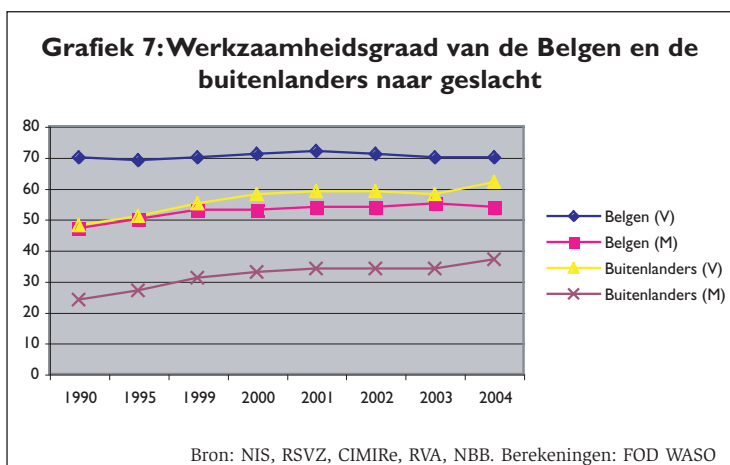
	Mannen + vrouwen			Vrouwen	
	2000	2004	%	2000	2004
Italië	94.431	86.297	20,2	34.327	32.456
Frankrijk	68.788	77.667	18,2	26.962	31.712
Marokko	41.338	39.907	9,3	11.287	10.806
Nederland	34.029	37.952	8,9	11.986	14.156
Spanje	22.589	21.736	5,1	9.594	9.640
Turkije	23.979	21.129	4,9	8.908	6.959
Portugal	12.341	14.192	3,3	5.001	5.814
Duitsland	9.236	10.902	2,5	3.884	4.776
Verenigd Koninkrijk	9.154	9.578	2,2	3.366	3.530
Congo (DR)	5.389	8.712	2,0	2.299	3.887
Polen	3.220	7.745	1,8	1.711	3.444
Griekenland	7.013	6.502	1,5	2.787	2.566
Overige	56.417	85.410	20,0	20.542	31.599
Totaal buitenlanders	387.924	427.729	100,0	142.654	161.345
Waarvan EU	263.032	270.709	63,3	100.450	107.362
België	4.139.223	4.283.895		1.825.286	1.917.424
Algemeen totaal	4.527.147	4.711.624		1.967.940	2.078.769

Bron: NIS, RSVZ, CIMiRe, RVA, NBB. Berekeningen: FOD WASO

3.3.4 De binnenlandse werkgelegenheid en de werkzaamheidsgraad⁵⁷

Net zoals de activiteitsgraad, is de “binnenlandse” werkzaamheidsgraad van de vreemdelingen lager dan de Belgische: in 2004 bedraagt hij 50% voor de vreemdelingen tegenover 62% voor de Belgen (bij een totale werkzaamheidsgraad van 61%). De werkzaamheidsgraad van de vreemdelingen groeit evenwel sneller dan de Belgische aangezien de eerste tussen

1990 en 2004 met 13 procentpunten is gestegen en de tweede slechts met 4 procentpunten voor dezelfde periode. Het verschil tussen de mannelijke en de vrouwelijke werkzaamheidsgraad is opnieuw groter bij de vreemdelingen

57 Berekend op basis van de binnenlandse tewerkstelling (en niet op basis van de tewerkgestelde bevolking).

(25 punten) en wordt niet kleiner met de tijd, in tegenstelling tot het verschil tussen de Belgische mannelijke en vrouwelijke werkzaamheidsgraad (23 punten in 1990 en 16 punten in 2004). Tenslotte moet er worden opgemerkt dat hoewel de mannelijke werkzaamheidsgraad van de vreemdelingen nadert op die van de Belgische mannen, hij er nog ver van verwijderd is (12 procentpunten) en dus niet volledig de tendens van de activiteitsgraad volgt (dit betekent uiteraard dat hun werkloosheidsgraad gestegen is).

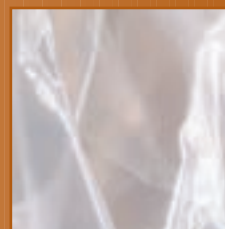
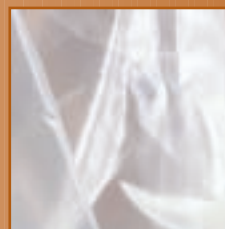
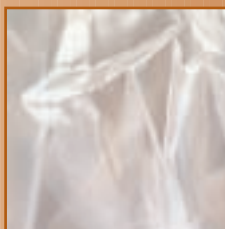
A. De loontrekkenden

In 2004 telt de totale beroepsbevolking 3.488.000 loontrekkenden (hetzij 83,7% van de totale tewerkstelling), waaronder 3.209.437 Belgische en 278.563 buitenlandse loontrekkenden⁵⁸, waarbij die laatste groep 8% van de totale arbeid in loondienst vertegenwoordigt. In de loop der jaren stellen we vast dat de totale arbeid in loondienst en de Belgische arbeid in loondienst constant toeneemt, maar dat de buitenlandse arbeid in loondienst daarentegen lichtjes is gedaald in 1999 en in 2002-2003 om vervolgens sterk te stijgen in 2004. Het aandeel van de vrouwen binnen het aantal buitenlandse loontrekkenden bedraagt 36,9%, tegenover 45,3% bij de Belgische loontrekkenden. Beide cijfers stijgen evenwel sedert 1999.

In 2004 zijn de belangrijkste nationaliteiten dezelfde als die in de beroepsbevolking, behalve het aantal Nederlandse loontrekkenden (25.144) ligt hoger dan dat van de Marokkaanse loontrekkenden (20.467).

⁵⁸ Zie bijlage 14. Uitsplitsing van de binnenlandse tewerkstelling naar nationaliteit.

B. De zelfstandigen

Op 31 december 2005 tellen we 49.838 buitenlandse zelfstandigen en helpers tegenover 631.162 Belgische. Tussen 1996 (651.552) en 2003 (630.260) daalde de Belgische arbeid als niet-loontrekkende. Ook de buitenlandse arbeid als niet-loontrekkende loopt terug tussen 1998 (53.674) en 2002 (46.148). In 2004 waren er meer Belgen en buitenlanders die arbeid als niet-loontrekkende uitoefenden dan in 2003. Het aandeel van de vrouwen in de zelfstandige arbeid ligt nog lager dan hun bijdrage aan de arbeid in loondienst, aangezien deze 28,1% bedraagt voor de buitenlanders tegenover 35,2% voor de Belgen. Bovendien daalt dit aandeel sinds 1999, -2,2 punten voor de buitenlanders, -3,8 punten voor de Belgen.

Hier vinden we dezelfde nationaliteiten terug als bij de loontrekkenden en de beroepsbevolking maar wel in een andere volgorde. De Europeanen vertegenwoordigen 71,4% van de buitenlandse zelfstandigen en helpers, maar ditmaal gaan de Nederlanders de Italianen en de Fransen vooraf. De Marokkanen en de Turken, de eerste niet-Europese vertegenwoordigers, nemen pas de 9de en de 10de plaats in (tegenover de 3de en de 6de bij de buitenlandse beroepsbevolking).

Tabel 11: Binnenlandse niet-loontrekkende werkgelegenheid volgens de voornaamste nationaliteiten

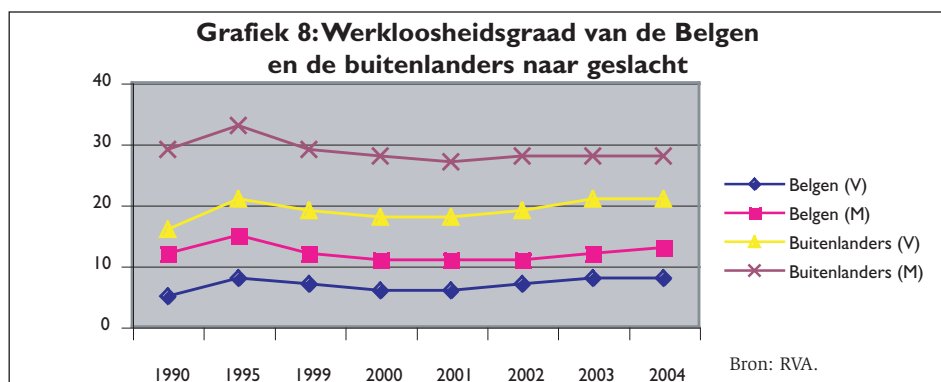
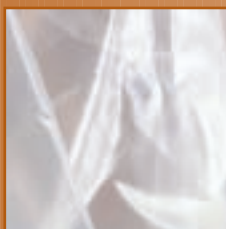
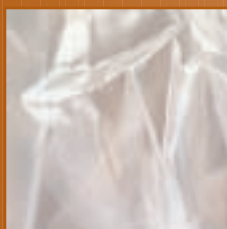
	Mannen + vrouwen		Vrouwen	
	2000	2004	2000	2004
Nederland	9.315	9.723	2.874	2.925
Italië	9.657	8.941	2.672	2.290
Frankrijk	6.837	6.867	2.822	2.654
Polen	872	2.738	285	457
Verenigd Koninkrijk	2.161	2.216	615	563
Duitsland	1.794	1.872	693	743
Portugal	1.606	1.829	319	360
Spanje	1.692	1.688	550	530
Marokko	1.692	1.523	321	195
Turkije	1.742	1.435	457	236
Griekenland	1.406	1.283	398	357
Congo (DR)	392	334	127	81
Overige	7.927	7.808	2.208	2.183
Totaal buitenlanders	47.340	49.838	14.524	13.993
<i>Waarvan EU</i>	35.673	35.605	11.387	10.828
België	640.660	631.162	233.572	222.125
Algemeen totaal	688.000	681.000	248.096	236.118

Bron: NIS, RSVZ, NBB. Berekeningen: FOD WASO

3.3.5 Werkloosheid

In juni 2004 zijn 23,2% van de actieve buitenlanders (99.426 personen) werkloos tegenover 10,3% van de actieve Belgen (443.296) en 11,5% van de totale beroepsbevolking. Op hetzelfde ogenblik vertegenwoordigen de buitenlandse werklozen 18,3% van de totale werkloosheid (18,5% in 1999). Het aandeel vrouwen binnen de buitenlandse werklozen bedraagt 44,9% tegenover 54,6% bij de Belgische werklozen. Dit aandeel daalt evenwel ten opzichte van 1999 en dit zowel bij de Belgen (-3,6 punten) als bij de buitenlanders (-1,6 punten).

Wanneer we grafiek 8 hieronder bekijken, stellen we vast dat de curve van de Belgische en buitenlandse werkloosheidsgraad voor mannen en vrouwen met de tijd gelijkaardig

is geëvolueerd: na een piek in 1995 daalt de werkloosheidsgraad tot in 2001 om daarna opnieuw lichtjes te stijgen tot in 2004. Zoals voorgaande gegevens doen vermoeden, is de werkloosheidsgraad het hoogst bij de buitenlandse vrouwen (28% in 2004), gevolgd door de buitenlandse mannen (21%), de Belgische vrouwen (13%) en de Belgische mannen (8%). Het verschil qua werkloosheidsgraad tussen mannen en vrouwen is opnieuw groter bij de buitenlanders (het verschil bedraagt 7 procentpunten) dan bij de Belgen (5 procentpunten) en wordt met de tijd kleiner (in 1990 bedroeg het verschil respectievelijk 13 en 7 procentpunten).

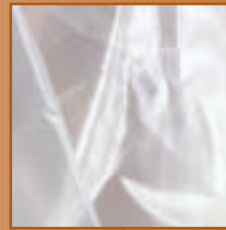
In 2004 vertegenwoordigden de Europeanen slechts 43% van de buitenlandse werklozen en hun werkloosheidsgraad bedroeg 16%. In absolute cijfers komen de Italianen op de eerste plaats, gevolgd door de Marokkanen, de Fransen en de Turken.

Wanneer men enkel de werkloosheidsgraad bekijkt, ligt die met 45% het hoogst bij de Turken en de Marokkanen, gevolgd door de Algerijnen en de Congolezen (allebei met 40%).

Tabel 12: Werkloosheid volgens de voornaamste nationaliteiten

	Mannen + vrouwen				Vrouwen			
	2000	Werkloosheidsgraad	2004	Werkloosheidsgraad	2000	Werkloosheidsgraad	2004	Werkloosheidsgraad
Italië	20.196	21	19.983	23	10.808	31	10.354	32
Marokko	17.534	42	17.917	45	6.473	57	6.025	56
Frankrijk	8.342	12	10.182	13	4.778	18	5.689	18
Turkije	10.667	44	9.453	45	4.840	54	3.869	56
Congo (DR)	1.646	31	3.523	40	839	36	1.795	46
Spanje	3.052	14	3.481	16	1.672	17	1.876	19
Nederland	1.874	6	3.085	8	1.104	9	1.688	12
Portugal	1.549	13	2.092	15	843	17	1.090	19
Algerije	1.337	40	1.716	40	514	51	549	53
Griekenland	1.420	20	1.406	22	723	26	656	26
Duitsland	996	11	1.291	12	551	14	706	15
Polen	543	17	968	12	351	21	691	20
Overige	13.637	22	19.866	22	5.582	24	8.274	24
Totaal buitenlanders	84.358	22	99.426	23	39.757	28	44.649	28
Waarvan EU	38.366	15	42.731	16	20.960	21	22.644	21
België	354.790	9	443.296	10	208.066	11	242.150	13
Algemeen totaal	439.148	10	542.722	12	247.823	13	286.799	14

Bron: RVA

3.3.6 Besluit: de allochtonen op de Belgische arbeidsmarkt

Aan de hand van de analyse van de bovenstaande gegevens hebben we kunnen aantonen dat de participatiegraad van de buitenlanders aan het Belgische arbeidsproces lager blijft dan die van de autochtonen. Daar waar hun activiteitsgraad geleidelijk aansluiting vindt bij die van de Belgen, blijft hun werkzaamheidsgraad duidelijk lager van die van de Belgen terwijl hun werkloosheidsgraad hoger blijft. We hebben bovendien kunnen vaststellen dat de Europese onderdanen het beter doen en dat hun situatie verwant is aan, zelfs beter is dan die van de Belgen. Het zijn dus vooral de Marokkanen, Turken, Algerijnen en Congolezen die te kampen hebben met de hoogste werkloosheidscijfers. Tenslotte bestaat er ook een verschil tussen mannen en vrouwen in termen van inschakeling in het arbeidsproces, en dit zowel bij de Belgen als bij de buitenlanders. Maar het verschil is groter bij de buitenlanders en het verdwijnt minder snel.

Deze conclusies worden bevestigd door een recente studie van het NIS⁵⁹. Die studie gaat uit van de resultaten van de enquête naar de arbeidskrachten van 2002 en 2003, en verschaft ons nuttige informatie over de participatie aan het arbeidsproces van Belgen en buitenlanders⁶⁰, maar ook van de genaturaliseerden. Naast de conclusies die de onze bevestigen wat betreft de lagere activiteits- en werkzaamheidsgraad en hogere werkloosheidsgraad bij de buitenlanders, leren we uit dit rapport dat allochtonen tevens langer werkloos blijven. Ook al varieert het opleidingsniveau van de buitenlanders (lager bij Turken en Marokkanen, hoger voor de overige niet-EU-onderdanen en gelijkaardig voor de Europeanen), volstaat zulks niet als verklaring voor de verschillen qua werkloosheidsgraad, aangezien bij een gelijk opleidingsniveau het verschil qua werkloosheidsgraad tussen vreemdelingen en Belgen aanzienlijk blijft. De buitenlanders zijn oververtegenwoordigd in de horeca, handel en bouw maar ondervertegenwoordigd in de dienstensector. Turken en Marokkanen verrichten vooral handenarbeid. Tenslotte komt uit de studie naar voor dat ook de participatie van genaturaliseerde buitenlanders van Marokkaanse en Turkse origine kleiner is dan die van de autochtonen en dat ze ook een hogere werkloosheidsgraad kennen dan de autochtonen. Niettemin is het belangwekkend om vast te stellen dat de situatie op de arbeidsmarkt van die genaturaliseerde vreemdelingen eerder aanleunt bij die van de autochtonen dan het geval is bij de niet-genaturaliseerden wat betreft de bedrijfssectoren, het type werk en het beroepsstatuut.

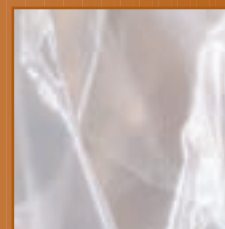
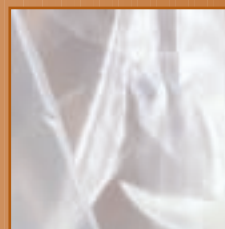
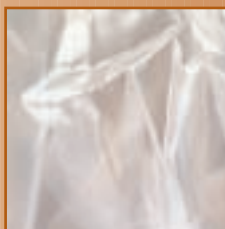
59 Hoe vreemd is vreemd op de arbeidsmarkt? Over de allochtone arbeidskrachten in België.- In: Statistische studiën / Nationaal Instituut voor de Statistiek, 111 (2004).

60 Verdeeld in drie categorieën : EU-onderdanen, Turken/Marokkanen en andere niet-EU-onderdanen.

Eric Audras

4 Integratiebeleid ten behoeve van de buitenlandse werknemers

Terwijl het vreemdelingenbeleid in de enge zin (toegang, verblijf, uitwijzing) een bevoegdheid is van de federale overheid, zijn bij het inburgeringsbeleid diverse beleidsniveaus betrokken. Eigenlijk zijn het opvang- en inburgeringsbeleid van migranten gemeenschapsmateries⁶¹, maar de federale overheid steunt eveneens initiatieven op dat vlak of werkt binnen de eigen bevoegdheden wettelijke bepalingen uit die een weerslag hebben op de inburgering (bestrijding van discriminatie, vreemdelingenstemrecht, algemene arbeidsreglementering, ...). Het werkgelegenheidsbeleid, voor zover het betrekking heeft op de inschakeling op de arbeidsmarkt, is overigens een gewestelijke materie.

Na eerst de recente wijzigingen aan de wetgeving ter bestrijding van discriminatie te hebben onderzocht, overlopen wij vervolgens de belangrijkste maatregelen ter bevordering van de inburgering van vreemdelingen (personen van buitenlandse origine) op elk beleidsniveau.

4.1 Discriminatiebestrijding

4.1.1 Aanpassing van de Belgische wetgeving aan het Europees recht

In 2003 heeft België twee Europese richtlijnen omgezet die het Belgisch juridisch arsenaal hebben versterkt op het vlak van de discriminatiebestrijding. Het betreft de richtlijn inzake de gelijke behandeling in arbeid en beroep⁶², ook wel de 'arbeidsrichtlijn' genoemd, en de richtlijn voor de tenuitvoerlegging van het beginsel van de gelijke behandeling van personen ongeacht hun ras of ethische afstamming⁶³, ook de 'rasrichtlijn' genoemd. Deze omzetting gebeurde op federaal niveau en op het niveau van de gemeenschappen en gewesten binnen de bevoegdheden van elk beleidsniveau.

61 De Franse Gemeenschap heeft die materie doorgeschoven naar het Waals Gewest en naar de Franse Gemeenschapscommissie (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).

62 Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep.

63 Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming.

64 20 JANUARI 2003. Wet tot versterking van de wetgeving tegen het racisme.

65 25 FEBRUARI 2003. Wet ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

66 De verweerder moet dan bewijzen dat hij geen discriminatie heeft gepleegd. Het is dus niet langer alleen aan het slachtoffer om bewijzen aan te dragen.

67 8 MEI 2002. - Decreet van de Vlaamse Gemeenschap houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt. 17 MEI 2004 -Decreet van de Duitse Gemeenschap betreffende een gewaarborgde tenuitvoerlegging van de gelijke behandeling op de arbeidsmarkt, 19 MEI 2004. - Decreet van de Franse Gemeenschap houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling, 27 MEI 2004. - Decreet van het Waals Gewest betreffende de gelijke behandeling inzake tewerkstelling en beroepsopleiding.

68 26 JUNI 2003. - Ordonnantie betreffende het gemengd beheer van de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

69 Het geslacht, een zogenaamd ras, de huidskleur, de afkomst, de nationale of etnische afstamming, seksuele geaardheid, de burgerlijke staat, de geboorte, het fortuin, de leeftijd, het geloof of de levensbeschouwing, de huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap.

70 15 JULI 2005. - Koninklijk besluit tot aanwijzing van de ambtenaren belast met het toezicht op de naleving van de wet van 25 februari 2003 ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en van haar uitvoeringsbesluiten.

A. Federaal niveau

Twee federale wetten versterken aldus de bestaande wetgeving op het vlak van de burgerlijke en strafrechtelijke beginselbepalingen:

- Op het vlak van de principiële uitgangspunten, versterkt de wet van 20 januari 2003⁶⁴ de antiracismewet van 1981, aangezien zij elk gedrag bestraft dat wie ook oplegt discriminerend op te treden of discriminerende handelingen te stellen ten aanzien van een groep (en niet enkel meer ten aanzien van één persoon). De terminologie is gewijzigd aangezien het woordje 'ras' is vervangen door 'een zogenaamd ras' en 'nationaliteit' door 'nationale of etnische afstamming'. De nieuwe antidiscriminatie wet⁶⁵ van 25 februari 2003 verfijnt de definities m.b.t. de directe en indirecte discriminatie en dient ter beteugeling van alle vormen van discriminatie.
- Op burgerrechtelijk vlak verleent de wet van 25 februari 2003 de werknemers bescherming. Bovendien bepaalt zij dat de bewijslast wordt omgekeerd indien het slachtoffer feiten kan aanbrengen die het vermoeden wekken van een discriminatie (gedeelde bewijslast⁶⁶). Tot slot kan met een burgerlijke procedure een vordering tot onmiddellijke stopzetting van de discriminatie worden ingesteld.
- Op het strafrechtelijke vlak verzwakt de antidiscriminatiewet de straffen voor sommige misdrijven. Bovendien verleent zij de arbeidsinspecteurs de bevoegdheid om overtredingen op de wet van 1981 vast te stellen.

Wij stippen nog aan dat de wet van 25 februari 2003 aan het CGKRB en andere instellingen de mogelijkheid biedt om zelf in rechte op te treden in geschillen m.b.t. de toepassing van deze wet.

B. De gewesten en gemeenschappen

De gemeenschappen en gewesten hebben diverse decreten (mei 2002 en mei 2004⁶⁷) uitgevaardigd ter omzetting van de Europese richtlijnen op hun beleidsniveau. Die decreten hebben betrekking op de gelijke behandeling en op de bestrijding van discriminatie in materies die behoren tot hun bevoegdheden, met name hoofdzakelijk inschakeling, begeleiding, beroepsopleiding en beroepskeuzevoorlichting.

Enkel het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de Europese normen nog niet omgezet in een specifieke ordonnantie. Zij beschikt echter wel over een ordonnantie uit 2003⁶⁸ waarin voor de publieke en private arbeidsbemiddelingsdiensten een algemeen discriminatieverbod wordt ingesteld.

C. Uitvoering van de antidiscriminatiewet

In tegenstelling tot de Europese richtlijnen is de Belgische wet een open systeem. Immers, uitgaande van de definities wordt aan de rechters een belangrijke interpretatievrijheid gelaten. Bovendien werden, naar aanleiding van een arrest van de Raad van State van 6 oktober 2004, de diverse in de wet vermelde en in de richtlijnen opgenomen mogelijke discriminatiegronden⁶⁹ geschrapt, wat in deze uiteindelijk voor een ruime appreciatievrijheid zorgt. Er is op de interministeriële conferentie van 11 mei 2005 dan ook beslist om een werkgroep op te zetten die er zich over moet beraden hoe de wet van 25 februari 2003 beter in overeenstemming kan worden gebracht met de Europese richtlijnen.

Ook moet worden aangestipt dat de wet dan wel voorziet in twee uitvoeringsbesluiten, maar dat daarvan in juli 2005⁷⁰ enkel het besluit dat betrekking heeft op de rol van de sociale inspectie is getroffen. De sociale inspecteurs van de FOD WASO zijn voortaan bevoegd om in ondernemingen en organisaties discriminerende toestanden op te spo-

ren. Het besluit m.b.t. de situatietests⁷¹ is nog niet goedgekeurd, met name omwille van de discussies die het uitlokt. Het is evenwel best mogelijk dat het eerlang alsnog wordt goedgekeurd.

4.1.2 Actieplan tegen het racisme

In juli 2004 heeft de federale regering een actieplan tegen het racisme, het antisemitisme en de xenofobie aangenomen. Deze beslissing werd genomen nadat uit de resultaten van de regionale verkiezingen was gebleken dat de extreemrechtse politieke partijen⁷² grote stemmenwinst hadden geboekt. Het plan voorziet in de versterking van de doeltreffendheid van de antiracismewet (zie hoger), sancties tegen wie op het internet tot rassenhaat aanzet en de ontwikkeling van informatie en preventie hierover. Samenwerking met het CGKR bij diverse van de luiken van dit plan wordt in het vooruitzicht gesteld.

4.2 Initiatieven van de overheid ter verbetering van de inburgering van vreemdelingen

4.2.1 Op federaal vlak

Na rellen in een aantal steden in 1991 heeft de federale regering een Impulsfonds voor het Migrantenbeleid (Impulsfonds) opgezet om projecten te steunen voor de inburgering van personen van buitenlandse origine en de preventie van discriminatie. Elk jaar steunt het Fonds een aantal projecten van gemeenten of verenigingen ter verbetering van het leefkader en de gelijke kansen in prioritair geachte zones. Zo zijn 75% van de middelen van het Impulsfonds bestemd voor de 5 grote steden van het land: Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent en Luik. De overige 25% worden toegekend aan prioritaire actiezones in Vlaanderen en Wallonië. Een Beheerscomité (bestaande uit vertegenwoordigers van de federale regering, de gemeenschaps- en gewestregeringen en het CGKR) beslist jaarlijks over de prioriteiten en over het verlenen van subsidies.

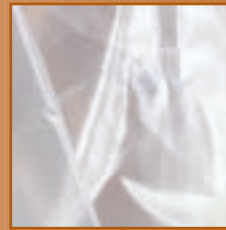
Recenter (mei 2004), heeft het CGKR de internetsite www.newintown.be gelanceerd, waarop informatie wordt aangereikt ten behoeve van de nieuwkomers en hun begeleiders. De duidelijke informatie die erop wordt aangeboden heeft betrekking op essentiële vragen waarmee de nieuwkomers kunnen worden geconfronteerd, zoals bijvoorbeeld: hoe aan werk, een appartement geraken? Waar kunnen mijn kinderen school lopen? ...

Tot slot is, overeenkomstig het regeerakkoord van juli 2003, in februari 2004 een Commissie voor Interculturele Dialoog opgezet. De bedoeling daarvan is de vertegenwoordigers van de religieuze en filosofische stromingen, sociale partners en betrokkenen uit de verenigingsnetwerken de kans te geven elkaar te ontmoeten en na een periode van harde debatten en incidenten met racistisch geweld de dialoog weer aan te zwengelen. De conclusies van de Commissie werden gepubliceerd in een verslag van mei 2005⁷³: om het vredig samenleven te bevorderen, beveelt de Commissie aan, met name, een "burgerschapscharter" aan te nemen waarvan de tekst in juli 2005 door de regering werd goedgekeurd. Dat charter draagt als titel "Burger zijn in België" en het is een niet-dwingend pedagogisch document dat iedereen voorlicht over de gelijke rechten, de strijd tegen racisme en discriminatie en de naleving van de wetgeving. De gemeenschappen zullen de tekst verspreiden in de scholen en de officiële gebouwen.

71 De situatietests kunnen voortaan als bewijs worden gebruikt. Het principe van de test bestaat erin een identieke situatie te reproduceren als die welke het slachtoffer van een discriminatie heeft doorgemaakt en enkel het vermoedelijke motief van de discriminatie te laten variëren (door bijvoorbeeld de naam in een sollicitatie te wijzigen).

72 Het Vlaams Blok (extreemrechtse partij die sinds kort "Vlaams Belang" heet) is de tweede partij geworden in Vlaanderen met, % van de stemmen en het aantal stemmen van het "Front nationale" is in diverse Waalse steden gestegen.

73 Commissie voor Interculturele dialoog, eindverslag en auditboek.

A. Vreemdelingenstemrecht

In maart 2004 is er na zeer verhitte debatten in het parlement een wet⁷⁴ goedgekeurd waarbij aan de niet-Europese vreemdelingen, die sedert ten minste 5 jaar wettelijk in België verbleven, stemrecht werd toegekend bij de gemeenteraadsverkiezingen. In deze wet werden echter aan dat recht drie beperkingen gesteld: de betrokkenen krijgen stemrecht maar zij kunnen zich niet verkiesbaar stellen, zij moeten zich laten inschrijven op kiezerslijsten en bovendien nog een verklaring ondertekenen waarin zij zich ertoe verbinden de Grondwet, de wetten van het land en de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens te eerbiedigen. De Belgische, Europese en niet-Europese kiezers mogen aldus stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006. Om de EU-onderdanen (530.000 mogelijke kiezers) en de niet-Europese inwoners (150.000 mogelijke kiezers) te sensibiliseren en om hen voor te lichten omtrent de formaliteiten die zij moeten voldoen om mee te mogen stemmen, werden in de drie gewesten informatiecampagnes georganiseerd. Die campagnes moeten er de vreemdelingen toe aansporen aan de gemeenteraadsverkiezingen deel te nemen.

B. Inschakeling van vreemdelingen en van personen van buitenlandse origine op de arbeidsmarkt

Buiten die algemene maatregelen, gaan van de federale overheid ook initiatieven uit ter aanmoediging van de diversiteit in particuliere bedrijven en bij de federale overheid. In 2001 werd bij de FOD WASO een Cel "Kleurrijk ondernemen" opgezet. De opdrachten van die Cel bestaan in het sensibiliseren van de bedrijfssectoren voor de problematiek en in het promoten van het afsluiten van sectorale CAO's ter bevordering van de gelijke behandeling, alsook in het informeren en het sensibiliseren van de Sociale Inspectie en van de ondernemingen omtrent het probleem.

Sedert 2001 coördineert het CGKR een door het ESF en de overheid gefinancierd project om de beroepsinschakeling van de nieuwkomers te bevorderen. Het project is prioritair bedoeld voor werkzoekenden van wie het verblijf is geregulariseerd, asielzoekers van wie de aanvraag ontvankelijk is verklaard en erkende vluchtelingen, of nog, voor wie is toegelaten op grond van gezinshereniging. Het project loopt in de drie gewesten en heeft de steun van de gewestelijke arbeidsbemiddelingdiensten (VDAB, BGDA, FOREM) en van een reeks verenigingen.

In maart 2006 is er in de media een campagne gevoerd om gehandicapten, vreemdelingen en vrouwen ertoe aan te zetten te solliciteren bij de overheid. Die actie kadert in het "Actieplan Diversiteit" van de federale overheid. Het plan bevat een 80-tal acties die tussen 2005 en 2007 moeten worden uitgevoerd om de diversiteit binnen de organisatie positief te waarderen en om aan iedereen dezelfde kansen te geven op een baan bij de overheid. Eén van die acties betrof het opzetten, in juni 2005, van een vaste "Cel diversiteit" binnen de FOD P&O (personeel en organisatie). Deze Cel moet de tenuitvoerlegging van het plan bevorderen en waarborgen en de maatregelen van de diverse besturen coördineren via de in de verschillende FOD's aangeduide correspondenten. Er kan ook worden aangestipt dat alle selecties bij de federale overheid voortaan zullen gebeuren op basis van een anoniem CV.

Tenslotte heeft de Minister van Integratie aangekondigd in de toekomst een "diversiteitslabel" te zullen toekennen aan ondernemingen die op het vlak van de gelijke kansen het goede voorbeeld geven. Ook vermeldenswaard is dat de voorzitter van het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) in februari 2006 een oproep tot diversiteit heeft gelanceerd.

74 19 MAART 2004. - Wet tot toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen.

4.2.2 De Vlaamse Gemeenschap

Sedert het einde van de jaren negentig worden in Vlaanderen talrijke acties gevoerd om de inburgering van de vreemdelingen en van personen van buitenlandse origine te bevorderen.

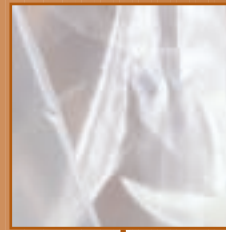
In 1998⁷⁵ besliste de Vlaamse Gemeenschap om de inburgering van de etnische en culturele minderheden in Vlaanderen in een decreet te regelen. Dat decreet bepaalt de doelstellingen van het inburgeringsbeleid (emancipatie en participatie) en legt vast welke instellingen ervoor zullen instaan. Het decreet reorganiseert ook de inburgeringssector: acht inburgeringscentra en één steunpunt (Vlaams Minderhedencentrum) werden erkend voor het voeren van inburgeringsacties in Vlaanderen.

In 1998 ging eveneens het inschakelingsbeleid ten behoeve van vreemdelingen op de arbeidsmarkt van start, zoals dat thans door de Vlaamse Gemeenschap wordt gevoerd. Vóór 1998 was het beleid toegespitst op de laaggeschoolden en de langdurig werklozen, zonder rekening te houden met de herkomst of de nationaliteit van de betrokkenen. In 1998 echter beslisten de sociale partners en de overheid dat een specifiek op de allochtonen en de personen van buitenlandse origine gericht inschakelingsbeleid onontbeerlijk was, omdat was komen vast te staan dat zij tegen nog een extra discriminatie moesten opboksen. In de loop van dat jaar werd binnen het VESOC (Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité, waarin naast de Vlaamse regering ook de werkgevers- en werknemersorganisaties zitting hebben) het “VESOC-akkoord migranten” afgesloten met tot doel de migranten een evenredige arbeidsdeelname⁷⁶ te waarborgen. Daartoe zouden de overheid en de sociale partners in allerhande domeinen die leiden

75 28 APRIL 1998. - Decreet inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden.

76 Dat beleid wordt bevestigd in het Pact van Vilvoorde van 2001 dat de omzetting vormt van de Europese doelstellingen voor 2010.

tot een arbeidsdeelname (begeleiding, opleiding en onderwijs, beroepservaring, wervingsbeleid) acties opzetten. Elk jaar wordt een actieprogramma met daarin duidelijke doelstellingen vastgelegd.

De kern van dat akkoord bestaat uit de in de bedrijven ontwikkelde positieve-actieplannen (thans “diversiteitsplannen” genoemd), die sinds 1999 bestaan. Sedertdien kan een onderneming positieve-actieplannen invoeren om de positie van sommige kansengroepen (allochtonen, gehandicapten, 45-plussers en vrouwen voor bepaalde functies) te verbeteren. Die door de Vlaamse overheid gesubsidieerde plannen, bestaan erin dat er in eerste instantie wordt gepeild naar de oorzaken van de (directe of indirecte) discriminatie binnen de onderneming. Vervolgens wordt er een strategie ontworpen om het probleem op te lossen, en ten slotte worden de gekozen maatregelen uitgevoerd en geëvalueerd. Tussen 1999 en 2004 werden aldus 1.124 diversiteitsplannen ten uitvoer gelegd.

In 2002 heeft Vlaanderen een decreet aangenomen m.b.t. de evenredige arbeidsdeelname van de vreemdelingen (zie punt 4.1.1). In dat decreet wordt het sedert 1998 gevoerde inschakelingsbeleid (“VESOC-akkoord migranten”) bevestigd en versterkt door het te situeren in een ruimer juridische kader: het decreet voert het wettelijk beginsel in van de non-discriminatie, het bevestigt de wil om te komen tot een evenredige arbeidsdeelname en het vormt een stevige juridische basis voor dat beleid (verplichte gelijke behandeling en mogelijke sancties). Het geeft een actieve rol aan de arbeidsbemiddelingsdiensten, die jaarplannen moeten uitwerken met specifieke doelstellingen, en tot slot voorziet het in geregelde evaluaties van dat beleid. In 2002 en 2003 werden trouwens tussen de Vlaamse regering, de sociale partners en de vertegenwoordigers van allochtonenverenigingen afspraken gemaakt over precieze doelstellingen en over de daarvoor in te zetten middelen. Bovendien werd in de SERV (Sociaal-economische Raad van Vlaanderen: een overleg- en evaluatie-instelling van de sociale partners) een Commissie “Diversiteit” opgezet om de vertegenwoordigers van de organisaties van de kansengroepen te betrekken bij de opvolging van de evaluatie van het beleid.

De sociale partners en bepaalde organisaties liggen dus mee aan de basis van diverse projecten. Het in 2000 gelanceerde TRIVISI-project, bijvoorbeeld, is gericht op het promoten van duurzame ontwikkeling in de ondernemingen. Daartoe wordt diversiteitsmanagement gepromoot. In vele brochures⁷⁷ worden op dat vlak ook goede praktijken aangereikt.

Alle vakbonden beschikken over diversiteitsadviseurs om hun afgevaardigden rond deze problematiek te sensibiliseren. Zij volgen de vakbondsafgevaardigden in de bedrijven en zetten die ertoe aan zich te engageren in projecten gericht op meer gelijkheid (via de diversiteitsplannen of andere projecten).

Ook de sectoren werken met door de Vlaamse regering gesubsidieerde diversiteitsplannen: in overeenkomsten verbinden de sectoren zich ertoe banen te scheppen voor personen uit de kansengroepen en de diversiteit aan te moedigen. In ruil financiert de regering adviseurs die de sectoren moeten helpen bij het realiseren van hun doelstellingen. De Vlaamse regering heeft thans overeenkomsten lopen met 26 sectoren.

In 2003 is op initiatief van het “Voka” (Netwerk van Vlaamse ondernemingen), de Vlaamse overheid en de vereniging “Gent, stad in werking” een “jobkanaal” opgezet. Dit is een arbeidsbemiddelingsagentschap dat onder de werkzoekenden van buitenlandse origine, van boven de 50 of met een handicap kandidaten selecteert voor jobs in ondernemingen. Het agentschap heeft er zich tegenover de werkgevers toe verbonden jaarlijks 5.000 banen te bemiddelen.

⁷⁷ Deze brochures kunnen kosteloos worden gedownload van de site (www.trivisi.be).

De Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) heeft in 2003 een infopunt “diversiteit” opgezet om de ondernemingen te sensibiliseren, en ter ondersteuning bij de tenuitvoerlegging van diversiteitsplannen.

Er kan nog worden vermeld, dat op 1 april 2004 het inburgeringsdecreet van 28 februari 2003⁷⁸ van kracht is geworden. In dat decreet worden diverse rechten en plichten inzake de inburgering opgesomd. Er wordt met name in gesteld dat elke nieuwkomer die zich in een Vlaamse gemeente vestigt een inburgeringsprogramma moet doorlopen. Het inburgeringstraject bestaat uit een opleiding en individuele begeleiding: een cursus Nederlands, burgerschapsinitiatie, beroepskeuzevoorlichting. In februari 2006 heeft de Vlaamse regering een ontwerp van decreet aangenomen om het doelpubliek voor het inburgeringstraject uit te breiden: tot heden moesten enkel de asielzoekers wier aanvraag ontvankelijk was verklaard de opleiding volgen. Indien het decreet wordt goedgekeurd zullen alle nieuwkomers en iedereen die hier sinds meer dan één jaar verblijven en het leefloon ontvangen het traject moeten volgen. Bovendien moeten enkel de erkende vluchtelingen eraan deelnemen (en dus niet langer alle ontvankelijk verklaarde vluchtelingen). EU-onderdanen zijn er echter van vrijgesteld. Wie zich niet naar de verplichting schikt, riskeert een administratieve geldboete tot 5.000 € en wie een werkloosheidsuitkering geniet loopt het risico die te verliezen.

4.2.3 Het Waals Gewest

Het opvang- en integratiebeleid voor vreemdelingen en hun nakomelingen in Wallonië stoelt op een decreet uit 1996⁷⁹. In dat decreet worden subsidies van het gewest in het vooruitzicht gesteld voor projecten opgezet door verenigingen of door lokale overheden met het oog op de integratie van vreemdelingen. Nog in uitvoering van dat decreet zijn in Wallonië zeven gewestelijke “integratiecentra” voor vreemdelingen of voor personen van buitenlandse herkomst (CRI’s) opgericht (te Charleroi, La Louvière, Bergen, Namen, Verviers, Luik en Tubeke). De centra zijn voornamelijk actief op het vlak van de inburgering en de beroepsinschakeling, de huisvesting, de gezondheid en het onderwijs. Bovendien verzamelen en verwerken zij statistische gegevens, evalueren zij het lokale beleid, bevorderen zij de deelname van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst aan het culturele, sociale en economische leven en bepleiten zij de interculturele dialoog.

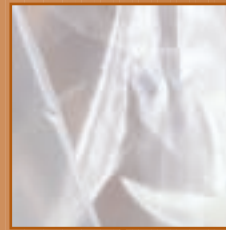
Naast die “integratiecentra”, is in 2002 ook een “Waals intercultureel Kruispunt” (Carrefour intercultureel wallon) opgezet. Dit is een beleidsondersteunende structuur voor de integratie van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst. De opdrachten ervan zijn het promoten van de samenwerking tussen de diverse betrokkenen, het bevorderen van de “interculturaliteit”, het promoten van evaluatie-instrumenten en het op grote schaal verspreiden van informatie rond de problematiek.

Tot slot heeft de Waalse Gewestminister in december 2003 een “Waalse Adviesraad⁸⁰ voor de integratie van vreemdelingen of voor personen van buitenlandse herkomst” opgericht. Die Raad heeft tot taak om enerzijds adviezen te geven over het toekennen van sociale, culturele, juridische, economische, bestuurlijke en politieke rechten aan vreemdelingen, over de acties van het intercultureel Kruispunt, over acties van de gewestelijke integratiecentra en over het opvang- en integratiebeleid van het Waals Gewest. Bovendien moet de Raad aanbevelingen doen en zodoende de politieke besluitvorming voeden. De Raad is met name samengesteld uit vertegenwoordigers van de werknemers- en werkgeversorganisaties, van verenigingen, van gewestelijke integratiecentra, lokale verenigingen en van de gewestregering.

78 28 FEBRUARI 2003. - Decreet betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid.

79 4 JULI 1996. - Decreet betreffende de integratie van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst.

80 18 DECEMBER 2003. - Programmadecreet houdende verschillende maatregelen inzake thesaurie en schuld, sociale actie en gezondheid.

Er kan ook worden opgemerkt dat op het vlak van de beroepsinschakeling, de FOREM (Waanse gewestelijke dienst voor werkgelegenheid en beroepsopleiding) in Wallonië een cruciale rol speelt. Deze dienst biedt beroepsopleidingen aan, helpt bij het zoeken naar een job en ontwikkelt gerichte initiatieven ten behoeve van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst. Tevens verstrekt hij inlichtingen aan de ondernemingen om ze ertoe aan te zetten acties te voeren voor de inschakeling van personen van buitenlandse herkomst of nationaliteit.

4.2.4 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Een van de centrale zwaartepunten van het sedert 1997 bestaand Territoriaal Pact⁸¹ voor de Werkgelegenheid van het Brussels Gewest is de bevordering van de gelijke kansen. Tussen 1999 en 2004 zijn aldus diverse seminaries georganiseerd rond het thema “Het management van de diversiteit: een prioriteit voor de onderneming”. Op die seminaries konden de werkgevers hun ervaringen uitwisselen. Er werden een brochure en diverse studies gepubliceerd om het publiek te sensibiliseren en te informeren over de bestrijding van discriminatie en om de diversiteit⁸² te promoten.

In 2003 heeft de BGDA (Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsvoorziening) een infoloket rond discriminatie bij de aanwerving geopend. Aan dat loket kan eenieder terecht voor inlichtingen over discriminatie of voor hulp wanneer hij of zij zich het slachtoffer acht van discriminatie.

Tot slot, in december 2005 hebben 50 Brusselse bedrijven (150.000 banen) een “Diversiteitscharter” ondertekend dat hen was voorgelegd door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en dat ook geldt voor de openbare sector. Dat charter,

81 De Territoriale Pacten voor de Werkgelegenheid zijn projecten ondersteund door de Europese Commissie die tot doel hebben al wie in een gewest bij de werkgelegenheidsproblematiek is betrokken rond een bepaald project te scharen om aldus de arbeidsparticipatie te bevorderen. De behoeften en de doelstellingen zijn specifiek voor het bewuste gewest.

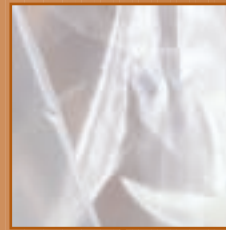
82 Gelijke kansen op de arbeidsmarkt – “Hoe pak ik etnische discriminatie aan bij de aanwerving?”, Territoriaal Pact voor de Werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2002. KUL - ULB, A. Martens, M. Van de Maele, S. Vertommen, H. Verhoeven, N. Ouali, Ph. Dryon, “Etnische discriminatie op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”, 2005.

dat geen dwingende kracht heeft, verbindt er de ondertekenaars toe de verantwoordelijken voor de aanwervingen en de bedrijfsleiders op te leiden om het beginsel van de non-discriminatie uit te dragen en diversiteitsplannen uit te werken (met eventueel een gewestelijk diversiteitsmanager). De ondernemingen moeten bovendien hun methodes en geboekte resultaten rapporteren bij de bevoegde overheden.

4.3 De lokale en verenigingsprojecten

Er kan nog worden opgemerkt dat de maatschappelijke en beroepsinschakeling van vreemdelingen en van personen van buitenlandse origine in het hele land vaak het werk is van verenigingen. Bovenop de eerder opgesomde algemene overheidsprojecten worden er op hun initiatief talrijke microprojecten opgestart op het lokale vlak. Er bestaan verschillende subsidies om dergelijke projecten aan te moedigen, waaronder die van de gemeenschappen en de gewesten (volgens hun bevoegdheden) en die van de diverse fondsen, zoals het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid of het Europees Sociaal Fonds.

5. De onregelmatige migratie en de illegale arbeid van vreemdelingen

Eric Audras

5.1 Gegevens en ramingen

5.1.1 Raming van het aantal hier illegaal verblijvende migranten

Het is per definitie onbegonnen werk om te proberen precies uit te maken hoeveel personen illegaal in België verblijven – maar periodiek worden er wel ramingen over gemaakt. Naar aanleiding van de regularisatiecampagne van 2000 hebben de NGO's samen met de UCL een onderzoek gevoerd bij 340 personen 'zonder papieren' om te achterhalen welk percentage van hen een aanvraag tot regularisatie had ingediend. Dat bleek 57% te zijn. Op grond daarvan mag het aantal in België verblijvende illegalen op 87.700⁸³ personen worden geraamd. Die resultaten moeten natuurlijk worden genuanceerd omwille van de kleine steekproef (340). Tevens moet worden aangestipt dat de 340 ondervraagden in contact stonden met NGO's en vreemdelingen die in contact staan met NGO's zijn sneller geneigd een aanvraag tot regularisatie in te dienen. Deze

83 Ongeveer 50.000 personen vroegen een regularisatie aan ; om het aantal illegalen grofweg te ramen dient dat cijfer te worden vermenigvuldigd met 100/57.

en alle overige ramingen moeten dus met de nodige omzichtigheid worden gehanteerd omdat men wel het aantal vreemdelingen kent dat een aanvraag tot regularisatie heeft ingediend of dat is opgepakt, maar dat het moeilijk blijkt om te achterhalen met welke factor die aantallen moeten worden vermenigvuldigd.

Een andere bron van gegevens over de illegale vreemdelingen is het aantal illegale/clandestiene migranten⁸⁴ dat is opgepakt. Die

Tabel 13: Aantal opgepakte clandestiene migranten van 1994 tot 2004

1994	14.001
1995	14.335
1996	13.562
1997	14.394
1998	12.704
1999	13.471
2000	15.263
2001	14.913
2002	17.319
2003	16.715
2004	13.771

statistieken worden bijgehouden door de Federale Politie en de Dienst Vreemdelingenzaken. In 2004 waren er dat 13.771 tegen 16.715 in 2003. Ook met dat cijfer moet met de grootste omzichtigheid worden omgesprongen omdat niet is geweten of éénzelfde vreemdeling meermaals is opgepakt en omdat men niet weet hoeveel politieacties er zijn geweest (dat varieert nogal van jaar tot jaar).

Bron: Dienst Vreemdelingenzaken

5.1.2 Illegale arbeid door vreemdelingen

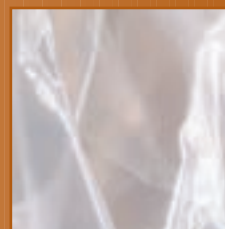
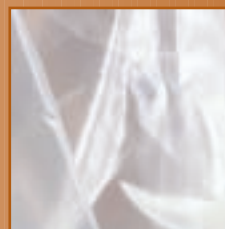
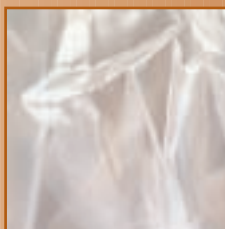
In 2001 werd tussen de Sociale Inspectie van de FOD Sociale Zekerheid en de Algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO een mini-samenwerkingsprotocol gesloten om de illegale tewerkstelling van vreemdelingen doeltreffender te bestrijden. Het doel van dat protocol, dat nog steeds geldt, is om systematisch en gecoördineerd te controleren in bijzonder met mensenhandel kampende sectoren (exotische restaurants, landbouw, tuinbouw, schoonmaak, confectie, vernieuwbouw en de prostitutiewereld). Concreet worden in elk gerechtelijk arrondissement éénmaal per maand gerichte controleacties uitgevoerd. Het protocol is tot in 2004 van kracht gebleven en heeft de volgende resultaten opgeleverd⁸⁵:

In 2004 werden 891 instellingen en 3016 werknemers gecontroleerd, van wie 1363 vreemdelingen (onder wie 240 zelfstandigen). Van die vreemdelingen waren er 333 illegaal tewerkgesteld. De onderstaande tabel geeft de sectoren waarin de meeste overtredingen (in absolute cijfers) zijn vastgesteld: de Chinese restaurants (17,7% illegale tewerkstelling) de exotische restaurants (11,1%), de bouw (16,5%) en tot slot de land- en tuinbouw (9%). Als men echter het aantal overtredingen bekijkt in verhouding tot het aantal uitgevoerde controles, dan is het bij particulieren, in garages en in tankstations of in de voedingssector dat de meeste illegale vreemdelingen worden tewerkgesteld.

De interpretatie van die resultaten is echter delicaat omdat de selectiemethodes van de instellingen waar de controles worden gehouden niet identiek zijn; zo werden de controles bij particulieren uitgevoerd na een politieursurveillance, wat verklaart waarom 100 % van die controles zo succesvol zijn verlopen.

84 Namelijk de bij de overheid vóór ze opgepakt werden onbekende vreemdelingen. De afgewezen asielzoekers zitten dus niet in dat cijfer.

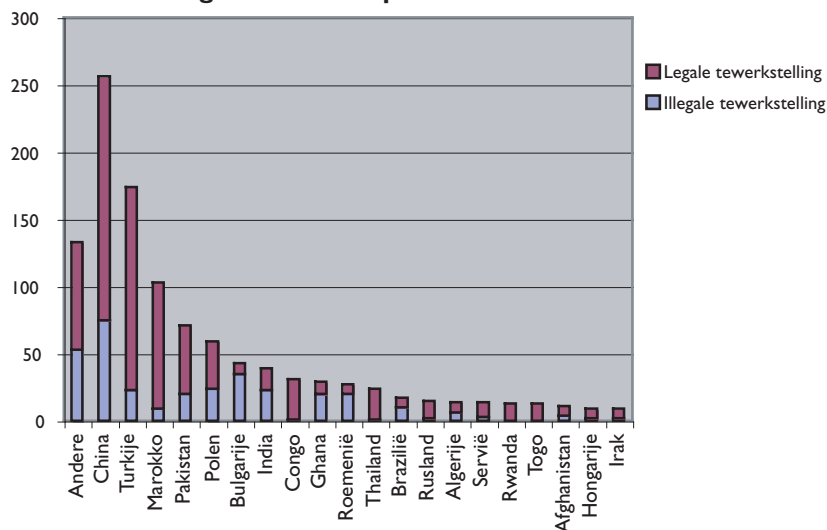
85 De in dit punt 1.2. voorgestelde resultaten komen uit het rapport 2004 "Illegale arbeid, mensenhandel en uitbuiting op het werk" van het Federaal Coördinatiecomité voor de Strijd tegen Illegale Arbeid en de Sociale Fraude.

Tabel 14: Mini-protocol 2004 - illegale werknemers per sector

Sector	Gecontroleerde vreemde werknemers	Illegale tewerkstelling	(%) vreemde illegaal
Land- en tuinbouw	288	30	10.4
Chinese restaurants	235	59	25.1
Bouw	189	55	29.1
Exotische restaurants	138	37	26.8
Prostitutie	115	13	11.3
Vleesnijverheid	88	27	30.7
Horeca	63	18	28.6
Nachtwinkels	62	18	29
Schoonmaak	34	8	23.5
Carwash	30	6	20
Bakkerijen	23	8	34.8
Detailhandel	21	9	42.9
Particulieren	11	11	100
Garages en tankstations	10	7	70
Sportclubs	9	5	55.6
Kleding kleinhandel	9	2	22.2
Phone shops	9	3	33.3
Voeding	8	5	62.5
Overige	18	12	66.7
Totaal	1363	333	24.4

Bron: Federaal Coördinatiecomité voor de Strijd tegen Illegale Arbeid en de Sociale Fraude

Uit de onderstaande grafiek 9 blijkt dat de Chinezen van alle vreemde werknemers het meest zijn gecontroleerd en, in absolute cijfers, ook het vaakst illegaal bleken tewerkgesteld. Proportioneel daarentegen is het percentage personen dat in onregelmatige toestand in ons land werkt het hoogst onder de Bulgaren (81% van de gecontroleerde Bulgaren waren illegale arbeidskrachten), de Roemenen (74%) en de Ghanezen (69%).

Grafiek 9: Aantal vreemde werknemers⁸⁶ in 2004 gecontroleerd per nationaliteit

Bron: Federaal Coördinatiecomité voor de Strijd tegen Illegale Arbeid en de Sociale Fraude

86 Uitgezonderd de EU 15-burgers (259 personen gecontroleerd, allen wettelijk in orde).

5.2 Bestrijding van de onregelmatige migratie en de illegale arbeid

Om de onregelmatige immigratie te bestrijden hanteert België een algemene aanpak: de versterking van de controle aan of binnen de grenzen, bestrijding van de illegale arbeid en van de mensenhandel, regularisatie van de personen 'zonder papieren' en repatriëring van de illegalen.

5.2.1 De regularisatiecampagne van 2000

In januari 2000 is de wet betreffende de regularisatie van het verblijf van sommige vreemdelingen⁸⁷ van kracht geworden. De filosofie achter de regularisatiecampagne was tweeledig: enerzijds ging het erom zoveel mogelijk illegalen uit de marginaliteit te halen en te verlossen van de moeilijkheden verbonden aan hun onzeker statuut van persoon 'zonder papieren'. Anderzijds wou die campagne ook een uitgangspunt zijn voor een nieuw, vastberaden en rechtvaardig migratiebeleid met repatriëring als tegenhanger van de regularisatie.

Om te voorkomen dat er massaal illegale asielzoekers uit de buurlanden zouden toestromen, duurde de regularisatiecampagne drie weken (vanaf 10 januari 2000) tijdens welke de kandidaten een regularisatieaanvraag konden indienen bij de burgemeester van hun woonplaats. De regularisatieaanvragen werden geval per geval onderzocht door een speciaal daartoe opgerichte Regularisatiecommissie. Vier categorieën vreemdelingen konden een aanvraag indienen om hun verblijf te regulariseren (op grond van één of meerdere criteria):

- 1° zij die de erkenning van de hoedanigheid van vluchteling hadden aangevraagd zonder binnen een termijn van vier jaar (of drie jaar voor de gezinnen met minderjarige kinderen op schoolleeftijd) een uitvoerbare beslissing te hebben ontvangen;
- 2° zij die, om redenen onafhankelijk van hun wil, niet konden terugkeren, noch naar hun land van herkomst, noch naar de landen waar ze gewoonlijk verbleven, noch naar het land waarvan ze de nationaliteit hadden;
- 3° zij die ernstig ziek waren;
- 4° zij die humanitaire redenen konden laten gelden of die in België duurzame sociale banden hadden ontwikkeld.

Op 31 januari 2000 waren er ongeveer 37.000 dossiers⁸⁸ ingediend terwijl de Belgische overheid er tussen 50.000 en 70.000 had verwacht. Die dossiers hadden betrekking op ongeveer 50.000 personen van wie ongeveer 23.000 kinderen. De meeste aanvragen (77%) kwamen van vreemdelingen van de 4de categorie (zie hierboven) terwijl die van de eerste en tweede categorie goed waren voor respectievelijk 24 en 23%⁸⁹. De landen waar de meeste kandidaten vandaan kwamen waren Congo (15,2%), Marokko (14,5%) en Pakistan (6,7%)⁹⁰.

Op 28 juni 2005 was voor 25.597 dossiers een gunstige beslissing genomen (70%), hadden 6.177 dossier een beoordeling ongunstig gekregen (17%), waren 810 dossiers geweigerd omwille van de openbare orde (2%) en waren 4016 dossiers 'ongegegrond' verklaard (dubbele kandidatuur, vreemdelingen die intussen het statuut van vluchteling hadden verworven, ...) (11%).

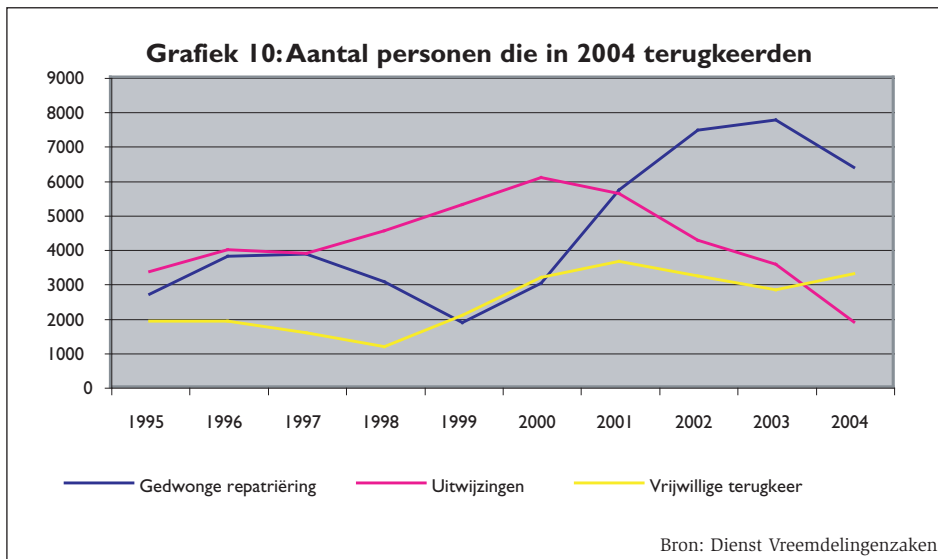
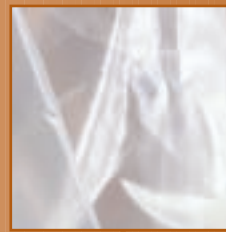
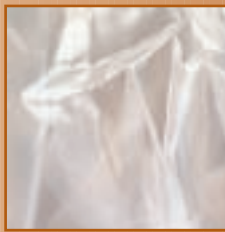
Ter herinnering: er bestaat ook een regularisatiemogelijkheid voor de asielzoekers wier procedure al langer dan 4 jaar loopt (zie punt 2.2.2. Regularisatie van langdurige asielprocedures).

87 22 DECEMBER 1999. - Wet betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk.

88 Waarvan ongeveer 4000 op basis van artikel " 9§3" (zie in dat verband punt 2.2.2. Regularisatie van de langdurige asielprocedures).

89 33% van de aanvragen had betrekking op méér dan één criterium.

90 Bron : Regularisatiecommissie.

5.2.2 De terugkeer van de afgewezen asielzoekers en van de illegale vreemdelingen

Indien een afgewezen asielzoeker of een hier illegaal verblijvende vreemdeling het grondgebied dient te verlaten, geeft België de voorkeur aan een vrijwillige terugkeer. Slechts een minderheid van de asielzoekers en de illegale vreemdelingen blijken daar echter daadwerkelijk gevolg aan te willen geven. Indien een illegale vreemdeling geen gehoor geeft aan de het gerechtelijk bevel het grondgebied te verlaten, gaat België over tot een gedwongen repatriëring, zo mogelijk goedschiks maar kwaadschiks als het niet anders kan.

In 2004 keerden 9640 vreemdelingen terug naar hun land van oorsprong; 3.275 deden dat vrijwillig in het kader van programma's voor vrijwillige en begeleide terugkeer en 6.365 mensen moesten gedwongen worden gerepatriëerd. Sedert 1999 is het aantal personen die gedwongen gerepatriëerd moet worden fors toegenomen: 6.365 in 2004 tegen 1.871 in 1999. Deze stijging valt inzonderheid te verklaren door de stijging van het aantal asielaanvragen maar ook door het strengere beleid vanwege de Belgische overheid. In 2004 werden er aan de grenzen ook nog 1.894 vreemdelingen onmiddellijk geweigerd.

A. De vrijwillige begeleide terugkeer

Op elk moment van de asielprocedure kan een asielzoeker vragen vrijwillig en kosteloos naar zijn of haar land van oorsprong, of naar een derde land dat hem of haar wil opnemen, terug te keren. Meestal gebeurt dat in het kader van het zogenaamde 'REAB'⁹¹-programma (Return of Asylum Seekers⁹² ex Belgium). Het programma is het resultaat van een overeenkomst tussen Fedasil (Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers) en de IOM (Internationale Organisatie voor de Migratie). De IOM neemt de reiskosten en de eventuele installatiekosten in het land van oorsprong voor zijn rekening en organiseert de reis naar en de opvang in het land van oorsprong.

In het REAB-programma werden sedert 1984⁹³ reeds 31.003 personen gerepatriëerd. Vóór 1992 keerden jaarlijks minder dan 1.000 personen terug, maar dat aantal is sedertdien gestegen. In 2001 telde men aldus 3.546 vrijwillige vertrekkers. In 2004 maakten 3.275 personen gebruik van het programma, onder wie 256 asielzoekers die van hun

91 Er bestaan ook andere kleinere projecten van de IOM, het Fedasil, het Vluchtelingenwerk Vlaanderen of de franstalige tegenhanger (Coordination et Initiatives pour et avec les Réfugiés et Etrangers - CIRE).

92 Ondanks zijn naam houdt REAB zich niet enkel bezig met asielzoekers maar met alle vreemdelingen (behalve vluchtelingen en EU-onderdanen).

93 Bijlage 17: Evolutie van de REAB-categorieën (Return of Asylum Seekers ex-Belgium) sedert 1984.

asielprocedure hadden afgezien, 1.303 die afgewezen waren als asielzoeker en 1.716 die tot de categorie van de “illegalen” (vreemdelingen die nooit een asielaanvraag hadden ingediend) moesten worden gerekend. In de loop der jaren blijkt het aantal personen dat vrijwillig terugkeert nadat hun asielaanvraag is afgewezen af te nemen, terwijl het aantal illegalen dat spontaan wenste terug te keren toeneemt. In 2004 was het aandeel van de illegalen dat vrijwillig wenste terug te keren trouwens groter dan dat van de asielzoekers, en dat was al geleden van 1985. De Brazilianen zijn het talrijkst om vrijwillig naar hun land te willen terugkeren (637 in 2004) en hun aantal stijgt fors sedert 2000, wat wijst op een sterke stijging van het aantal illegale migranten vanuit Brazilië (ook al omdat de Brazilianen niet zeer geneigd lijken om een asielaanvraag in te dienen). Tot slot zijn er ook meer mannen (61%) dan vrouwen (39%) bij de vrijwillige terugkeerders, meer alleenstaanden (57%) dan gezinnen (43%) en, algemeen gesproken, zijn ook de jongeren (40% zijn tussen 26 en 35 jaar) oververtegenwoordigd.

Volgens het Fedasil hangen die schommelingen in het aantal personen die vrijwillig terugkeren samen met een aantal factoren, zoals het aantal asielaanvragen, de duur van de procedure, het beleid inzake gedwongen repatriëring en de evolutie van de toestand in het land van oorsprong. Tot slot kan worden opgemerkt dat die programma's voor vrijwillige repatriëring meer kans op succes hebben wanneer de kandidaat al enige tijd in ons land verblijft. Immers, in dat geval hebben de lokale overheid en de NGO's meer contact met de kandidaten en zijn die beter geïnformeerd. Zo kan worden vastgesteld dat personen die belangstelling vertonen voor een dergelijk programma gemiddeld reeds 23 maanden in België vertoeven.

B. De gesloten centra en de gedwongen repatriëring

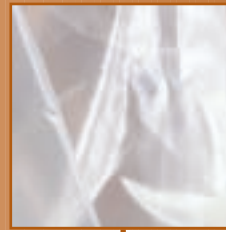
De gesloten centra bestaan in België reeds sedert 1993 en er worden 3 categorieën vreemdelingen in ondergebracht: de asielzoekers die hun asielaanvraag indienen aan de grens, de afgewezen asielzoekers die het bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten en vreemdelingen die illegaal in België verblijven. Het verblijf in een gesloten centrum wordt opgelegd in afwachting van hun verwijdering. Er bestaan thans 6 gesloten centra die beheerd worden door de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), waarvan er 2 vlakbij de grens liggen. Er moet worden opgemerkt dat niet alle vreemdelingen die in de gesloten centra verblijven ook daadwerkelijk worden gerepatriëerd⁹⁴: van de 12.631 vreemdelingen die in 2003 zouden worden gerepatriëerd, werden er 9.298 uiteindelijk echt gerepatriëerd (77%).

In augustus 2002⁹⁵ werden bij koninklijk besluit het regime en de werkingsmaatregelen van die gesloten centra vastgelegd. In het KB worden de rechten en de plichten van de personeelsleden en de bewoners vastgelegd, alsook de sancties die gelden bij niet-naleving van de reglementering door de bewoners. Ook is een commissie voor de behandeling van individuele klachten van de bewoners van de gesloten centra in het leven geroepen om dit besluit te doen naleven. Het centrum voor Gelijke kansen en Racismebestrijding dat moet toezien op “eerbiediging van de basisrechten van de vreemdelingen” bezoekt maandelijks de gesloten centra en heeft kunnen vaststellen dat de bewoners ervan hieromtrent niet goed geïnformeerd bleken en dat de meerderheid van hen zelfs van het bestaan van die Commissie niet op de hoogte was, laat staan dat zij wisten dat zij ergens een klacht in konden dienen.

De – naar de UGent-professor die de werkzaamheden ervan heeft voorgezeten genaamde – Commissie ‘Vermeersch II’ heeft de verwijderingsvoorwaarden onderzocht en er begin 2005 een verslag heeft over uitgebracht. Dat verslag was besteld door de Minister van Binnenlandse Zaken na de veroordeling van de politieagenten die betrok-

94 Wegens een te sterke weerstand, een gerechtelijk bevel om de betrokken vrij te laten, een weigering door de boordcommandant...

95 2 augustus 2002. Koninklijk besluit houdende vaststelling van het regime en de werkingsmaatregelen, toepasbaar op de plaatsen gelegen op het Belgisch grondgebied, beheerd door de Dienst Vreemdelingenzaken, waar een vreemdeling wordt opgesloten, ter beschikking gesteld van de regering of vastgehouden, overeenkomstig de bepalingen vermeld in artikel 74/8, § 1, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

ken waren in de tragische repatriëring van Semira Adamu (1998). De Commissie heeft er aanbevelingen in geformuleerd om het verwijderingbeleid “menselijker en doeltreffender” te maken. Zij meent dat het gebruik van dwang bij de repatriëring van illegaal hier verblijvende personen “ethisch verantwoord” is, maar dat “duidelijke bewijsmiddelen over de omstandigheden van de repatriëring zouden moeten kunnen worden voorgelegd (videobeelden)”. Naast andere aanbevelingen kan men lezen dat het gebruik van handboeien wèl aanvaardbaar is maar dat geneesmiddelen daarentegen verboden zijn.

C. Internationale samenwerking en overnameakkoorden

Diverse bilaterale overnameakkoorden die door de Benelux-landen werden gesloten zijn de jongste jaren van kracht geworden. Die akkoorden hebben tot doel de terugkeer van de illegale vreemdelingen naar hun land van oorsprong te vergemakkelijken. Het land dat een dergelijke overeenkomst sluit, verbindt er zich toe alle eigen onderdanen, die illegaal in één van de Benelux-landen verblijven, zonder formaliteiten terug tot het eigen grondgebied toe te laten. Er bestaan wedertoelatingsakkoorden⁹⁶ tussen België en Albanië, Bulgarije, Duitsland, Frankrijk, Kroatië, Oostenrijk, Slovenië, Estland, Litouwen,

⁹⁶ Recent ondertekend of niet.

Letland, Polen, Roemenië, Hongarije, Servië-Montenegro, Slowakije en Zwitserland. De burgers van die landen blijken ook daadwerkelijk makkelijker repatrieerbaar dan anderen⁹⁷: er worden net zoveel Bulgaren en Roemenen gerepatrieerd als er worden opgepakt, maar dat is bij de Indiërs bijvoorbeeld niet het geval. Van hen worden er veel meer opgepakt dan er daadwerkelijk worden gerepatrieerd.

In september 2004 is de Europese richtlijn 2001/40/EG van 28 mei 2001 betreffende de onderlinge erkenning van besluiten inzake de verwijdering van onderdanen van derde landen⁹⁸ omgezet in Belgisch recht. In die maatregel wordt bepaald dat een onderdaan van een derde land tegen wie door een EU-lidstaat een besluit tot verwijdering is uitgevaardigd waar hij of zij geen gevolg aan heeft gegeven, door een andere lidstaat, waarin hij of zij wordt opgepakt, kan worden verwijderd op kosten van het land dat het besluit tot verwijdering heeft uitgevaardigd.

5.2.3 Politieke en wetgevende actualiteit

A. Bestrijding van illegale arbeid

Overeenkomstig een wet van mei 2003⁹⁹ is een institutioneel kader opgezet om de illegale arbeid en de sociale fraude doeltreffender te bestrijden. De wet installeert de Federale Raad voor de Strijd tegen de Illegale Arbeid en de Sociale Fraude die is samengesteld uit hoge ambtenaren en die ermee is belast toe te zien op de tenuitvoerlegging van het door de Ministerraad bepaalde beleid. De opdrachten van die Raad zijn het coördineren van de door de diverse besturen gevoerde acties, het sensibiliseren van de diensten en de besturen, het opstellen van voorstellen ten behoeve van de Minister van Werk, het uitwerken van adviezen en aanbevelingen over wetsontwerpen, het promoten van protocollen en het aan het Parlement voorstellen van een jaarverslag over de toestand inzake illegale arbeid en over de te voeren acties ter bestrijding daarvan.

De Raad wordt in die taak operationeel bijgestaan door het Federaal Coördinatiecomité. Per gerechtelijk arrondissement wordt ook nog een Arrondissementscel opgezet die tot taak heeft de instructies van het Comité uit te voeren en de controles in de praktijk uit voeren.

De FOD WASO ontwikkelt ook een beleid ter bestrijding van de illegale arbeid gericht op de verschillende sectoren. In dat verband zijn er tussen 2002 en 2004 met de vertegenwoordigers van de bijzonder met zwartwerk kampende sectoren, inzonderheid de schoonmaak, de bewakingsfirma's, de bouw en het personenvervoer, reeds 4 partnershipovereenkomsten¹⁰⁰ gesloten. In die partnershipovereenkomsten werd de rol van elkeen vastgelegd: de FOD WASO kreeg tot opdracht meer controles uit te oefenen, te analyseren, te evalueren en te informeren, alsook de gerechtelijke overheid bij te staan. De sociale partners hebben er zich van hun kant toe verbonden sensibiliserings- en informatievergaderingen te houden, informatie door te spelen aan de FOD WASO en mee te werken aan het uitwerken van doeltreffende en betrouwbare controle-instrumenten.

Tot slot heeft de Koning Boudewijnstichting een sensibiliseringscampagne gelanceerd over de toestand van het uit derde landen afkomstige huispersoneel in België. De campagne is een voortzetting van een in dat verband gevoerd onderzoek en ze heeft tot doel de werkgevers en de werknemers voor te lichten over het bestaande Belgisch juridisch kader terzake, opdat met de rechten van dat huispersoneel rekening wordt gehouden en dat ze worden nageleefd¹⁰¹.

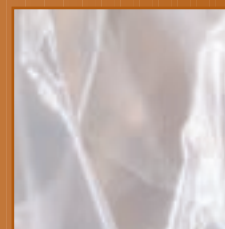
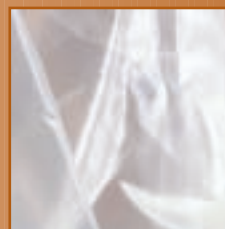
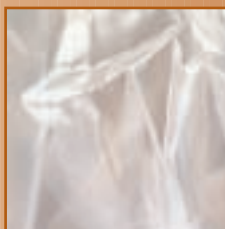
97 Dat de landen van oorsprong weigeren mee te werken of spelletjes spelen rond de ware identiteit speelt daarbij ook een rol.

98 28 mei 2001. Richtlijn 2001/40/EG van de Raad betreffende de onderlinge erkenning van besluiten inzake de verwijdering van onderdanen van derde landen.

99 MEI 2003. - Wet houdende oprichting van de Federale Raad voor de Strijd tegen de Illegale Arbeid en de Sociale Fraude, het Federale Coördinatiecomité en de Arrondissementscellen.

100 De overeenkomsten kunnen geraadpleegd worden op de site van de FOD WASO: <http://www.meta.fgov.be>.

101 Het verslag van het onderzoek en diverse voorlichtingsfolders betreffende de geldende normen zijn beschikbaar op de site van de Stichting: http://www.kbsfrb.be/code/pagecfm?id_page=153&ID=240.

B. De strijd tegen mensenhandel

Zoals reeds aangehaald in het deel over de illegale arbeid is er in 2001 een bijzonder samenwerkingsprotocol "Mensenhandel" (MH) gesloten tussen de Sociale Inspectie (FOD Sociale Zekerheid) en de Inspectie Sociale Wetten (thans de Algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten) van de FOD WASO, dat nog steeds geldt. Het is de bedoeling systematisch en op een gecoördineerde wijze onderzoek te verrichten in de bijzonder met mensenhandel kampende sectoren. Concreet worden er eens per maand in elk gerechtelijk arrondissement controleacties gevoerd.

In mei 2004 is een koninklijk besluit¹⁰² betreffende de bestrijding van de mensensmokkel en mensenhandel verschenen ter consolidatie van de Interdepartementale Coördinatiecijel die tot taak heeft onderling de acties van de betrokken departementen doeltreffend te coördineren, de resultaten in de praktijk te evalueren en mee te werken aan voorstellen en aanbevelingen terzake. Bovendien is een Informatie- en Analysecentrum Mensensmokkel en Menschenhandel (IAMM) opgericht onder voogdij van de Minister van Justitie en de Minister van Binnenlandse Zaken. Het gaat om een geïnformatiseerd netwerk dat moet instaan voor het verzamelen, centraliseren, door spelen en analyseren van gegevens ter bestrijding van mensensmokkel en mensenhandel. Verder is het CGKR belast met het aanmoedigen en opvolgen van het beleid terzake, het coördineren van de erkende particuliere diensten gespecialiseerd in hulp aan slachtoffers van mensenhandel en het opstellen van een jaarverslag over de evolutie en de resultaten van de strijd tegen mensenhandel.

Tenslotte is er in augustus 2005¹⁰³ een wet gestemd ter aanpassing van de bestaande bepalingen aan het internationaal en het Europees recht. Deze wet bepaalt inzonderheid de verschillende begrippen mensensmokkel en mensenhandel¹⁰⁴. Bovendien wordt mensenhandel een autonoom misdrijf in het strafwetboek en geldt dat misdrijf ten aanzien van alle Belgen (en niet enkele meer van de vreemdelingen). De beschuldiging "huisjesmelkerij"¹⁰⁵ wordt ook een autonoom misdrijf in het strafwetboek en is dus niet langer een vorm van mensenhandel. Deze wet heeft ook artikelen in het strafwetboek ingevoerd ter bestraffing van de uitbuiting van bedelarij.

C. Allerlei

De programmawetten van 2001 en 2002¹⁰⁶ hadden eerder al voorzien in sancties voor huisjesmelkers. Zij konden er een gevangenisstraf van 1 tot 5 jaar en zware boeten voor krijgen.

In december 2004 werd de Europese richtlijn 2001/51/EG¹⁰⁷ van de Raad omgezet in Belgisch recht. De Belgische wet¹⁰⁸, waarin reeds maatregelen waren opgenomen ten behoeve van de vervoerder die een vreemdeling zonder papieren het Rijk binnenbracht, is overeenkomstig aangepast. Het is de vervoerder die de illegaal in het Rijk binnengebrachte vreemdeling moet terugbrengen naar zijn land van oorsprong. Weigert de vervoerder dat, dan moet hij instaan voor verblijfs- en terugbrengingskosten van de vreemdeling in kwestie.

Tot slot heeft de programmawet van 27 december 2004¹⁰⁹ de verplichting tot het nemen van biometrische gegevens (vingerafdrukken en foto's) uitgebeid tot alle vreemdelingen die geen EU-onderdanen zijn (en niet enkel meer tot de asielzoekers). Het nemen van vingerafdrukken van de asielzoekers behoort reeds sedert 1996 tot de gewone procedure.

102 16 MEI 2004. - Koninklijk besluit betreffende de bestrijding van de mensensmokkel en mensenhandel.

103 10 AUGUSTUS 2005. - Wet tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de versterking van de strijd tegen mensenhandel en mensensmokkel en tegen praktijken van huisjesmelkers.

104 Mensensmokkel blijft in de wet van 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Mensensmokkel wordt erin omschreven als elke vorm van hulpverlening bij illegale binnenkomst, illegale doortocht of illegaal verblijf van vreemdelingen vanuit een winstoogmerk.

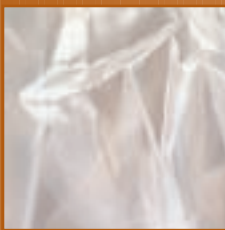
105 Personen die misbruik maken van de precare situatie (want illegaal of kwetsbaar) van vreemdelingen om hen kamers of enig ander lokaal te verkopen of te verhuren tegen abnormaal hoge prijzen.

106 2 JANUARI 2001. Wet houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen en 2 AUGUSTUS 2002, Programmawet.

107 Richtlijn 2001/51/EG van de Raad van 28 juni 2001 tot aanvulling van het bepaalde in artikel 26 van de Overeenkomst ter uitvoering van het Akkoord van Schengen van 14 juni 1985.

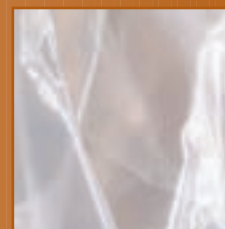
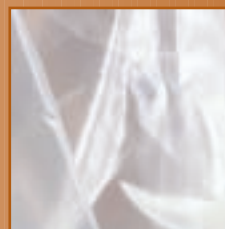
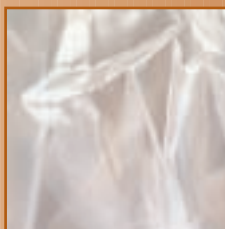
108 22 DECEMBER 2004. Wet tot wijziging van de wet van 15 december 1985 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

109 27 DECEMBER 2004, Programmawet.

Bibliografie

- Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten (FOD WASO), jaarverslagen 2003 en 2004.
- Centrum voor Gelijikheid van Kansen en Racismebestrijding, "Naar een uitbreiding. Jaarverslag 2003", 2004.
- Centrum voor Gelijikheid van Kansen en Racismebestrijding, "Jaarverslag 2004", 2005.
- Centrum voor Gelijikheid van Kansen en Racismebestrijding, "Commissie voor Interculturele dialoog. Eindverslag en getuigenissen", 2005.
- Centrum voor Gelijikheid van Kansen en Racismebestrijding, "Migratiestromen uit de nieuwe lidstaten van de Europese Unie naar België. Trends en vooruitzichten", 2006.
- CGRA, "Jaarverslag 2004", 2005.
- Europese Commissie, "Verslag over het functioneren van de overgangsregelingen als vastgesteld in het Toetredingsverdrag van 2003 (periode 1 mei 2004 - 30 april 2006)", 2006.
- Federaal Coördinatiecomité voor de Strijd tegen Illegale Arbeid en de Sociale Fraude, jaarverslag 2004.
- Hoge Raad voor de Werkgelegenheid, "De toegang tot de Belgische arbeidsmarkt voor onderdanen van de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Advies", 2006.
- European Migration Network - Belgian contact point, "Belgian Policy Report on Asylum and Migration (2003-2004)".
- European Migration Network - Belgian contact point, "Illegally resident third country nationals in Belgium: state approaches towards them and their profile and social situation", 2005.
- Fedasil, "Jaarverslag 2004", 2005.
- FOD WASO, "De immigratie in België. Aantallen, stromen en arbeidsmarkt. Rapport 2001", 2003.
- HIVA: Miet Lamberts, Fernando Pauwels, Ellen Schryvers, Marjan Van de Maele "De weg naar evenredige arbeidsdeelname via diversiteitplannen op organisatieniveau", 2005.
- KUL – ULB: A. Martens, M. Van de Maele, S. Vertommen, H. Verhoeven, N. Ouali, Ph. Dryon, "Etnische discriminatie op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest", 2005.
- Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, "Het beleid evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. Overzicht en stand van zaken van de beleidsevolutie 2000-2004", 2005.
- Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap - Administratie Werkgelegenheid - afdeling Tewerkstelling - cel migratie), "Jaarrapport 2004. Tewerkstelling van buitenlandse werknemers in het Vlaamse gewest", 2005.
- Federaal Ministerie van Werkgelegenheid en arbeid, "De beroepsbevolking in België. Het land: situatie op 30 juni 1999", 2001.
- Nationaal Instituut voor de Statistiek, publicaties: "Totale en Belgische bevolking op 1 januari", "Buitenlandse bevolking op 1 januari", "Loop van de bevolking en migraties" en "Enquête naar de arbeidskrachten", 2000-2004.
- Okkerse Liesbet et Termote Anja (Nationaal Instituut voor de Statistiek, Statistische studiën 111), "Hoe vreemd is vreemd op de arbeidsmarkt? Over de allochtone arbeidskrachten in België", 2004.

Bijlagen

- Bijlage 1. Evolutie van de Belgische en buitenlandse bevolking
- Bijlage 2. Verdeling van de buitenlandse bevolking volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)
- Bijlage 2bis. Verdeling van de buitenlandse bevolking volgens nationaliteit (vrouwen)
- Bijlage 3. Evolutie van de geboorten van Belgen en buitenlanders
- Bijlage 4. In het buitenland geboren bevolking volgens geboorteland
- Bijlage 5. Immigraties volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)
- Bijlage 5bis. Immigraties volgens nationaliteit (vrouwen)
- Bijlage 6. Emigraties volgens nationaliteit
- Bijlage 7. In België ingediende asielaanvragen naar nationaliteit
- Bijlage 8. Aantal in 2004 verleende erkenningen naar land van herkomst
- Bijlage 9. Arbeidskaarten A en B afgeleverd aan werknemers volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)
- Bijlage 9bis. Arbeidskaarten A en B afgeleverd aan werknemers volgens nationaliteit (vrouwen)
- Bijlage 10. Arbeidskaarten C afgeleverd aan werknemers in 2003 en 2004
- Bijlage 11. In de loop van het jaar gestarte zelfstandigen en helpers
- Bijlage 12. Raming van de beroepsbevolking volgens nationaliteit
- Bijlage 13. Activiteitsgraad, werkzaamheidsgraad en werkloosheidsgraad van de Belgische en de buitenlandse bevolking
- Bijlage 14. Verdeling van de binnenlandse arbeid als loontrekkende naar nationaliteit
- Bijlage 15. Verdeling van de binnenlandse arbeid als niet loontrekkende naar nationaliteit
- Bijlage 16. Verdeling van de werklozen naar nationaliteit
- Bijlage 17. Evolutie van de REAB-categorieën sedert 1984

Bijlage I: Evolutie van de Belgische en buitenlandse bevolking

	Bevolking in het begin van het jaar			Natuurlijke aangroei			Migratiesaldo			Netto aantal personen die de nationaliteit verkregen	Statistische aanpassing (1)	Bevolking aan het einde van het jaar			
	Totaal	Belgen	Buitenlanders	Totaal	Belgen	Buitenlanders	Totaal	Belgen	Buitenlanders			Totaal	Belgen	Buitenlanders	total (%)
1983	9.858.017	8.966.773	891.244	2.581	-10.506	13.087	-7.575	-3.435	-4.140	9.318	.	9.853.023	8.962.150	890.873	9,04
1984	9.853.023	8.962.150	890.873	5.213	-7.717	12.930	-515	-2.833	2.318	8.491	.	9.857.721	8.960.091	897.630	9,11
1985	9.857.721	8.960.091	897.630	1.592	-6.505	8.097	-418	-4.997	4.579	63.824	.	9.858.895	9.012.413	846.482	8,59
1986	9.858.895	9.012.413	846.482	5.600	-2.181	7.781	256	-7.205	7.461	8.477	.	9.864.751	9.011.504	853.247	8,65
1987	9.864.751	9.011.504	853.247	11.608	3.799	7.809	-643	-6.578	5.935	8.341	.	9.875.716	9.017.066	858.650	8,69
1988	9.875.716	9.017.066	858.650	14.213	6.420	7.793	-34	-5.991	5.957	8.330	37.717	9.927.612	9.058.855	868.757	8,75
1989	9.927.612	9.058.855	868.757	13.218	5.580	7.638	10.628	-5.456	16.084	8.768	-3.676	9.947.782	9.066.970	880.812	8,85
1990	9.947.782	9.066.970	880.812	19.009	11.023	7.986	19.683	-3.744	23.427	8.612	501	9.986.975	9.082.447	904.528	9,06
1991	9.986.975	9.082.447	904.528	21.189	13.346	7.843	14.146	-4.672	18.818	8.418	-313	10.021.997	9.099.495	922.502	9,20
1992	10.021.997	9.099.495	922.502	20.441	14.952	5.489	25.389	-1.545	26.934	46.308	492	10.068.319	9.159.054	909.265	9,03
1993	10.068.319	9.159.054	909.265	13.227	7.799	5.428	18.938	-2.909	21.847	16.348	147	10.100.631	9.180.063	920.568	9,11
1994	10.100.631	9.180.063	920.568	11.795	6.753	5.042	17.634	-4.240	21.874	25.766	514	10.130.574	9.208.236	922.338	9,10
1995	10.130.574	9.208.236	922.338	9.636	5.433	4.203	13.379	-6.630	20.009	26.109	-10.542	10.143.047	9.233.278	909.769	8,97
1996	10.143.047	9.233.278	909.769	11.074	7.191	3.883	12.714	-6.746	19.460	24.552	3.391	10.170.226	9.258.305	911.921	8,97
1997	10.170.226	9.258.305	911.921	12.062	8.092	3.970	6.041	-8.641	14.682	31.598	3.935	10.192.264	9.289.144	903.120	8,86
1998	10.192.264	9.289.144	903.120	9.693	6.220	3.473	6.740	-7.696	14.436	33.918	5.055	10.213.752	9.321.772	891.980	8,73
1999	10.213.752	9.321.772	891.980	8.565	5.447	3.118	12.252	-9.088	21.340	24.119	4.516	10.239.085	9.341.975	897.110	8,76
2000	10.239.085	9.341.975	897.110	9.980	7.322	2.658	12.137	-9.590	21.727	61.878	2.212	10.263.414	9.401.729	861.685	8,40
2001	10.263.414	9.401.729	861.685	10.725	8.332	2.393	24.887	-9.888	34.775	62.881	10.699	10.309.725	9.462.991	846.734	8,21
2002	10.309.725	9.462.991	846.734	5.583	4.208	1.375	31.092	-8.092	39.184	46.314	9.444	10.355.844	9.505.767	850.077	8,21
2003	10.355.844	9.505.767	850.077	5.110	3.449	1.661	27.790	-7.089	34.879	33.633	7.677	10.396.421	9.536.134	860.287	8,27
2004	10.396.421	9.536.134	860.287	13.672	11.460	2.212	27.036	-7.682	34.718	34.659	8.723	10.445.852	9.574.990	870.862	8,34

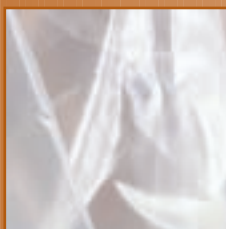
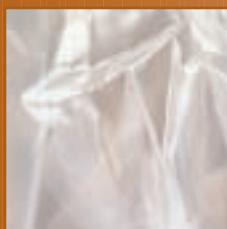
Bron : NIS

1 De statistische aanpassing met inbegrip van de laatsttijdig geregistreeerde wijzigingen (na de maand maart van het volgende jaar) maar inzonderheid de "registerwijzigingen", met name de personen die zich reeds in België hadden aangeboden zonder in het bevolkingsregister te zijn ingeschreven; zo worden de asielzoekers ingeschreven in een wachtregister en niet in het bevolkingsregister tot zij erkend zijn als vluchteling.

Bijlage 2: Verdeling van de buitenlandse bevolking volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)

	1990	1991	1992	1993	1994	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Italië	241.175	240.008	217.534	216.012	213.526	208.215	205.782	202.645	200.281	195.586	190.792	187.021	183.021	179.015
Frankrijk	94.266	94.855	95.165	97.124	98.731	101.749	103.563	105.113	107.240	109.322	111.146	113.037	114.943	117.349
Nederland	65.278	67.711	69.712	72.594	75.029	80.597	82.300	84.213	85.763	88.813	92.561	96.643	100.700	104.978
Marokko	141.660	145.600	144.993	145.363	143.969	138.252	132.831	125.082	121.984	106.822	90.642	83.631	81.763	81.279
Spanje	52.246	51.095	49.459	49.383	48.937	47.933	47.415	46.635	45.917	43.356	44.958	44.460	43.802	43.200
Turkije	84.935	88.365	88.269	88.302	85.981	78.532	73.818	70.701	69.183	56.172	45.866	42.562	41.336	39.885
Duitsland	27.833	28.511	29.318	30.240	31.041	32.700	33.320	34.044	34.321	34.579	34.660	35.087	35.530	36.324
Portugal	16.538	17.797	20.495	21.924	23.033	24.904	25.276	25.507	25.560	25.634	25.753	26.033	26.802	27.373
Verenigd Koninkrijk	23.345	24.188	24.866	25.427	25.862	26.151	26.095	25.902	26.156	26.600	26.363	26.247	26.183	25.982
Griekenland	20.908	20.620	19.987	20.288	20.112	19.520	19.216	18.832	18.386	17.954	17.578	17.288	17.096	16.588
Polen	4.938	4.821	4.812	4.902	5.211	5.718	6.034	6.319	6.319	6.319	8.884	10.354	11.570	13.996
Congo (DR)	12.025	12.840	14.606	15.868	16.542	12.037	12.130	12.428	..	11.337	12.974	13.572	13.823	13.171
Verenigde Staten	11.704	11.697	11.836	11.705	11.735	12.287	12.592	12.394	12.235	11.852	11.814	11.709	11.582	11.476
Ex-Joegoslavië	5.893	6.459	7.468	7.366	7.668	1.068	1.309	5.982	14.438	9.783	10.345	10.430	7.052	11.140
Algerije	10.747	10.971	10.443	10.177	10.001	9.220	8.878	8.452	8.313	7.685	7.216	7.221	7.336	7.363
China	2.352	2.621	2.880	3.170	3.291	3.463	3.428	3.454	3.604	3.845	4.472	6.011	6.883	7.283
Roemenië	2.652	2.178	2.150	2.063	2.311	2.391	3.315	4.012	4.617	5.585
India	2.661	3.024	3.226	3.384	3.192	2.982	3.059	3.156	3.309	3.400	3.589	3.944	4.363	4.750
Zweden	2.681	3.005	3.083	2.968	2.938	3.465	3.946	4.165	4.284	4.391	4.282	4.404	4.437	4.414
Luxemburg	4.691	4.652	4.585	4.596	4.582	4.521	4.480	4.396	4.353	4.283	4.269	4.299	4.312	4.290
Japan	3.110	3.126	3.093	3.312	3.604	3.605	3.590	3.545	3.704	3.733	3.391	3.776	3.958	4.192
Ex-USSR	655	890	1.160	911	2.128	2.574	2.863	2.237	2.731	2.858	3.325	3.343	3.655	4.028
Ierland	2.401	2.49	2.764	3.043	3.152	3.301	3.336	3.350	3.295	3.356	3.394	3.453	3.466	3.425
Tunesië	6.385	6.385	6.195	6.048	5.714	5.080	4.655	4.243	4.159	3.615	3.324	3.263	3.328	3.299
Denemarken	2.558	2.633	2.783	2.890	3.092	3.250	3.324	3.300	3.240	3.274	3.353	3.370	3.394	3.275
Andere landen	63.543	70.628	70.533	73.021	70.615	78.619	77.730	73.822	86.024	74.725	78.468	84.907	95.335	97.202
Totaal	904.528	922.502	909.265	920.018	922.338	911.921	903.120	891.980	897.110	861.685	846.734	850.077	860.287	870.862
Waarvan vrouwen	417.465	425.946	418.909	424.624	429.687	431.894	430.256	427.146	431.207	415.777	408.619	410.425	417.648	425.152
Waarvan EU	551.239	554.560	536.668	543.521	547.097	559.612	562.096	562.534	534.328	533.366	564.172	566.665	569.011	571.624
Belgen	9.082.447	9.099.495	9.159.054	9.180.063	9.208.236	9.258.305	9.289.144	9.321.772	9.342.100	9.401.700	9.462.991	9.505.767	9.536.134	9.574.990
Waarvan vrouwen	4.688.825	4.696.819	4.725.938	4.735.452	4.746.216	4.766.552	4.779.336	4.792.888	4.801.864	4.829.618	4.858.818	4.878.534	4.891.597	4.909.375
Totaal	9.986.975	10.021.997	10.068.319	10.100.631	10.130.574	10.170.226	10.192.264	10.213.752	10.239.850	10.263.414	10.309.725	10.355.844	10.396.421	10.445.852

Bron : NIS

Bijlage 2bis: Verdeling van de buitenlandse bevolking volgens nationaliteit (vrouwen)

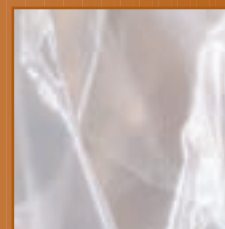
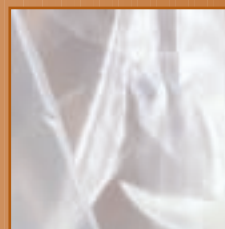
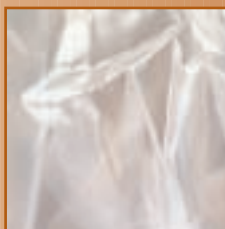
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Italië	92.017	90.883	90.089	88.250	86.297	84.819	83.145	81.498
Frankrijk	53.251	54.195	55.449	56.669	57.585	58.479	59.545	60.944
Nederland	36.540	37.605	38.369	39.928	41.707	43.762	45.790	47.812
Marokko	62.022	58.587	57.017	50.061	41.856	38.410	38.127	38.662
Spanje	22.855	22.598	22.348	22.219	22.183	22.038	21.777	21.554
Turkije	36.692	35.460	34.875	28.475	23.173	21.470	20.767	20.050
Duitsland	16.187	16.606	16.811	16.973	17.077	17.376	17.748	18.198
Portugal	12.481	12.598	12.683	12.710	12.807	12.873	13.207	13.577
Verenigd Koninkrijk	11.962	11.849	11.880	12.018	11.924	11.828	11.743	11.594
Griekenland	8.938	8.749	8.597	8.430	8.295	8.179	8.118	7.927
Congo (DR)	5.978			5.562	6.379	6.624	6.842	6.545
Verenigde Staten	6.391	6.295	6.204	5.982	5.998	5.924	5.840	5.791
Polen	4.028	4.149	4.415	4.501	5.591	6.373	6.988	8.119
Algerije	3.996	3.815	3.773	3.493	3.162	3.091	3.084	3.133
Ex-Joegoslavië	628	2.896	..	4.784	3.072	3.068	3.328	5.394
China	1.771	2.088	2.372	3.097	3.603	3.867
Roemenië	1.240	1.243	1.421	1.440	1.849	2.308	2.676	3.215
Zweden	2.048	2.162	2.250	2.309	2.240	2.321	2.343	2.336
India	1.258	1.313	1.363	1.428	1.386	1.452	1.675	1.871
Luxemburg	1.886	1.858	1.844	1.807	1.809	1.818	1.833	1.824
Japan	1.780	1.795	1.902	1.921	1.921	2.003	2.093	2.228
Ex-USSR	1.716	1.765	1.789	2.071	2.328	2.554
Ierland	1.886	1.870	1.804	1.853	1.869	1.871	1.873	1.830
Denemarken	1.782	1.773	1.720	1.736	1.759	1.758	1.773	1.738
Tunesië	1.803	1.661	1.622	1.397	1.255	1.165	1.212	1.209
Andere landen	39.120	47.186	54.771	37.978	43.264	46.247	50.190	51.682
Totaal	430.256	427.146	431.207	415.777	408.619	410.425	417.648	425.152
Waarvan EU	264.068	265.237	266.550	267.745	268.449	269.139	271.926	273.913
Belgen	..	4.792.888	4.801.864	4.829.618	4.858.818	4.878.534	4.891.597	4.909.375
Totaal	5.220.034	5.233.071	5.245.395	5.267.437	5.288.959	5.309.245	5.334.527	

Bron : NIS

Bijlage 3: Evolutie van de geboorten van Belgen en buitenlanders

Jaren	Totaal	Belgen	Buitenlanders	Aandeel buitenlanders
1981	124.827	105.454	19.373	15,5
1982	120.382	101.833	18.549	15,4
1983	117.395	100.126	17.269	14,7
1984	115.790	98.624	17.166	14,8
1985	114.283	101.918	12.365	10,8
1986	117.271	105.064	12.207	10,4
1987	117.448	105.260	12.188	10,4
1988	118.764	106.477	12.287	10,3
1989	120.550	108.371	12.179	10,1
1990	123.554	111.007	12.547	10,2
1991	125.412	112.743	12.669	10,1
1992	124.182	113.823	10.359	8,3
1993	119.828	109.618	10.210	8,5
1994	115.361	105.441	9.920	8,6
1995	114.226	104.882	9.344	8,2
1996	115.214	106.174	9.040	7,8
1997	115.864	106.599	9.265	8,0
1998	114.276	105.579	8.697	7,6
1999	113.469	104.929	8.540	7,5
2000	114.883	106.660	8.223	7,2
2001	114.172	106.243	7.929	6,9
2002	111.225	104.284	6.941	6,2
2003	112.149	104.947	7.202	6,4
2004	115.618	107.895	7.723	6,7

Bron : NIS

Bijlage 4: In het buitenland geboren bevolking volgens geboorteland

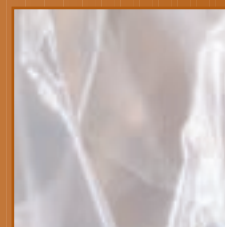
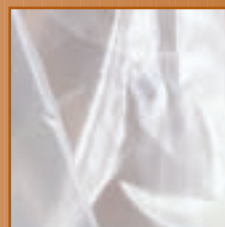
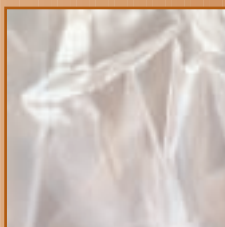
	2000	2001	2002	2003	Waarvan vrouwen			
					2000	2001	2002	2003
Frankrijk	150.301	151.892	152.518	153.010	85.791	86.335	86.452	86.616
Italië	135.226	132.223	130.466	128.737	64.547	63.540	62.867	62.171
Marokko	107.276	118.764	126.504	134.248	47.919	53.064	56.814	61.127
Nederland	92.267	97.813	101.252	104.402	48.156	50.467	51.982	53.417
Duitsland	83.714	83.434	80.135	83.346	47.216	46.847	44.674	46.662
Turkije	66.528	71.631	78.575	78.574	32.049	34.606	38.009	38.009
Congo (DR)	46.762	50.771	52.696	53.814	23.778	26.052	27.132	27.914
Spanje	37.335	36.962	36.642	36.207	19.769	19.794	19.720	19.566
Verenigd Koninkrijk	26.148	26.089	25.909	25.634	13.299	13.133	12.947	12.726
Ex-Joegoslavië	21.924	21.106	23.586	25.827	10.490	10.221	11.372	12.470
Portugal	21.189	21.331	21.657	22.324	10.831	10.910	11.012	11.300
Polen	18.398	20.437	21.927	23.037	12.183	13.539	14.444	15.090
Griekenland	15.362	15.129	15.069	15.081	7.325	7.276	7.276	7.267
Verenigde Staten	14.134	14.045	14.107	14.071	7.312	7.292	7.294	7.256
Algerije	14.014	15.121	16.027	16.956	6.164	6.694	7.056	7.433
Congo	13.807	14.948	15.492	15.654	7.150	7.692	7.927	8.027
Ex-USSR	10.700	11.044	12.908	14.612	6.826	7.188	8.426	9.638
Luxemburg	10.402	10.502	10.597	10.811	5.915	5.915	5.934	6.005
India	8.779	9.778	10.515	11.158	4.730	5.102	5.341	5.673
Tunesië	7.463	8.148	8.576	8.975	2.420	2.679	2.811	3.000
Vietnam	7.004	7.215	7.382	7.536	3.559	3.747	3.863	3.975
Roemenië	6.216	7.662	8.718	9.459	3.468	4.281	4.857	5.341
Ruanda	5.818	6.918	7.469	8.033	3.129	3.687	3.988	4.309
China	5.569	7.125	8.986	10.138	3.087	4.016	5.008	5.744
Philippijnen	5.073	5.846	6.306	6.600	3.891	4.455	4.834	5.065
Andere landen	127.388	146.224	157.780	167.212	67.296	77.066	83.079	87.912
Totaal	1.058.797	1.112.158	1.151.799	1.185.456	548.300	575.598	595.119	613.713
In % van de totale bevolking	10.32	10.79	11.12	11.40				
Waarvan EU	551.658	591.425	590.619	595.813	293.133	313.446	312.203	315.026

Bron : NIS

Bijlage 5: Immigraties volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Frankrijk	5.799	5.912	5.988	6.150	6.236	6.579	7.022	7.386	7.933	8.108	8.040	8.135	8.191	9.521
Nederland	6.207	6.633	6.667	4.269	6.486	7.835	6.287	6.242	6.201	7.178	8.167	8.404	8.547	8.789
Marokko	2.300	2.645	3.443	3.307	3.358	4.768	3.596	4.007	3.880	4.327	4.936	5.667	7.072	8.495	8.444	8.014
Polen	524	560	735	793	800	946	1.063	1.118	1.151	1.134	2.928	2.427	2.086	3.481
Duitsland	2.695	2.820	3.017	3.063	3.132	3.189	3.114	3.206	3.070	3.037	2.884	2.966	2.942	3.308
Turkije	1.800	2.446	2.900	2.717	2.514	3.573	2.520	2.491	1.436	2.447	2.216	2.812	2.982	3.872	3.828	3.234
Verenigde Staten	2.884	3.112	2.679	2.933	3.042	2.956	3.127	2.829	2.888	2.794	2.891	2.701	2.483	2.603
Verenigd Koninkrijk	3.214	3.131	2.896	2.807	2.760	2.812	2.704	2.722	3.019	3.225	2.660	2.543	2.496	2.366
Italië	2.700	2.643	2.601	2.581	2.796	1.856	2.557	2.731	2.767	2.503	2.603	2.600	2.439	2.310	2.293	2.301
Portugal	1.700	1.720	1.894	3.158	2.085	1.184	1.676	1.795	1.618	1.386	1.313	1.324	1.347	1.567	1.823	1.907
Spanje	800	785	754	1.050	997	961	1.047	1.020	1.162	1.141	1.163	1.355	1.528	1.503	1.545	1.591
Roemenië	332	324	384	387	587	650	966	994	998	1.438
China	560	601	593	536	602	595	590	663	698	815	1.272	2.125	1.575	1.393
India	390	523	435	536	561	662	852	959	1.101	1.213
Congo (DR)	..	1.767	1.868	2.690	2.300	2.184	987	801	633	680	816	813	1.425	1.325	1.134	1.147
Japan	742	708	988	1.118	894	807	797	872	956	890	798	820	938	1.083
Ex-Joegoslavië	500	1.556	982	1.481	820	720	2.486	2.486	104	325	5.082	422	743	835	834	792
Algerije	300	411	503	429	344	567	429	369	320	357	425	466	673	710	732	768
Bulgarije	137	119	180	197	227	269	425	474	498	706
Thailand	236	248	241	276	325	373	447	469	553	614
Griekenland	700	737	714	734	799	1.843	686	577	612	539	605	533	554	593	641	601
Rusland	632	711	630	502	537	579	645	594	610	595
Brazilië	307	326	279	296	323	416	487	472	451	584
Canada	372	428	399	431	517	457	459	566	540	632	628	578
Pakistan	156	188	185	221	167	146	283	383	390	564
Andere landen	32.749	35.759	15.846	13.426	13.094	16.212	10.613	7.018	9.153	9.078	9.523	10.461	12.926	13.922	13.039	13.255
Totaal buitenlanders	43.549	50.469	54.130	55.050	53.042	55.965	53.138	51.884	49.240	50.693	57.784	57.295	65.974	70.230	68.800	72.446
Waarvan EU	22.500	24.571	24.836	27.079	26.360	27.032	26.551	28.707	27.583	27.362	28.022	29.604	29.689	30.225	30.457	32.356
België	10.620	12.193	13.330	11.713	10.707	10.182	9.812	9.638	9.609	10.573	10.682	11.321	11.610	12.425	13.113	12.932
Aandeel-EU/buitenlanders (%)	52,0	49,1	46,2	49,5	50,0	48,6	50,2	55,6	56,3	54,3	48,5	51,7	45,0	40,8	44,3	44,7

Bron : NIS

Bijlage 5bis: Immigraties volgens nationaliteit (vrouwen)

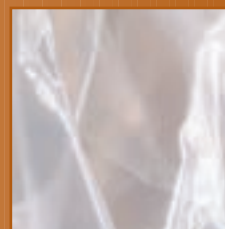
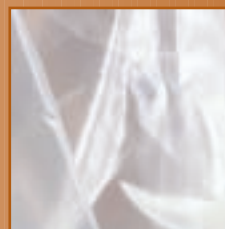
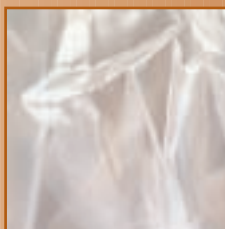
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Frankrijk	3.996	4.071	4.008	4.071	4.160	4.865
Nederland	2.813	3.328	3.758	3.892	3.977	4.037
Marokko	2.127	2.651	2.906	4.035	4.506	4.383
Polen	793	744	1.717	1.441	1.211	1.830
Duitsland	1.592	1.520	1.458	1.533	1.571	1.698
Turkije	1.077	1.428	1.445	1.936	1.928	1.641
Verenigde Staten	1.502	1.492	1.542	1.418	1.318	1.374
Verenigd Koninkrijk	1.336	1.475	1.262	1.163	1.117	1.037
Italië	1.164	1.193	1.178	1.105	1.109	1.053
Portugal	609	571	579	630	802	958
Spanje	673	753	854	840	871	894
Roemenië	406	403	554	579	648	862
China	395	460	648	1.062	874	738
India	233	276	320	331	469	486
Congo (DR)	438	414	754	668	642	620
Japan	504	420	399	428	465	537
Ex-Joegoslavië	2.470	217	376	466	448	504
Algerije	207	246	283	329	374	415
Bulgarije	153	163	247	289	313	435
Thailand	239	293	345	379	444	483
Griekenland	316	265	275	288	317	295
Rusland	341	382	408	405	449	412
Brazilië	210	235	271	293	297	363
Canada	254	294	313	363	377	344
Pakistan	76	84	113	112	154	264
Andere landen	5.352	5.832	6.983	7.508	7.336	7.448
Totaal buitenlanders	29.276	29.210	32.996	35.564	36.177	37.976
Waarvan EU	13.700	14.421	14.491	14.718	15.007	15.954
België	5.000	5.290	5.441	5.785	6.113	6.194
Aandeel-EU/buitenlanders (%)	46,8	49,4	43,9	41,4	41,5	42,0

Bron : NIS

Bijlage 6: Emigraties volgens nationaliteit

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Frankrijk	4.434	3.271	3.439	3.978	4.188	4.274	4.548	5.251	5.251	5.315	5.145	5.383	5.488	6.270
Nederland	3.436	3.359	3.484	3.588	3.927	4.080	4.412	4.182	4.436	3.736	3.925	3.837	4.182	4.134
Verenigde Staten	3.068	2.981	2.953	2.938	2.917	2.707	2.952	3.196	3.180	3.316	2.922	2.742	2.552	2.549
Verenigd Koninkrijk	2.412	2.308	2.413	2.672	2.706	2.633	2.777	2.892	2.764	2.802	2.677	2.458	2.406	2.458
Duitsland	2.154	2.058	2.152	2.285	2.274	2.296	2.447	2.566	2.729	2.591	2.608	2.429	2.347	2.438
Italië	2.500	2.453	3.602	2.018	2.006	736	2.119	1.939	2.208	2.708	2.299	2.211	2.243	2.260	1.990	2.381
Spanje	1.200	1.202	2.025	1.007	1.024	1.208	1.455	1.117	1.424	1.642	1.645	1.503	1.551	1.756	1.753	1.775
Portugal	400	549	839	583	927	587	940	1.011	1.365	1.312	1.453	1.270	1.137	1.176	1.041	1.249
Japan	752	764	827	859	855	922	861	938	831	885	859	734	780	863
China	246	245	268	313	302	433	481	462	454	425	347	372	523	835
Polen	342	205	339	229	301	336	469	482	412	474	327	411	641	801
Griekenland	600	571	1.030	492	424	2.672	688	668	676	781	849	604	560	551	533	757
Marokko	700	742	921	494	612	562	879	759	725	765	824	573	351	427	586	737
Turkije	700	637	743	562	569	758	633	483	491	570	559	419	327	286	481	683
India	339	235	229	337	291	291	285	273	489	659
Zweden	567	521	462	530	550	633	629	438	496	551
Canada	324	301	334	360	373	363	430	364	425	469	478	526
Finland	251	274	310	346	393	377	402	389	465	453
Denemarken	346	355	330	420	452	382	318	367	317	390
Ierland	317	259	309	355	364	318	331	295	267	308
Hongarije	92	89	135	119	125	111	162	245	200	279
Roemenië	188	161	150	175	147	232	128	123	235	270
Rusland	183	209	312	239	233	209	208	196	286	265
Noorwegen	174	216	252	204	253	272	234	248	262	240
Tjechië	60	71	62	56	120	129	229
Congo (DR)	..	821	960	539	638	1.117	932	669	423	383	293	209	396	180	178	214
Andere landen	21.365	20.067	8.348	7.230	8.796	9.288	5.222	5.418	5.437	4.979	5.156	5.984	3.042	2.881	4.816	5.414
Totaal buitenlanders	27.465	27.042	35.312	28.116	31.195	34.091	33.129	32.424	34.558	36.257	36.444	35.568	31.199	31.046	33.921	37.728
Waarvan EU	15.600	15.482	20.717	15.746	16.577	19.057	20.049	19.727	21.599	23.332	23.551	21.753	21.378	21.671	21.659	23.525
België	16.076	15.937	18.002	13.528	13.161	13.934	14.446	14.664	15.846	16.331	16.927	17.965	21.498	20.517	20.202	20.614
Aandeel-EU/buitenlanders (%)	56,8	57,3	58,7	56,0	53,1	55,9	60,5	60,8	62,5	64,4	64,6	61,2	68,5	69,8	63,9	62,4

Bron : NIS

Bijlage 7: In België ingediende asielaanvragen naar nationaliteit			
	2002	2003	2004
Congo (DR)	1.789	1.778	1.471
Rusland	1.156	1.680	1.361
Servië-Montenegro	1.451	1.198	1.294
Slovakije	635	390	730
Guinee	515	354	565
Turkije	970	618	561
Iran	743	1.153	512
Kameroen	435	625	506
Armenië	340	316	477
Rwanda	487	450	427
Irak	461	282	388
Nepal	210	100	373
Togo	364	365	331
Bulgarije	347	168	259
Roemenië	631	282	154
Overige	8.271	7.181	5.948
Totaal	18.805	16.940	15.357

Bron : Dienst Vreemdelingenzaken

Bijlage 8: Aantal in 2004 verleende erkenningen naar land van herkomst	
Rusland	788
Rwanda	523
Servië-Montenegro	189
Congo (DR)	103
Irak	67
Iran	59
Syrie	55
Belarus	39
Albanië	38
Bosnië-Herzegovina	37
Overige	377
Totaal	2.275

Bron : CGVS

Bijlage 9: Arbeidskaarten A en B afgeleverd aan werknemers volgens nationaliteit (mannen + vrouwen)

	1991		1995		1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten
Europa																
Ex-Joegoslavië	740	516	240	114	989	783	915	743	759	612	732	501	546	330	280	89
Hongarije	93	43	64	28	130	81	158	107	150	82	357	245	145	67	157	91
Polen	500	329	253	125	450	314	420	296	498	350	597	383	851	582	1.425	1.046
Roemenië	301	182	334	233	285	165	392	248	408	183	398	169	367	105
Rusland	152	53	355	190	378	191	368	168	428	164	319	89	271	71
Turkije	3.063	2.946	1.742	1.612	476	347	447	336	436	282	415	252	290	135	240	95
Afrika																
Algerije	499	455	203	148	114	67	120	60	102	57	144	83	71	17	47	10
Kameroen	136	81	132	70	144	88	151	79	75	39	61	23
Congo (DR)	584	263	1.054	872	655	516	424	282	348	231	133	68	89	21
Marokko	5.168	4.963	2.767	2.531	923	729	856	639	884	664	858	557	368	182	198	55
Tunesië	295	251	98	70	69	32	73	47	89	53	110	49	61	18	48	15
Amerika																
Canada	208	118	130	62	281	149	368	222	390	200	372	169	300	102	288	107
Verenigde Staten	1.523	659	1.125	481	1.648	833	1.455	686	1.574	807	1.331	591	1.106	467	1.103	504
Asië																
China	442	239	493	266	499	266	558	268	393	193	300	131
India	578	378	675	413	821	512	1.049	686	642	194	1.167	666
Iran	37	17	31	23	19	6	26	14	17	9	16	7
Japan	1.065	392	980	282	1.025	393	976	350	1.025	395	1.090	417	1.022	383	1.063	405
Vluchtelingen en Staatlozen																
Vluchtelingen en Staatlozen	1.107	876	1.084	910	698	604	34	25	23	22	214	104	6	4	0	0
Overige	7.032	4.728	2.620	1.345	3.462	2.328	3.602	2.312	3.517	1.925	3.367	1.700	2.948	1.579	2.092	871
Total	21.293	16.276	12.343	8.206	13.201	8.670	12.073	7.467	12.114	7.019	12.555	6.676	9.691	4.627	9.212	4.312

Bron : FOD WASO

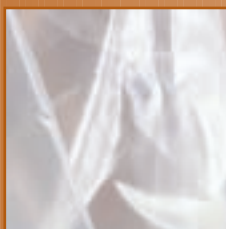
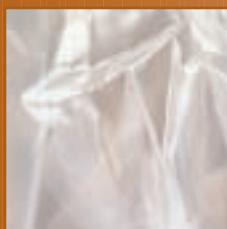
(1) Tot 1 april 2003 kon een arbeidskaart A een eerste arbeidskaart zijn aangezien zij kon worden afgegeven aan een vreemdeling die nooit in België had gewerkt maar die, bijvoorbeeld, wel al sedert 5 jaar in België verbleef. Sedert 1 april 2003 echter mag een arbeidskaart A geen eerste arbeidskaart meer zijn aangezien zij slechts wordt afgegeven aan vreemdelingen die reeds in België sedert 3 of 4 jaar hebben gewerkt met een arbeidskaart B (terwijl de overige categorieën vreemdelingen die voor een arbeidskaart A in aanmerking kwamen op grond van hun verblijf, hun verwantschapsbanden, ... thans zijn vrijgesteld van welke arbeidskaart ook).

Bijlage 9bis: Arbeidskaarten A en B afgeleverd aan werknemers volgens nationaliteit (vrouwen)

	1991		1995		1999		2000		2001		2002		2003		2004	
	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten	Totaal	Waarvan eerste arbeidskaarten
Europa																
Ex-Joegoslavië	105	3	51	45	382	329	243	213	126	90	102	51	59	24	41	15
Hongarije	26	11	20	14	47	37	49	32	58	35	63	25	44	19	42	26
Polen	146	109	114	87	286	238	111	62	187	139	261	165	235	164	449	346
Roemenië	113	75	186	148	108	64	135	93	165	86	151	77	165	61
Rusland	42	20	80	61	94	57	93	48	143	70	98	33	78	24
Turkije	1.243	1.228	726	706	139	115	129	104	119	80	115	82	74	39	56	29
Afrika																
Algerije	206	196	80	63	32	21	41	22	30	16	45	29	24	7	17	3
Kameroen	42	27	38	23	54	38	44	26	22	11	27	13
Congo (DR)	250	131	476	411	310	257	201	136	166	118	65	37	40	10
Marokko	2.169	2.123	936	875	262	217	204	161	219	167	232	170	99	57	62	22
Tunesië	61	54	27	24	11	10	9	6	19	12	20	9	14	7	11	5
Amerika																
Canada	58	41	28	12	61	32	83	49	103	70	97	46	77	39	76	35
Verenigde Staten	308	162	243	116	378	212	349	177	361	197	342	143	274	120	258	106
Asië																
China	122	84	118	71	144	87	181	93	140	70	87	40
India	61	43	77	54	90	55	98	53	104	52	121	74
Iran	10	4	6	4	5	3	4	3	4	2	4	1
Japan	98	52	81	24	94	42	99	31	102	42	91	33	99	43	90	29
Vluchtelingen en Staatlozen	390	325	362	316	255	230	15	12	6	5	10	7	2	0	0	0
Overige	2.239	1.774	715	479	1.041	784	998	702	1.009	630	1.004	557	734	367	590	284
Totaal	7.049	6.167	3.788	2.987	3.965	3.045	3.081	2.101	3.061	1.943	3.183	1.766	2.319	1.168	2.214	1.123

Bron : FOD WASO

(1) Tot 1 april 2003 kon een arbeidskaart A een eerste arbeidskaart zijn aangezien zij kon worden afgegeven aan een vreemdeling die nooit in België had gewerkt maar die, bijvoorbeeld, wel al sedert 5 jaar in België verbleef. Sedert 1 april 2003 echter mag een arbeidskaart A geen eerste arbeidskaart meer zijn aangezien zij slechts wordt afgegeven aan vreemdelingen die reeds in België sedert 3 of 4 jaar hebben gewerkt met een arbeidskaart B (terwijl de overige categorieën vreemdelingen die voor een arbeidskaart A in aanmerking kwamen op grond van hun verblijf, hun verwantschapsbanden, ... thans zijn vrijgesteld van welke arbeidskaart ook).

Bijlage 10: Arbeidskaarten C afgeleverd aan werknemers in 2003 en 2004

	2003	2004	Waarvan vrouwen	
			2003	2004
Europa				
Ex-Joegoslavië	1.404	1.512	518	580
Hongarije	30	36	19	32
Polen	172	292	120	220
Roemenië	188	288	134	196
Rusland	2.725	3.456	1.131	1.437
Turkije	660	789	184	231
Afrika				
Algerië	528	411	82	82
Kameroen	1.053	1.219	358	443
Congo (DR)	2.341	3.092	1.059	1.456
Marokko	2.170	2.306	397	570
Tunesië	101	132	20	30
Amerika				
Canada	29	42	17	24
Verenigde Staten	35	83	10	37
Asië				
China	1.058	1.983	461	928
India	111	155	43	62
Iran	804	1.246	253	413
Japan	20	32	18	27
Vluchtelingen en Staatlozen				
Overige	88	178	30	81
	10.626	12.298	3.449	4.257
Totaal	24.143	29.550	8.303	11.106

Bron : FOD WASO

Bijlage 11: In de loop van het jaar gestarte zelfstandigen en helpers

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Duitsland	328	315	369	294	186	203	187	199	201	275
Oostenrijk	16	22	22	33	18	20	14	13	16	22
Denemarken	28	29	39	22	35	29	26	26	20	23
Spanje	343	328	394	236	213	138	187	162	173	186
Finland	11	17	33	19	12	19	18	15	17	11
Frankrijk	1.291	1.379	1.489	1.045	737	819	801	764	871	911
Griekenland	278	237	246	175	121	134	110	103	93	125
Ierland	34	42	67	36	25	31	29	31	24	30
Italië	1.703	1.671	1.983	1.224	799	825	746	734	762	802
Luxemburg	47	46	37	34	23	34	23	26	26	30
Nederland	1.563	1.954	1.768	1.173	1.006	990	1.036	876	1.041	1.258
Portugal	369	400	400	324	149	142	237	244	382	336
Verenigd Koninkrijk	344	393	438	275	300	306	294	270	251	313
Zweden	54	47	66	45	34	42	38	30	25	32
Polen	55	108	194	238	180	200	285	365	537	1.206
Algerië	51	42	43	41	36	37	37	29	46	35
China	56	68	66	57	41	73	62	78	107	97
Congo (DR)	58	79	102	64	70	69	77	55	65	55
India	31	39	52	62	50	45	34	64	82	84
Marokko	357	400	431	331	298	315	313	300	398	447
Roemenië	0	40	38	32	23	44	53	134	186	423
Pakistan	76	90	135	133	83	108	115	130	171	233
Tunesië	41	26	41	32	20	27	15	15	16	16
Turkije	393	406	496	357	317	330	265	267	324	383
Verenigde Staten	76	78	77	62	47	57	51	41	72	57
Vluchtelingen en Staatlozen										
Andere landen	11	12	16	19	10	6	7	9	3	8
	974	824	939	704	585	706	597	761	951	1.318
Totaal buitenlanders	8.588	9.092	9.981	7.067	5.418	5.749	5.657	5.741	6.860	8.716
België	62.816	58.421	70.880	53.969	49.008	48.358	46.452	43.581	48.161	51.522
Algemeen totaal	71.404	67.513	80.861	61.036	54.426	54.107	52.109	49.322	55.021	60.238

Bron : RSVZ

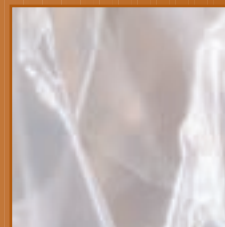
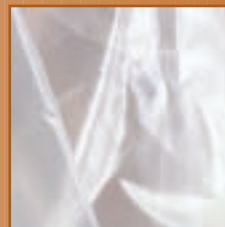
Bijlage 12: Raming van de beroepsbevolking (1) volgens nationaliteit

	Waarvan vrouwen																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
België	3.834.661	4.030.555	4.024.991	4.046.058	4.066.383	4.104.428	4.139.223	4.187.873	4.197.696	4.249.973	4.283.895	1.824.663	1.825.286	1.838.260	1.854.666	1.900.543	1.917.424
Duitsland	7.092	8.449	8.560	9.073	9.365	9.182	9.236	9.222	9.572	9.848	10.901	3.806	3.884	3.890	4.114	4.323	4.775
Oostenrijk	73	291	355	445	535	562	576	581	629	641	707	250	267	268	285	293	335
Denemarken	389	589	610	616	660	681	742	730	746	731	790	348	394	362	351	352	377
Spanje	21.918	22.855	22.926	23.299	23.581	23.000	22.589	22.188	21.981	21.417	21.735	9.683	9.594	9.535	9.531	9.283	9.640
Finland	44	249	291	383	417	449	496	516	568	538	564	267	303	303	348	326	350
Frankrijk	44.342	51.797	54.327	57.304	60.794	63.337	68.788	71.233	71.686	73.015	77.667	25.097	26.962	28.285	28.730	29.361	31.711
Griekenland	6.349	6.961	7.107	7.093	7.190	7.123	7.013	6.831	6.636	6.377	6.501	2.790	2.787	2.730	2.608	2.521	2.565
Ierland	959	993	977	985	1.011	1.042	1.072	1.071	1.109	1.146	1.194	553	569	556	555	567	589
Italië	96.662	102.218	101.551	103.990	104.528	97.076	94.431	91.399	88.932	86.092	86.297	34.688	34.327	33.584	32.846	31.909	32.456
Luxemburg	1.491	1.522	1.504	1.506	1.559	1.460	1.460	1.448	1.398	1.400	1.417	543	561	554	530	548	554
Nederland	23.557	30.645	32.174	33.627	34.417	33.624	34.029	34.246	34.439	35.110	37.952	11.610	11.986	12.328	12.447	12.803	14.156
Portugal	5.713	10.619	11.260	11.919	12.179	12.334	12.341	12.442	12.700	13.345	14.191	4.968	5.001	5.047	5.144	5.369	5.813
Verenigd Koninkrijk	6.682	8.370	8.405	8.652	8.827	8.873	9.154	9.229	9.348	9.060	9.578	3.266	3.366	3.404	3.447	3.333	3.530
Zweden	260	832	883	1.003	1.122	1.057	1.105	1.119	1.122	1.104	1.208	413	449	439	463	459	505
Polen	2.551	3.412	3.173	3.367	3.429	2.819	3.220	4.024	4.759	5.608	7.744	1.515	1.711	2.123	2.418	2.659	3.443
Algerije	1.550	3.607	3.966	4.182	4.608	4.914	5.389	6.307	7.004	7.005	8.712	1.033	1.007	1.023	958	1.001	1.044
Congo (DR)	31.378	44.563	44.627	44.485	46.077	43.390	41.338	40.230	38.604	36.802	39.907	2.121	2.299	2.688	3.017	2.934	3.887
Marokko	1.756	2.354	2.289	2.216	2.171	1.971	1.957	1.919	1.857	1.869	2.223	1.191	1.287	1.0789	10.390	9.912	10.806
Tunesië	20.739	30.114	30.468	30.082	31.561	26.598	23.979	21.905	20.952	20.246	21.129	9.988	8.908	7.973	7.263	6.832	6.959
Turkije	20.629	33.231	35.426	36.237	40.835	39.777	45.677	52.167	56.078	60.521	73.031	14.295	16.553	19.116	20.800	21.505	27.413
Andere nationaliteiten	20.629	33.231	35.426	36.237	40.835	39.777	45.677	52.167	56.078	60.521	73.031	14.295	16.553	19.116	20.800	21.505	27.413
Totaal buitenlanders	294.134	363.671	370.879	380.464	394.866	382.674	387.924	392.454	393.929	395.998	427.728	139.568	142.654	145.410	146.626	146.663	161.344
Waarvan EU	215.531	246.390	250.930	259.895	266.185	259.800	263.032	262.255	260.866	259.829	270.709	98.282	100.450	101.285	101.399	101.453	107.362
Algemeen totaal	4.128.795	4.394.226	4.395.870	4.426.522	4.461.249	4.487.102	4.527.147	4.580.327	4.591.625	4.645.971	4.711.623	1.964.231	1.967.940	1.983.670	2.001.292	2.047.206	2.078.768

Bron : NIS (EAK), RSVZ, CIMIRE, RVA, NBB. Berekeningen: FOD WASO

1 Uitgezonderd het saldo van de grensarbeid, de beroepsbevolking wordt immers berekend aan de hand van de binnenlandse arbeid.

2 De berekening van binnenlandse werkgelegenheid van de Belgen gebeurt sinds 1995 aan de hand van een raming van de Nationale Bank van België. De verdeling naar geslacht wordt geraamd op grond van de cijfers van de arbeidskrachtenenquête.

Bijlage 13: Activiteitsgraad, werkzaamheidsgraad en werkloosheidsgraad van de Belgische en de buitenlandse bevolking

		Bevolking van 15 tot 64 jaar	Beroeps- bevolking (I)	Werklozen	Activiteits- graad	Werkzaam- heidsgraad	Werkloos- heidsgraad
1990	Belgen	6.044.931	3.529.451	305.210	63	58	8
	Mannen	3.010.140	2.101.914	111.254	74	70	5
	Vrouwen	3.034.791	1.427.537	193.956	53	47	12
	Buitenlanders	628.862	234.648	59.486	47	37	20
	Mannen	347.983	166.266	31.281	57	48	16
	Vrouwen	280.879	68.382	28.205	34	24	29
	Totaal	6.673.793	3.764.099	364.696	62	56	9
	Mannen	3.358.123	2.268.180	142.535	72	68	6
	Vrouwen	3.315.670	1.495.919	222.161	52	45	13
1995	Belgen	6.025.896	3.567.342	463.213	67	59	11
	Mannen	3.010.075	2.062.253	187.467	75	69	8
	Vrouwen	3.015.821	1.505.089	275.746	59	50	15
	Buitenlanders	677.921	271.658	92.013	54	40	25
	Mannen	367.372	186.314	50.915	65	51	21
	Vrouwen	310.549	85.344	41.124	41	27	33
	Totaal	6.703.817	3.839.000	555.226	66	57	13
	Mannen	3.377.447	2.248.567	238.382	74	67	10
	Vrouwen	3.326.370	1.590.433	316.870	57	48	17
1999	Belgen	6.042.924	3.717.229	387.199	68	62	9
	Mannen	3.027.857	2.118.133	160.528	75	70	7
	Vrouwen	3.015.067	1.599.096	208.066	60	53	12
	Buitenlanders	672.204	294.719	87.903	57	44	23
	Mannen	354.074	196.010	47.044	69	55	19
	Vrouwen	318.130	98.709	40.859	44	31	29
	Totaal	6.715.128	4.011.948	475.102	67	60	11
	Mannen	3.381.931	2.314.143	208.676	75	68	8
	Vrouwen	3.333.197	1.697.805	266.426	59	51	14
2000	Belgen	6.060.773	3.784.433	354.790	68	62	9
	Mannen	3.037.666	2.167.213	146.724	76	71	6
	Vrouwen	3.023.107	1.617.220	208.066	60	53	11
	Buitenlanders	663.125	303.534	84.358	58	46	22
	Mannen	347.960	200.637	44.601	70	58	18
	Vrouwen	315.165	102.897	39.757	45	33	28
	Totaal	6.723.898	4.087.967	439.148	67	61	10
	Mannen	3.385.626	2.367.850	191.325	76	70	7
	Vrouwen	3.338.272	1.720.117	247.823	59	52	13
2001	Belgen	6.094.672	3.841.587	346.286	69	63	8
	Mannen	3.055.581	2.203.492	146.121	77	72	6
	Vrouwen	3.039.091	1.638.095	200.165	60	54	11
	Buitenlanders	648.667	307.391	85.042	60	47	22
	Mannen	339.851	201.749	45.274	73	59	18
	Vrouwen	308.816	105.642	39.768	47	34	27
	Totaal	6.743.339	4.148.978	431.328	68	62	9
	Mannen	3.395.432	2.405.241	191.395	76	71	7
	Vrouwen	3.347.907	1.743.737	239.933	59	52	12
2002	Belgen	6.126.761	3.830.178	367.518	69	63	9
	Mannen	3.071.947	2.181.069	161.961	76	71	7
	Vrouwen	3.054.814	1.649.109	205.557	61	54	11
	Buitenlanders	647.661	305.795	88.108	61	47	22
	Mannen	339.503	199.565	47.712	73	59	19
	Vrouwen	308.158	106.230	40.396	48	34	28
	Totaal	6.774.422	4.135.973	455.626	68	61	10
	Mannen	3.411.450	2.380.634	209.673	76	70	8
	Vrouwen	3.362.972	1.755.339	245.953	60	52	12
2003	Belgen	6.151.296	3.836.849	413.124	69	62	10
	Mannen	3.084.504	2.163.782	185.648	76	70	8
	Vrouwen	3.066.791	1.673.067	227.476	62	55	12
	Buitenlanders	653.512	302.152	93.847	61	46	24
	Mannen	341.629	196.731	52.604	73	58	21
	Vrouwen	311.883	105.421	41.243	47	34	28
	Totaal	6.804.808	4.139.001	506.971	68	61	11
	Mannen	3.426.133	2.360.513	238.252	76	69	9
	Vrouwen	3.378.675	1.778.488	268.719	61	53	13
2004	Belgen	6.174.832	3.840.599	443.296	69	62	10
	Mannen	3.096.936	2.165.325	201.146	76	70	8
	Vrouwen	3.077.896	1.675.274	242.150	62	54	13
	Buitenlanders	660.346	328.303	99.426	65	50	23
	Mannen	343.141	211.607	54.777	78	62	21
	Vrouwen	317.204	116.696	44.649	51	37	28
	Totaal	6.835.178	4.168.902	542.722	69	61	12
	Mannen	3.440.077	2.376.932	255.923	77	69	10
	Vrouwen	3.395.100	1.791.970	286.799	61	53	14

Bron : NIS (EAK), RSVZ, CIMIRE, RVA, NBB. Berekeningen: FOD WASO

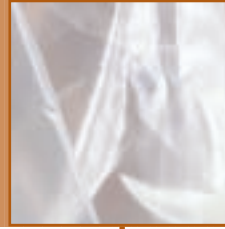
1 Uitgezonderd het saldo van de grensarbeid, de beroepsbevolking wordt immers berekend aan de hand van de binnenlandse arbeid.

Bijlage 14: Verdeling van de binnenlandse arbeid als loontrekkende naar nationaliteit

	Waarvan vrouwen																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
België	2.894.674	2.917.542	2.921.995	2.951.551	3.009.141	3.071.444	3.143.773	3.205.722	3.197.326	3.206.589	3.209.437	1.347.433	1.383.648	1.412.127	1.420.914	1.440.147	1.453.149
Duitsland	4.898	5.289	5.382	5.782	6.149	6.275	6.446	6.497	6.750	6.963	7.739	2.509	2.640	2.686	2.855	3.030	3.327
Oostenrijk	73	152	201	279	349	382	393	417	453	440	485	169	183	196	214	208	234
Denemarken	298	423	413	421	461	480	541	528	550	532	574	252	298	276	276	275	295
Spanje	17.249	16.735	16.752	17.178	17.809	17.815	17.845	17.567	17.187	16.475	16.567	7.233	7.372	7.350	7.276	7.017	7.234
Finland	44	173	192	264	295	343	369	395	433	394	450	209	225	235	268	253	288
Frankrijk	30.262	34.414	36.690	39.633	43.412	47.296	53.609	56.158	56.633	57.174	60.618	17.113	19.362	20.635	21.206	21.567	23.369
Griekenland	3.744	3.744	3.818	3.851	4.053	4.136	4.187	4.196	4.040	3.786	3.813	1.609	1.666	1.692	1.615	1.526	1.553
Ierland	858	732	727	717	738	767	801	795	827	860	887	439	460	450	446	460	471
Italië	63.332	62.912	62.816	65.168	68.209	65.330	64.578	63.239	61.082	57.661	57.373	20.655	20.847	20.801	20.510	19.484	19.812
Luxemburg	926	876	862	886	972	977	982	978	945	936	939	366	386	386	372	383	388
Nederland	16.025	18.633	19.561	20.520	21.456	22.320	22.840	22.907	23.126	23.212	25.144	7.607	8.008	8.233	8.464	8.644	9.543
Portugal	3.953	7.355	7.793	8.307	8.589	8.885	9.186	9.262	9.459	9.720	10.271	3.736	3.839	3.861	3.942	4.068	4.364
Verenigd Koninkrijk	4.814	5.527	5.446	5.700	5.972	6.147	6.430	6.475	6.553	6.249	6.629	2.323	2.477	2.518	2.560	2.461	2.613
Zweden	260	508	536	629	740	752	786	820	814	790	884	320	340	348	363	357	399
Polen	1.564	1.805	2.311	2.659	2.997	4.039	955	1.075	1.370	1.584	1.720	2.296
Algerije	1.579	1.717	1.661	1.646	1.815	1.812	1.787	1.917	2.004	2.049	2.379	468	438	432	414	379	450
Congo (DR)	1.268	2.303	2.372	2.334	2.644	2.968	3.351	3.637	3.785	3.880	4.855	1.189	1.333	1.494	1.538	1.513	2.011
Marokko	21.124	24.572	23.986	23.268	25.257	23.323	22.112	21.548	19.804	17.745	20.467	4.939	4.493	4.368	4.157	3.813	4.586
Tunesië	1.266	1.319	1.245	1.220	1.270	1.118	1.125	1.180	1.162	1.093	1.290	235	253	233	220	205	240
Turkije	13.039	16.645	16.442	15.938	17.807	13.412	11.570	10.813	9.933	9.125	10.241	4.425	3.611	3.254	2.834	2.600	2.854
Andere nationaliteiten	9.263	17.429	18.110	18.708	21.862	21.454	25.484	28.638	31.475	33.330	42.919	7.670	9.067	10.311	11.454	12.153	16.376
Totaal buitenlanders	194.275	221.458	225.005	232.449	249.859	247.556	256.227	260.278	259.674	255.411	278.563	84.421	88.373	91.129	92.568	92.116	102.703
Waarvan EU	146.736	157.473	161.189	169.335	179.204	181.905	188.993	190.234	188.852	185.192	192.373	64.540	68.103	69.667	70.367	69.733	73.890
Algemeen totaal	3.088.949	3.139.000	3.147.000	3.184.000	3.259.000	3.319.000	3.400.000	3.466.000	3.457.000	3.462.000	3.488.000	1.431.854	1.472.021	1.503.256	1.513.482	1.532.263	1.555.852

Bron : NIS (EAK), CIMIRE, NBB. Berekeningen: FOD WASO

1 De berekening van binnenlandse werkgelegenheid van de Belgen gebeurt sinds 1995 aan de hand van een raming van de Nationale Bank van België. De verdeling naar geslacht wordt geraamd op grond van de cijfers van de arbeidskrachtenenquête.

Bijlage 15: Verdeling van de binnenlandse arbeid als niet loontrekkende naar nationaliteit

	Waarvan vrouwen																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
België	634.777	649.800	651.552	648.812	643.326	645.785	640.660	635.865	632.852	630.260	631.162	251.663	233.572	225.968	228.195	232.920	222.125
Duitsland	1.363	1.846	1.991	2.051	2.100	1.823	1.794	1.814	1.803	1.736	1.872	693	693	709	704	657	742
Oostenrijk		115	125	132	150	149	148	144	150	153	159	61	63	61	58	59	62
Denemarken	75	124	142	158	154	167	164	161	156	152	166	71	68	57	53	49	53
Spanje	1.333	1.790	1.988	2.020	1.993	1.739	1.692	1.698	1.696	1.658	1.688	562	550	571	551	514	530
Finland		68	73	89	98	84	91	100	105	99	87	45	54	57	63	53	44
Frankrijk	7.834	7.525	7.902	7.864	7.824	6.799	6.837	6.826	6.750	6.649	6.867	2.810	2.822	2.844	2.763	2.613	2.653
Griekenland	1.100	1.439	1.563	1.512	1.512	1.428	1.406	1.356	1.322	1.246	1.283	415	398	394	364	340	356
Ierland	69	163	192	199	212	222	227	230	238	234	240	80	84	84	86	83	85
Italië	12.495	12.330	12.832	12.882	12.785	9.714	9.657	9.459	9.196	8.909	8.941	2.653	2.672	2.592	2.456	2.279	2.290
Luxemburg	398	368	377	366	368	293	296	281	282	273	279	90	91	81	83	81	85
Nederland	6.028	9.069	9.848	10.495	10.727	9.243	9.315	9.429	9.228	9.264	9.723	2.818	2.874	2.975	2.833	2.759	2.925
Portugal	1.119	1.685	1.776	1.762	1.765	1.700	1.606	1.624	1.616	1.790	1.8289	319	319	329	304	340	359
Verenigd Koninkrijk	1.525	2.071	2.154	2.193	2.198	2.096	2.161	2.169	2.146	2.125	2.216	622	615	597	573	545	563
Zweden		301	322	341	350	279	279	272	269	258	256	80	84	78	79	76	75
Polen		212	309	382	559	773	872	1.068	1.302	1.736	2.738	247	285	314	295	343	456
Algerije		227	246	240	229	208	208	192	176	190	177	44	55	53	43	53	45
Congo (DR)		274	308	339	358	370	392	402	369	370	334	123	127	119	97	92	81
Marokko		1.770	1.933	1.936	1.896	1.831	1.692	1.627	1.500	1.529	1.523	338	321	300	236	214	195
Tunesië		284	283	264	247	202	189	158	146	139	222	22	19	18	19	16	15
Turkije		1.557	1.694	1.754	1.760	1.772	1.742	1.557	1.412	1.398	1.435	480	457	380	303	253	236
Andere nationaliteiten	7.034	6.982	6.390	6.209	6.389	6.323	6.572	6.568	6.286	6.830	7.803	1.715	1.873	1.900	1.699	1.881	2.135
Totaal buitenlanders	40.373	50.200	52.448	53.188	53.674	47.215	47.340	47.135	46.148	46.740	49.838	14.288	14.524	14.513	13.662	13.307	13.993
<i>Waarvan EU</i>	33.339	38.894	41.285	42.064	42.236	35.736	35.673	35.563	34.957	34.546	35.605	11.319	11.387	11.429	10.970	10.454	10.828
Algemeen totaal	675.150	700.000	704.000	702.000	697.000	693.000	688.000	683.000	679.000	677.000	681.000	265.951	248.096	240.481	241.857	246.227	236.118

Bron : NIS (EAK), RSVZ, NBB. Berekeningen: FOD WASO

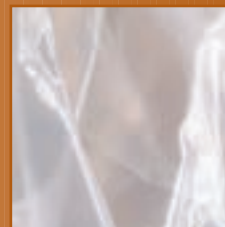
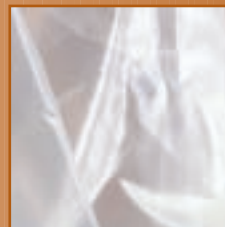
1 De berekening van binnenlandse werkgelegenheid van de Belgen gebeurt sinds 1995 aan de hand van een raming van de Nationale Bank van België. De verdeling naar geslacht wordt geraamd op grond van de cijfers van de arbeidskrachtenenquête.

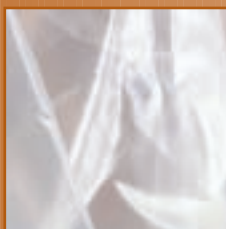
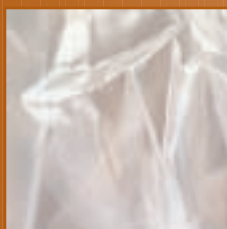
Bijlage 16: Verdeling van de werkloosheid (1) naar nationaliteit

	Waarvan vrouwen																
	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	1999	2000	2001	2002	2003	2004
België	305.210	463.213	451.444	445.695	413.916	387.199	354.790	346.286	367.518	413.124	443.296	225.567	208.066	200.165	205.557	227.476	242.150
Duitsland	831	1.314	1.187	1.240	1.116	1.084	996	911	1.019	1.149	1.291	604	551	495	555	636	706
Oostenrijk	0	24	29	34	36	31	35	20	26	48	64	20	21	11	13	26	39
Denemarken	16	42	55	37	45	34	37	41	40	48	50	25	28	29	22	28	29
Spanje	3.336	4.330	4.186	4.101	3.779	3.446	3.052	2.923	3.098	3.285	3.481	1.888	1.672	1.614	1.704	1.752	1.876
Finland	0	8	26	30	24	22	36	21	30	46	28	13	24	11	17	20	18
Frankrijk	6.246	9.858	9.735	9.807	9.558	9.242	8.342	8.249	8.303	9.192	10.182	5.174	4.778	4.806	4.761	5.181	5.689
Griekenland	1.505	1.778	1.726	1.730	1.625	1.559	1.420	1.279	1.274	1.345	1.406	766	723	644	629	655	656
Ierland	32	98	58	69	61	53	44	46	44	52	68	34	25	22	23	24	33
Italië	20.835	26.976	25.903	25.940	23.534	22.032	20.196	18.701	18.654	19.522	19.983	11.380	10.808	10.191	9.880	10.146	10.354
Luxemburg	167	278	265	254	219	190	182	189	171	191	200	87	84	87	75	84	81
Nederland	1.504	2.943	2.765	2.612	2.234	2.061	1.874	1.910	2.085	2.634	3.085	1.185	1.104	1.120	1.150	1.400	1.688
Portugal	641	1.579	1.691	1.850	1.825	1.749	1.549	1.556	1.625	1.836	2.092	913	843	857	898	961	1.090
Verenigd Koninkrijk	343	772	805	759	657	630	563	585	649	686	733	321	274	289	314	327	354
Zweden	0	23	25	33	32	26	40	27	39	57	68	13	25	13	21	26	31
Polen	290	437	397	439	453	482	543	645	798	875	968	313	351	439	539	596	691
Algerije	972	1.468	1.266	1.481	1.385	1.385	1.337	1.538	1.629	1.878	1.716	521	514	538	501	569	549
Congo (DR)	282	1.030	1.286	1.509	1.606	1.576	1.646	2.268	2.850	2.755	3.523	809	839	1.075	1.382	1.329	1.795
Marokko	10.254	18.221	18.708	19.281	18.924	18.236	17.534	17.055	17.300	17.528	17.917	6.641	6.473	6.121	5.997	5.885	6.025
Tunesië	490	751	761	732	654	651	643	581	549	637	711	159	167	162	142	146	174
Turkije	7.700	11.912	12.332	12.390	11.994	11.414	10.667	9.535	9.607	9.723	9.453	5.083	4.840	4.339	4.126	3.979	3.869
Andere nationaliteiten	3.970	8.080	10.121	10.405	11.476	11.917	13.622	16.962	18.318	20.360	22.407	4.910	5.613	6.905	7.647	7.473	8.902
Totaal buitenlanders	59.486	92.013	93.426	94.827	91.333	87.903	84.358	85.042	88.108	93.847	99.426	40.859	39.757	39.768	40.396	41.243	44.649
<i>Waarvan EU</i>	35.456	50.023	48.456	48.496	44.745	42.159	38.366	36.458	37.057	40.091	42.731	22.423	20.960	20.189	20.062	21.266	22.644
Algemeen totaal	364.696	555.226	544.870	540.522	505.249	475.102	439.148	431.328	455.626	506.971	542.722	266.426	247.823	239.933	245.953	268.719	286.799

Bron : RVA

1 Niet werkende werkzoekenden: Uitkeringgerechtigde volledig werklozen + Andere verplicht ingeschrevenen (niet werkende) + Vrij ingeschreven werkzoekenden (niet werkende)

Bijlage 17: Evolutie van de REAB-categorieën sedert 1984

	Cat. A	%	Cat. B	%	Cat. C	%	Totaal
1984	39	36	30	28	40	37	109
1985	67	39	39	23	66	38	172
1986	246	66	77	21	48	13	371
1987	186	49	147	39	43	11	376
1988	129	29	267	60	47	11	443
1989	79	34	93	41	57	25	229
1990	198	55	124	34	38	11	360
1991	194	53	109	30	60	17	363
1992	294	36	436	53	90	11	820
1993	373	31	714	58	135	11	1.222
1994	257	14	1.487	79	144	8	1.888
1995	141	7	1.578	83	185	10	1.904
1996	95	5	1.550	81	260	14	1.905
1997	129	8	1.192	76	248	16	1.569
1998	136	12	803	69	227	19	1.166
1999	463	22	1.044	50	561	27	2.068
2000	831	26	2.073	65	278	9	3.182
2001	437	12	2.691	76	418	12	3.546
2002	170	5,3	2.301	71,4	750	23,3	3.221
2003	141	5	1.549	55	1.124	39,9	2.814
2004	256	8	1.303	40	1.716	52	3.275
Totaal	4.605	16,60%	18.304	66,00%	4.819	17,40%	27.728

Categorie A = asielzoekers die vrijwillig hebben afgezien van hun asielprocedure

Categorie B = afgewezen asielzoekers die vrijwillig en zonder dwang naar hun land van herkomst willen terugkeren

Categorie C = behoeftige of ten laste van de overheid vallende kandidaat-terugkeerders, niet EU-onderdanen

Bron : Fedasil